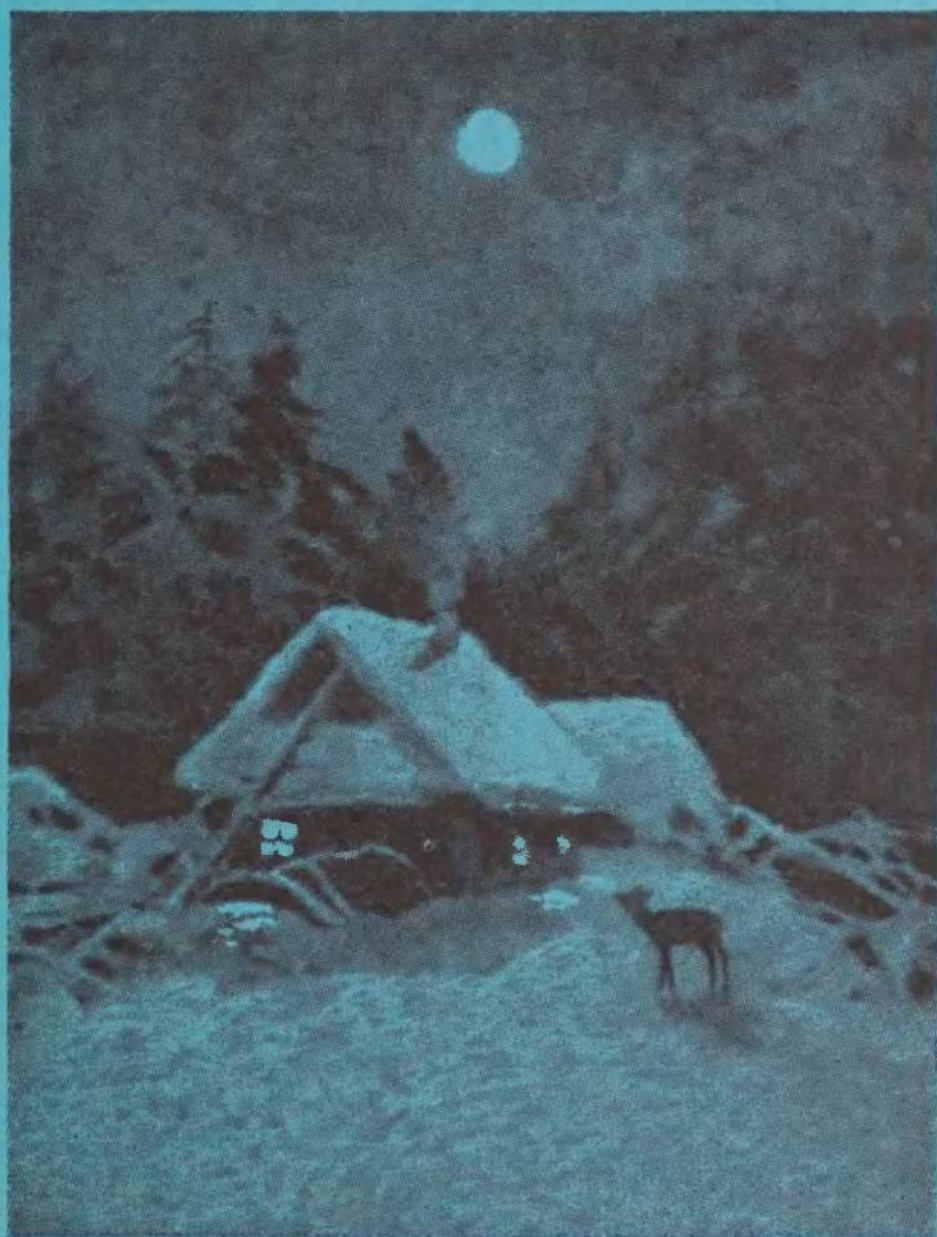

К а л е н д а р

УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ

Тиха українська ніч!

НА ЗВИЧАЙНИЙ РІК

1946

EMEL'S

Ladies' Apparel

583 Selkirk Ave.

Winnipeg.

Добір найпристойні-
шого виробу
ПЛАЩІВ — СУКОНОК
СПОРТОВИХ ОДІНЬ.

Спеціалізуємо
Роблення-до-міри
ковтів і сутів.

П. ЕМЕЛЬНИЧЕНКО,

власитель.

УКРАЇНСЬКА РЕСТАВРАЦІЯ

The New Fox Cafe

667 MAIN STREET

Winnipeg.

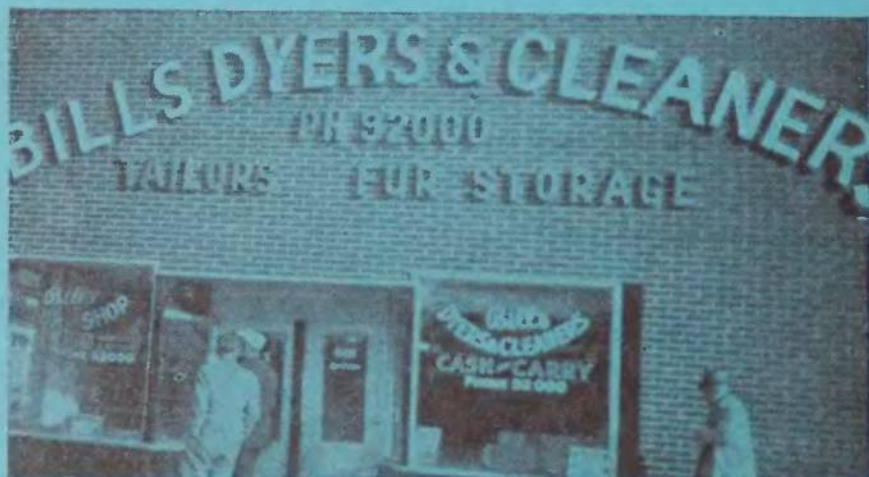
СМАЧНІ СТРАВИ — СКОРА
І ДОБРА ОБСЛУГА!

Зайдіть на снідання, обід, вечеру
або на перекуску.

Будете вдоволені.

Г. ДАНЧУК, власитель.

Піддержуйте Українське Підприємство

КРАВЦІ І ФОРІЄРИ.

Направляємо форковти, чистимо, прасуємо, і направляємо одіння.
Приймаємо замовлення з провінції. Скоро обслуговуємо та
всилаємо. — Ціни умірковані.

681-683 Main Street Phone 92 000 Winnipeg, Man.

ВАСИЛЬ Б. СТЕФАНІК, управитель.

КАЛЕНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ”

НА ЗВИЧАЙНИЙ РІК

1946

РІЧНИК XXIX.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ В КАНАДІ
ВІННІПЕГ, МАН.

**Printed and Published by the Ukrainian Publishing Company of Canada, Limited,
210 - 214 Dufferin Ave., Winnipeg, Manitoba.**

Printed in Canada

Рік 1946

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

Рік 1946 є роком звичайним, що числить 365 днів.

Рік ділиться на чотири астрономічні пори: весну, літо, осінь і зиму.

Весна зачинається 21 березня — тоді маємо весняне зрівнання дня з ніччю.

Літо зачинається 22 червня; літня перемога дня над ніччю.

Осінь 23 вересня — осіннє зрівнання дня з ніччю.

Зима 22 грудня, зимова перемога ночі над днем.

Ери числення часу.

Християнська рахуба починається від народження Ісуса Христа — тепер маємо 1946-ий рік.

Грецька Церква числить від сотворення світа, тепер 7454-ий рік.

Магометани (турки) числять від течі Магомета з Мекки до Медини в 622 р., отже тепер їх рік 1366.

Від охрещення України 988 р. доси 958 літ.

КАЛЕНДАРНІ СПРАВИ.

М'ясиць від Різдва до М'ясопустної неділі 7 тижнів.

М'ясне пущення 24 лютого (11-го церковного).

Сирне пущення 3 березня (18-го лютого церковного).

Благовіщення в неділю, 7 квітня (25 березня церк.).

Великдень 21-го квітня (8-го церковного).

Вознесення 30-го травня (17 церковного).

Зелені Св'ята 9-го червня (27 церковного).

Неділя Всіх Св'ятих 16 червня (3 церковного).

Петра і Павла 12 липня, в п'ятницю (29 червня церковного).

ПОСТИ.

1. На Св'ятий Вечір Різдва (Навечеріє Різдва).

2. На Св'ятий Вечір Йордану (Навечеріє Богоявлення).

3. Великий Піст — від понеділка по Неділю Сиропустній до Великої Суботи перед Великоднем.

4. Петрівка завсідги від понеділка по Неділю Всіх Св'ятих (1-ій по Зелених Св'ятах) до передодня (навечерія) св'ята Петра і Павла (від 17 червня до 11 липня).

5. Спасівка завсідги від 14 (1 цер.) серпня до 27 (14 цер.) серпня отже до передодня Успення Пресв. Богор.

6. В день пам'яті Усічення Голови Івана Хрестителя 11 вересня (29 серп. церк.).

7. В день св'ята Воздвиження Чесного Хреста 27 (14 цер.) вересня.

8. Пилипівка, завсідги від 28 (15 цер.) листопада, отже від дня по Пилипі — до передодня (до Навечерія, Св. Вечера) Різдва Христового.

9. В Сирний тиждень до неділі Сиропустної з набілом.

Щиро релігійні люде вибирають

собі для посту окремі дні — чи для подяки Богу, чи просьби, чи покаєння.

ЗАГАЛЬНИЦІ.

1. Від Різдва до Богоявлення (Йордану) крім Йорданського Святого Вечера.

2. Від неділі Митаря і Фарисея до неділі Блудного Сина.

3. Від Великодня до Неділі Томиної.

4. Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих.

ЗАБОРОНЕНИЙ ЧАС ВЕСІЛЬ І ЗАБАВ З МУЗИКОЮ.

1. Всі середи і п'ятниці крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від понеділка по Неділі Мясопустній до Неділі Томиної.

4. В Петрівку.

5. В Спасівку.

6. В день пам'яті Усічення Голови Івана Хрестителя.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста.

ЛАТИНСЬКІ СВЯТА В 1945 РОЦІ

Новий Рік, в вівторок, 1 січня.

Трох Королів, 6 січня, неділя.

Запустна, 3 березня (марта).

Попелець, 6 березня, в середу.

Благовіщення, 25 березня, в понеділок.

Неділя Цвітня, 14 квітня.

Великдень, 21 квітня.

Вознесення, 30 травня (мая), четв.

Зелені Свята, 9 червня.

Божого Тіла, 20 червня, в четвер.

Петра і Павла, 29 червня, в суботу.

Преображення, 6 серпня, в вівторок.

Успення Пр. Богор., 15 серпня, четвер.

Різдво Богородиці, 8 вересня, неділя.

Всіх Святих, 1 листопада, в п'ятницю.

Воведення Богор., 21 листоп., четвер.

1-ша Нед. Адвенту, 1 грудня.

Непорочне Зачаття, 8 грудня, неділя.

Різдво Ісуса Христа, 25 груд., в середу.

Український Великдень і Латинський разом.

УРЯДОВІ СВЯТА КАНАДИ.

День Нового Року.

Великодні П'ятниця.

Домініон Дей 1-го липня.

День Праці, 2-го вересня (в понеділок).

День Подяки, оголошують.

День Різдва Христового.

Свят тих не треба розуміти в строго релігійнім значінню. Це свята державні, отже державні інституції, банки і школи спиняють тоді свою діяльність.

ГОЛОСИ — РЯДОВІ НЕДІЛІ — РЯДОВІ УТРЕННІ ЄВАНГЕЛІЇ.

Рядові Голоси — „Голос” в церковнім Богослуженню, це мелодія, або кілька мелодій, що на якусь одну неділю припадають. Таких Голосів, або голосових груп, є 8, і береться їх по черзі одної неділі один Голос, другої другий і т. д. Коли скінчиться 8-ий, то дальша неділя має знов 1-ий Голос.

Тому, що Голоси беруться чергою оден за другим, вони звуться Голоси Рядові. Перший рядовий Голос в році починаєсь завсідги від 2-ої Неділі по зелених Святих і так голоси йдуть, повторюючись аж до 5-ої Неділі Великого Посту.

Рядові Неділі — Перша неділя по Зелених Святих називається Першою Рядовою Неділею і від неї числяться всі дальші. З Рядовими Голосами й Утренніми Євангеліями вони йдуть аж до п'ятої неділі Великого Посту, а з Апостолами і Євангеліями Служби Божої до послідних неділь перед Різдом, а з деякими змінами до неділі перед неділею Митаря і Фарисея. Отже при кожній неділі зазначено, яка це чергова неділя, який тоді Голос (Гол. або Г), яке Утреннє Євангеліє (Утр. Єв., або УЄ), та який Апостол і Євангеліє на Службі Божій.

Утренні Євангелії — Кожна неділя посвячена пам'яті Христового Воскресення, отже на недільній Утрени завсідги читається Євангеліє про Воскресення Христа (Воскресне Євангеліє). Таких Євангелій є 11. Вони також звуться Рядовими Утренніми, чи Воскресними Євангеліями. Перше з них припадає завсідги на 1-шу Рядову Неділю, отже на Неділю Всіх Святих, що зараз по Зелених Святих. На 11-ту Рядову Неділю припадає 11-те Утреннє Євангеліє; а на 12-ту знов 1-ше. Впарі з Утренніми Євангеліями йдуть Євангельські Стихири на Утрени перед Славословієм.

Свята — Свята мають свій окремий лад, отже можуть мати своє о-

крема Утреннє Євангеліє, свій Апостол і Євангеліє на Службі Божій. Коли свято випаде в неділю, то деколи береться Апостол та Євангеліє і Неділі і Свята.

Окремий лад поза Рядовим маємо від Неділі Митаря і Фарисея до Зелених Свят.

ЄВАНГЕЛІЇ Й АПОСТОЛИ НА ВАЖНІЙШІ ПОТРЕБИ.

На Хрещенню — Мат. 28: 16—20; Рим. 6: 3—11.

На Вінчанню — Ів. 2: 1—11; Ефес. 5: 20—33.

На Похороні старших — Ів. 5: 24—30; Сол. 4: 13—17.

На Похороні дітей — Ів. 6: 35—39; 1 Корин. 15: 39—45.

На освяченню церкви — Ів. 10: 22—28; Жид. 3: 1—4.

В посуху — Мат. 16: 1—6; Яков 5: 7—9, 17—18.

В слоту — Мат. 7: 7—11; Рим. 8: 22—27.

В слабостях — Луки 4: 37—44; Жид. 12: 6—13.

На всяке прошення Мат. 7: 7—11; Филип. 4: 4—9 (те саме, що на Цвітіню Неділю).

Над слабим — Мат. 8: 28—34, або 17: 14—18, або Мар. 5: 1—20, або 9: 17—31, або Луки 9: 37—43.

Мале освячення води — Ів. 5: 1—4; Жид. 2: 11—18.

Освячення води на Йордан — Мар. 1: 9—11; 1 Кор. 10: 1—4. Тоді ж читання (Парамеї) 1) Ісаї 35: 1—10; 2) Ісаї 55: 1—13; 3) Ісаї 12: 3—6.

ЗАГАЛЬНІ АПОСТОЛИ СВЯТИМ.

Богородиці — Филип. 2: 5—11.

Ангелам — Жид. 2: 2—10.

Апостолам — 1 Кор. 4: 9—16.

Пророкам — 1 Кор. 14: 20—25.

Святителям — Жид. 13: 17—21.

Преподобним — Галат 5: 22—6: 2.

Мученикам — 2 Тим. 2: 1—10.

Ісповідникам — Ефес. 6: 10—17.

ЄВАНГЕЛІЇ РЯДОВІ НА УТРЕНИ (Воскресні), які при неділях зазначені лише числами.

1. Матея 28: 16—20.
2. Марка 16: 1—8.
3. Марка 16: 9—20.
4. Луки 24: 1—12.
5. Луки 24: 12—35.
6. Луки 24: 36—53.
7. Івана 20: 1—10.
8. Івана 20: 11—18.
9. Івана 20: 19—31.
10. Івана 21: 1—14.
11. Івана 21: 15—25.

ЄВАНГЕЛІЇ НА СТРАСТЯХ В СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР.

1. Івана 13: 31 до 18: 1.
2. Івана 18: 1—28.
3. Матея 26: 57—75.
4. Івана 18: 28 — 19: 1—16.
5. Матея 27: 3—32.
6. Марка 15: 16—32.
7. Матея 27: 34—54.
8. Луки 23: 32—49.
9. Івана 19: 25—37.
10. Марка 15: 43—47.
11. Івана 19: 38—42.
12. Матея 27: 62—66.

ЗА УПОКОЙ ЄВАНГЕЛІЯ И АПОСТОЛИ.

В понеділок — Ів. 5: 17—24; Рим. 14: 6—9.

Вівторок — Ів. 5: 24—30; 1 Кор. 15: 39—45.

Середа — Ів. 6: 35—39; 2 Кор. 5: 1—10.

Четвер — Ів. 6: 40—44; 1 Кор. 15: 20—28.

П'ятницю — Ів. 6: 48—54; 1 Кор. 15: 47—57.

Суботу — Ів. 5: 24—30; 1 Солун. 4: 13—17.

ЧИТАННЯ З СТАРОГО ЗАВІТУ НА ВСЕНОЧНІМ (Парамеї).

На Всеночнім на більшій святі бувають Читання (Паремії, Парамеї) з Старого Завіту, отже тут подаємо, які коли береться.

Та поки що треба зробити такі уваги:

В Старім Завіті, що є старо-слов'янською мовою, перші п'ять книг звуться: 1. **Битіє**, 2. **Исход**, 3. **Левит**, 4. **Числа**, 5. **Второзаконіє**. А в Біблії виданій українською мовою (Видання Брит. Т-ва) ті самі книги зовуться: 1-ша книга Мойсея, 2-га книга Мойсея, 3-та книга Мойсея, 4-та книга Мойсея і 5-та книга Мойсея. Отже і в зазначуванні Парамеї будемо зва-ти ті книги Книгами Мойсеєвими.

Старослов'янський біблійний поділ має також **Чотири Книги Царств**, а в українській мові ті чотири Книги зовуться: Перва Книга Самуїлова, Друга Книга Самуїлова, Перва Книга Царів, Друга Книга Царів. Коротко взявши, то в церк.-слов. є: 1-ша Книга Царств, 2-га Царств, 3-та Царств і 4-та Царств. А в укр. тексті те саме має заголовки: 1-ша Самуїла, 2-га Самуїла, 1-ша Царств, 2-га Царств. Цього послідного ми, також будемо держатись в зазначуванні.

Ще кілька уваг щодо скорочень:

1М, 2М, 3М — це Перша Книга Мойсея, Друга і т. д.

Іс — Ісаїя, Єр. — Єремія, Ез — Езекий, Прип — Приповістки Соломона, Ек — Екклесіяст і др. подібно.

Отже хто уважно перегляне заголовки Старого Завіту, той буде знати, до чого скорочення відноситься.

Рожд. Пресв. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Воздв. Ч. Хр. — 1) 2М 15: 22—27, 16: 1. 2) Прип. 3: 11—18. 3) Іс 60: 11—16.

Покров Пр. Богор. — як на Рожд. Пресв. Богородиці.

Димитрія — 1) Іс 63: 15—19; 64: 1—5, 8—9. 2) Єр. 2: 2—12. 3) Прем. 4: 7—15

Михайла — 1) Іс. Навина 5: 13—15; 2) Суд 6: 2—7, 11—24. 3) Іс 14: 7—20.

Воведення — 1) 2М 40: 1—5, 9—10, 16, 34—35. 2) 1 Цар. 7: 51; 8: 1, 3—7, 9—11. 3) Ез. 43: 27; 44: 1—4.

Николая — 1) Прип. 10: 7, 6, 3: 13—16; 8: 34—35. 2) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12. 3) Прем. 4: 7—15.

Нед. пер. Рожд. — 1) 1М 14: 14—20. 2) 5М 1: 8—11, 15—17. 3) 5М 10: 14—21.

Нов. Рік. Вас. — 1) 1М 17: 1—2, 4—8, 3, 9—12, 14. 2) Прип. 8: 22—30. 3) Прип. 10: 31—32; 11: 1—2, 4, 3, 5—12.

Йордан, Водосвяття — 1) Іс 35: 1—10. 2) Іс 55: 1—13. 3) Іс 12: 3—6. Тоді ж Апостол 1 Кор. 10: 1—4. Єв. Мар. 1: 9—11.

Трох Святих — 1) 5М 1: 8—11, 15—17. 2) 5М 10: 14—21. 3) Прем. Солом. 3: 1—9.

Стрітєння — 1) 2М 13: 1—16. 2) Іс 6: 1—13. 3) Іс 19: 1—21.

Благовіщення (на Вечірні) — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез. 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11. — На Літ. 1) 2М 3: 1—8. 2) Прип. 8: 22—30.

Юрія — Іс 43: 9—14. 2) Прем. 3: 1—9. 3) Прем. 4: 7—15.

Рожд. Ів. Хрест. — 1) 1М 21: 1—8. 2) Суд. 13: 1—21. 3) Мал. 4: 1—6.

Ілїї — 1) Цар 17: 1—16. 2) 1 Цар 18: 1—21. 3) 1 Цар 19: 4—16.

Преображення — 1) 2М 24: 12—18. 2) 2М 33: 11—23; 34: 4—6, 8. 3) 1 Цар 19: 3—9, 11—13, 15—16.

Усп. Богор. — 1) 1М 28: 10—17. 2) Ез 43: 27; 44: 1—4. 3) Прип. 9: 1—11.

Зел. Свята — 1) 4М 11: 16—17, 24—29. 2) Йоїл 2: 23—32 (до: „спасеться”). 3) Ез 36: 24—28.

Петра і Павла — 1) 1 Посл. ап. Петра (Нов. Завіт) 1: 3—9. 2) 1 Пос. ап. Петра 1: 13—19. 3) 1 Пос. ап. Петра 2: 11—24 (до: „правдою жили”).

Цвїт. Неділя — 1) 1М 49: 1—2, 8—12. 2) Соф 3: 14—19. 3) Зах 9: 9—15.

Вознесення — 1) Іс 2: 2—3 (до: „стежками Його”). 2) Іс 62: 10—63: 1—9. 3) Зах 14 1 (до: „Господень”) — 4 (до: „на схід сонця”), 8—11.

ПОЯСНЕННЯ СКОРОЧЕНЬ.

що приходять при означуванні **Голосів, Недільних Євангелій, Апостола та Євангелій на Службі Божій і др.**

Гол., або Г. — Голос.

Утр. Єв., або УЄ — Утренне Євангеліє.

Літ. — Літургія, або Литургія, отже Служба Божа.

Ап. — Апостол.

Діян., або Ді — Діяння Апостолів.

Жид. — Жидів, Рим. — Римлян, 1 Кор. — Перше до Коринтян, 2 Кор. — Друге до Коринтян, Гал. — Галат і т. п.

Євагелисти: Мат. або Мт — Матей; Мар., або Мр — Марко; Лу — Лука; Ів. — Іван.

Вишукування Апостолів і Євангелій:

Мт 2: 1—12 значить: Матей 2-га Голова, а в ній читаєсь від 1-го до 12-го стиха. Гал. 4: 4—7 значить: Послання до Галат Голова 4-та, а стихи в ній читається від 4-го до 7-го. Окремо звернемо увагу на таке означення: 1 Кор. 12: 27—13: 8. Це так розуміється: Перше до Коринтян, Голова 12-та, стихи від 27-го аж до слідуючої (13-ої) Голови, а далі з Голови 13-ої до 8-го стиха. Себто читається в 12-ій Голові від 27-го стиха до кінця Голови, та далі з Голови 13-ої до стиха 8-го.

СІЧЕНЬ -- JANUARY

1946

має 31 днів

1946

УКРАЇНСЬКІ СВЯТА

Змич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

1	В	19	Грудень, 1945. Преп. Ілїї та Ігнатія Печ., муч. Евтихія
2	С	20	Свщм. Ігнатія Богоносця, Філогенія Антіохійського
3	Ч	21	Муч. Юліянії Никомид., смерть Петра митр. Київ.
4	П	22	Вмч. Анастасії, Теодотії, Евода, Хризогона, мч. Зоїла.
5	С	23	10 муч. в Криті; Павла еп. Неокес.; Теоктиста Новг.

Нед. Св. Отців.—Святий Вечір. Гол. 3. УЄ 6. Літ. Жид. 11: 9-10, 17-23, 32-10.
Єван. Матея 1: 1-25.

6	Н	24	Нед. Св. Отців. Святий Вечір. Муч. Євгенії, Василиси
7	П	25	РІЗДВО ІСУСА ХРИСТА
8	В	26	СОБОР ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ
9	С	27	Стефана первмч. Преп. Теодора архієп. Царгород.
10	Ч	29	Св. 20,000 мучеників в Никомидії спалених; мч. Петра
11	П	29	14,000 дітей уб. Іродом; преп. Івана печ., прп. Маркела.
12	С	30	Мч. Анисії діви, преп. Теодора Царг., муч. Зотика.

Нед. по Різдві. Гол. 4. УЄ 7. Літ. Галат 1: 11-19. Єван. Матея 2: 13-23.

13	Н	31	Нед. по Різдві. Преп. Меланії Римлянки, преп. Геласія
14	П	1	Січень 1946. НОВИЙ РІК — Обрізання — Василия Вел.
15	В	2	Преп. Сильвестра Печер., свмч. Теогена, Теодотії.
16	С	3	Преп. Малахія, муч. Гордія
17	Ч	4	Собор 70-ти Апостолів: Якова, Марка, Луки і других
18	П	5	Святий Вечір перед Йорданом. Піст.
19	С	6	ЙОРДАН (БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ)

Нед. по Йордані.—Собор Предтечи. Гол. 5. УЄ 8. Літ. Ефес. 4: 7-13. Діян. 19: 1-8.
Єван. Мат. 4: 12-17. Івана 1: 29-34.

20	Н	7	Нед. по Йордані. Собор І. Хрестителя. Атаназія Атал.
21	П	8	Преп. Григорія Печерського, преп. Георгія, Домніки
22	В	9	Мч. Полієвкта і Неарха; Петра еп. Севастійського.
23	С	10	Григорія еп. Нисского, преп. Дометіяна, Маркіяна
24	Ч	11	Преп. Теодосія Вел. преп. Теодосія Антіохійського.
25	П	12	Сави архієп. Серб., муч. Татіяни, преп. Евпраксії.
26	С	13	Мч. Ермила і Стратоника; Якова еп. Нізівійського

Нед. 31. Голос 6. УЄ 9. Літ. Ап. 1 Тим. 1: 15-17. Єван. Луки 18: 35-43.

27	Н	14	Нед. 31 по Зел. Св. Св. ОО. вбитих в Синаї і Раїфі
28	П	15	Преп. Павла Тивейського, преп. Івана Кушника
29	В	16	Поклонення Кайданам ап. Петра; Леонілі і внуків її
30	С	17	Преп. Антонія Вел., Архила ісповідника, Антонія рим.
31	Ч	18	Св. Атаназія і Кирила архієп. Алекс., преп. Маркіяна.

Різдво Христове. УЄ Мат. 1: 18-25. Літ. Ап. Галат 4: 4-7. Єван. Мат. 2: 1-12
Собор Пр. Бог. УЄ Мат. 2: 1-12. Літ. Ап. Жид. 2: 11-18. Єван. Мат. 2: 13-23.
Стефана. УЄ Ів. 15: 17-27. Літ. Діян. 6: 8-15; 7: 1-5 і 47-59. Єван. Мат. 21: 33-42
Новий Рік. Василия. УЄ Іван 10: 9-16. Літ. Ап. Колос. 2: 8-12 і Жид. 7: 26—8; 2.
Єван. Луки 2: 20-21, 40-52 і Луки 6: 17-23.
Йордан: УЄ Мр. 1: 9-11. Літ. Тита 2: 11-14 і 3: 4-7. Єв. Мат. 3: 13-17.

З а п и с к и :**ДР. Г. НОВАК****M.D., C.M.****ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР****Dr. G. NOVAK**
459 Selkirk Ave., cor. Powers St.**WINNIPEG, MANITOBA**
Телефон: 54 351**ЛР. П. ЗАКУС****ДЕНТИСТ****веде свою канцелярію**
під числом:**592 SELKIRK AVE.**
WINNIPEG, — MANITOBA
Телефон офісу 55 043

ЛЮТЕНЬ -- FEBRUARY

1946

має 28 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Зв'яз. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.	
1	П	19	Січень. Преп. Макарія, Лаврентія, Евтимія печерських
2	С	20	† Преп. Евфимія Вел., муч. Інни, Пімми й Рімми, Васа

Нед. 32. Гол. 7. УЄ 10. Літ. Ап. 1 Тим. 4: 9-15. Єван. Луки 19: 1-10

3	Н	21	Нед. 32 по Зел. Св. Преп. Максима ісп., Анастасія муч.
4	П	22	Препмч. Анастасія Печер., ап. Тимотея, муч. Мануїла
5	В	23	Свмч. Климента еп. Анкирського, муч. Агафангела
6	С	24	Преп. Ксенії, муч. Вавили, Тимотея, Агапія
7	Ч	25	† Григорія Богослова археп. Царгород., м-ці Филицати
8	П	26	Преп. Ксенофонта і Марії і їх синів, Аркадія, Івана.
9	С	27	† Перенес. мощів Івана Золотоустого, муч. Димитрія

Нед. Митаря і Фарисея. Гол. 8. УЄ 11. Літ. Ап. 2 Тим. 3: 10-15. Єв. Луки 18: 10-14.

10	Н	28	Нед. Митаря і Фарисея. Преп. Ефрема печерського
11	П	29	Перенесення мощей Ігнатія Богоносця, Лаврентія Печ.
12	В	30	ТРОХ СВЯТИХ: Василія Вел., Григорія Бог. і Івана Зол.
13	С	31	Никити еп. Новгородського, муч. Вікторина, Віктора
14	Ч	1	Лютій. Муч. Трифона, м-ці Перпетуї, муч. Сатира
15	П	2	СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЕ. Муч. Йордана, Гавриїла.
16	С	3	Симеона Богоприймця і Анни пророчиці, Власія.

Нед. Блудного Сина. Гол. 1. УЄ 1. Літ. Ап. 1 Кор. 6: 12-20. Єван. Луки 15: 11-32.

17	Н	4	Нед. Блудного Сина. Преп. Ісидора Пелусіота, Николи
18	П	5	Теодосія Угл. арх. Чернігівського, муч. Агафії
19	В	6	Вукола еп. Смирн., муч. Доротеї, Христини, Калісти
20	С	7	Партемія еп. Лампс., преп. Луки Аладського, 1003 муч.
21	Ч	8	Влкмч. Теодора Стратилата, прор. Захарії, Сави арх.
22	П	9	Преп. Панкратія затворника печер., муч. Никифора
23	С	10	Преп. Прохора Печер., Свщм. Харлампія, Порфірія

Нед. Мясоп. Гол. 2. УЄ 2. Літ. Ап. 1 Кор. 8: 8-31 і 9: 1-2. Єван. Матея 25: 31-46.

24	Н	11	Нед. Мясопустна. Муч. Власія еп. Севастопольського
25	П	12	Мелетія еп. Антіох., Антонія патр. Царг., прп. Євгенія
26	В	13	Преп. Мартиніяна, Зої й Фотини, Евлогія арх. Алекс.
27	С	14	Рівноап. Кирила учит. Словян, Ісаакія Печерського
28	Ч	15	Преп. Пафнутія Печерського, ап. Онисима

Трох Святих: УЄ Івана 10: 1-16. Літ. Ап. Жид. 13: 17-21. Єван. Матея 5: 14-19.
Стрітєння Господне: Утр. Луки 2: 25-32. Літ. Жид. 7: 7-17. Єван. Луки 2: 22-40.

Записки:

The *Swing* is TO
ORETZKI'S
NORTH - WINNIPEG'S
BIG BUSY STORE
Every day A
Bargain day

487 - 493
SELKIRK AVE.

Телефон:
"ДРАЙ ГУДС"
57 041
ЧЕРЕВИКИ
57 051

БЕРЕЗЕНЬ -- MARCH

1946

має 31 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

1	П	16	Лютий. Мч. Памфила пресвитера Кесарії і з ним Павла
2	С	17	Преп. Теодора мовч. Печерського, влмч. Теодора

Нед. Сиропустна. Гол. 3. УЄ 3. Літ. Ап. Рим. 13: 11-14: 4. Єван. Матея 6; 14-21

3	Н	18	Нед. Сиропустна. Агапита еп. Синад., Льва еп. Рим.
4	П	19	Початок Велик. Посту. Архипа еп., Филимона, Апфії
5	В	20	Льва єпископа, преп. Агатона чудотв. Печерського
6	С	21	Преп. Тимотея, Евстафія арх. Антіохійського
7	Ч	22	Муч. Маврикія, Федора, Пилипа, преп. Атанаса іспов.
8	П	23	Свщмч. Полікарпа, преп. Івана, Антіоха, Мойсея
9	С	24	† Перше і друге знайдення голови Івана Хрестителя.

1 Нед. Посту. Гол. 4. УЄ 4. Літ. Жид. 11: 24-26, 32-40 і 12: 1-2. Єван. Івана 1: 43-51.

10	В	25	Нед. 1 Посту. Тарасія ерхіеп. Царг., свщмч. Регіна еп.
11	П	26	Преп. Порфирія еп. Газського, муч. Севастіяна, Івана
12	В	27	Преп. Тита Печерського, Григорія Декаполита
13	С	28	Преп. Василя, Марини, Кира, Протерія. Нестора
14	Ч	1	Березень. Препдмч. Евдокії, муч. Нестора і Тривімія
15	П	2	Свщмч. Тодота еп. Кирина, преп. Агафона, Арсенія
16	С	3	Свмч. Евтропія, Клеоника і Василиска, пр. Піями д.

2 Нед. Посту. Гол. 5. УЄ 5. Літ. Ап. Жид. 1: 10-14 і 2: 1-3. Єван. Мар. 2: 1-12.

17	Н	4	Нед. 2 Посту. Преп. Герасима Вологд., муч. Павла
18	П	5	Муч. Конона, преп., Марка пост., муч. Івана
19	В	6	Аморейських 42 муч.: Милісена, Теодора, Теофіла
20	С	7	Свщмч. Херсонеських: еп. Василя, Ефрема, Євгенія
21	Ч	8	Преп. Теофілакта ісповідника, свщмч. Теодорита
22	П	9	† 40 муч. Севастійських: Акакія, Александра, Домни.
23	С	10	Муч. Кондрата, Кипріяна, Діонизія, Павла, Никифора

3 Нед. Посту. Гол. 6. УЄ 6. Літ. Жид. 4: 14-16 і 5: 1-6. Єван. Мар. 8: 34-38 і 9: 1.

24	Н	11	Нед. 3 Посту. Софронія патр. Єрусал., муч. Піонія
25	П	12	Теофана іспов., Григорія Двоєслова, Симеона Богон.
26	В	13	Никифора патр. Царгор., муч. Христини, Александра
27	С	14	Ростислава кн. Київ., Преп. Теогноста митр. Київ.
28	Ч	15	Муч. Агапія, Пуплія, Тимолая. Ромила, муч. Никандра
29	П	16	Серапіона арх. Новгород., муч. Трохима, ап. Аристовула
30	С	17	† Преп. Алексія чол. Божого, муч. Марина, Павла

4 Нед. Посту. Гол. 7. УЄ 7. Літ. Ап. Жид. 6: 13-20. Єван. Марка 9: 17-31.

31	Н	18	Нед. 4 Посту. Кирила арх. Єрусалим., муч. Трофима
----	---	----	--

З а п и с к и :**ДР. М. ПОТОЦЬКИЙ**

M.D., L.M.C.C.

Лікар, Акушер і Оператор

Dr. M. POTOSKI

FRANKLIN BLOCK

Телефон 416 Вох 656

DAUPHIN, MAN.

АРСЕНИЧ І СОЛОМОН

Адвокати, Повновласники і Нотарі.

Перепроводжують всякі судові справи —
карні, цивільні, спадкові, розводіві,
позичкові і інтабуляційні.

Адреса:

ARSENYCH & SOLOMON711 McIntyre Block,
Winnipeg, Man. — Phone 93 071

КВІТЕНЬ -- APRIL

1946

має 30 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Всвщ. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

1	П	19	Березень. Муч. Хризанта і його нареч. Дарії, Іларії
2	В	20	Отців Івана, Сергія, Патрікія
3	С	21	Поклони. Івана Ліствичника, Якова ісповідника
4	Ч	22	Свщм. Василя пресв. Анкирського, м-ці Дросиди
5	П	23	Преп. Никона Печер., свщмч. Никона еп. і 200 учен.
6	С	24	Преп. Артемона еп. Селев., преп. Якова ісповідника.

5. Нед. Посту. Благовіщення. Гол. 8. УЄ 8. Літ. Жид. 9: 11-14 і Жид. 2: 11-18.
Єван. Марка 10: 31-45 і Луки 1: 24-38.

7	Н	25	Нед. 5 Посту. — БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВ. БОГОР.
8	П	26	Собор Арх. Гавриїла, преп. Василя Нового, Малха.
9	В	27	Матрони Солунської, преп. Івана Прозорливого
10	С	28	Преп. Евстратія пост. Печер., Іларіона ісповідника
11	Ч	29	Преп. Марка еп. Аретусійського, муч. Кирила діякона
12	П	30	Преп. Івана Ліств., муч. Захарії, преп. Зосима еп. Сар.
13	С	31	Преп. Іпатія цілителя Печер., Йони митр. Київського

Нед. Цвітна. УЄ Мат. 21: 1-11, 15-17. Літ. Ап. Филип. 4: 4-9. Єван. Івана 12: 1-18

14	Н	1	Квітень. — Неділя Цвітна. Преп. Геронтія Печерського
15	П	2	Преп. Тита, муч. Амфіяна, Едесія, Полікапра Алекс.
16	В	3	Преп. Микити іспов., Іліріка, муч. Еппидифора, Дія
17	С	4	Преп. Йосифа Мноболізного Печ., Йосифа Піснопів.
18	Ч	5	Великий Четвер. — Страсти. Отців: Івана, Сергія і др.
19	П	6	Велика Пятниця. — Пол. Плащениці. Івана Ліствич.
20	С	7	Велика Субота. Свщмч. Василя Анкир., муч. Дросиди

Великдень: Ап. Діяння 1: 1-8. Єван. Івана 1: 1-17.

21	Н	8	ВЕЛИКДЕНЬ — ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСЕННЯ.
22	П	9	СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК. Муч. Авдіеса, Маріява і 270
23	В	10	СВІТЛИЙ ВІВТОРОК. Муч. Терентія, Африкана
24	С	11	Свщм. Антипи еп. Пергамського, преп. Пармуфія
25	Ч	12	Василя ісповідника Парійського, преп. Атанасії ігум.
26	П	13	Свщмч. Артемона пресв. Лаодикійського, м-ці Томаїди
27	С	14	Мартина ісповідника, муч. Івана, Антонія, Евстафія

Нед. Томина. Гол. 1. УЄ Мт. 28: 16-20. Літ. Діян. 5: 12-20. Єв. Івана 20: 19-31.

28	Н	15	Неділя Томина — Проводи. Преп. Івана Ліств.
29	П	16	Муч. Каліди, Ніки, Нунехії, Харієси, Теодори, Галини
30	В	17	Свщмч. Симеона єпископа Перського

Світлий Понеділок. Ап. Діян. 1: 12-17, 21-26. Єван. Івана 1: 18-28.
Світ. Вівторок. Діян. 2: 14-21. Єван. Луки 24: 12-35.

Записки:

За визначні фотогра-
фії зайдіть до

**CHARLES
STUDIO**

К. КРАСНОПЕРА,
фотограф.

614 SELKIRK AVE.
Winnipeg.

Phone 53 909

ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ

в справі городових фармів, фармів
в Манітобі, міських реальностей
і всякого рода бизнесів за-
ходіть або пишіть до:

CENTRAL REALTY

885 MAIN ST., — WINNIPEG.

Phone 55 313

К. Ф. СЛІПЕЦ — властитель.

ТРАВЕНЬ -- МАЙ

1946

має 31 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Знач. Кал. н.с.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

1	С	18	Квітень. Преп. Івана, ісп. Косми еп. Халк. й Авксентія.
2	Ч	19	Преп. Івана Ветхопещерника, преп. Трифона патр.
3	П	20	Свщм. Гавриїла отрока, преп. Теодора, Анастасія іг.
4	С	21	Свщм. Теодора і матері його Филиппі, Свщм. Сократа

Нед. Мирон. Г. 2. УЄ Мр. 16: 9-20. Літ. Діян. 6: 1-7. Єв. Мр. 15: 43-47 і 16: 1-8.

5	Н	22	Нед. Мироносиць. Преп. Теодора Сикеота, Віталія чт.
6	П	23	† Великмч. Георгія (Юрія) Побідоносця, муч. Лазаря
7	В	24	Преп. Сави Печ., муч. Стратилата і 70 його воїнів
8	С	25	Ап. Марка, Македонія патр. Цагор., преп. Сильвестра
9	Ч	26	Свщмч. Василя еп. Амасійського. св. Глафіри діви
10	П	27	Преп. Стефана еп. Волод. Вол., Симеона свояка Госп.
11	С	28	Кирила еп. Туров., ап. Ясона і Сосипатра, муч. Мамія.

Нед. Розсл. Гол. 3. УЄ Луки 24: 1-12. Літ. Діян. 9: 32-42. Єван. Івана 5: 1-15

12	Н	29	Нед. Розслабленого. 9 муч. в Кизиці: Теогніда, Рута
13	П	30	† Ап. Якова Завед., Никити Новгород., муч. Максима
14	В	1	Травень. Свщмч. Макарія митр. Київ., преп. Пафнутія
15	С	2	Перен. мощей Бориса і Гліба, Атанасія патр. Алекс.
16	Ч	3	Смерть преп. Теодозія ігумена Печер., муч. Тимотея
17	П	4	Пелагії діви, свщмч. Сильвана, Еразма, Никифора іг.
18	С	5	Влкмч. Ірини, муч. Неофіта, Гая і Гаяна, преп. Міхея.

Нед. Самар. Гол. 4. УЄ Ів. 20: 1-10. Літ. Діян. 11: 19-26 і 29-30. Єв. Ів. 4: 5-42.

19	Н	6	Нед. Самарянки. Преп. Йова чудотв. Почаївського
20	П	7	З'явлення Честного Хреста в Єрусалимі, муч. Акакія
21	В	8	† Ап. Івана Богослова, Арсенія Вел., Арсенія Печер.
22	С	9	† Перенесення мощів св. Николая чудотв., прор. Ісаїї
23	Ч	10	Ап. Симона Зилота, преп. Ісидори, блаж. Таїсії
24	П	11	Рівноап. Кирила і Методія, преп. Софронія Печер.
25	С	12	Епіфанія еп. Кипру, Германа патр. Царгородського.

Нед. Сліпор. Гол. 5. УЄ Ів. 20: 11-18. Літ. Діян. 16: 16-34. Єв. Івана 9: 1-38.

26	Н	13	Нед. Сліпородженого. Муч. Гликерії діви і Лаодикія
27	П	14	Никити затв. Печ., муч. Ісидора воїна, преп. Серапіона
28	В	15	Пахомія Вел., Ісаїї еп. Ростовського, Ісаїї Печерського
29	С	16	Преп. Теодора освяченого, муч. Віта, Модеста, Петра.
30	Ч	17	ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЕ. Ап. Андроника з 70-ти
31	П	18	Муч. дів: Александри, Текуси, Фаїни, Клавдії, Юлії.

Юрія. УЄ Луки 12: 2-12. Літ. Діян. 12: 1-11. Єван. Івана 15; 17—16; 1-2
Вознесення: Утр. Єван. Марка 16: 9-20. Літ. Діян. 1: 1-12. Єван. Луки 24: 36-53

З а п и с к и :**ДР. І. ВЕРХОМИН**

і

ДР. П. Г. КОЗЯК**ЛІКАРІ Й ОПЕРАТОРИ****Х-Рей і Фізю-Терапія****Тел. Офісу 24543****Dr. J. VERCHOMIN Dr. P. H. KOZIAK****Тел. дому 25884 Тел. дому 81862****541 TEGLER Bldg., EDMONTON, Alta.****ДР. П. ГУЦУЛЯК****Дентист****веде свою канцелярію під ч.****270 PHYSICIANS & SURGEONS Bldg.****86 BLOOR STREET West****TORONTO, ONT.****Телефон KI 6727****Вечорами тільки за попереднім
умовленням.**

ЧЕРВЕНЬ -- JUNE

1946

має 30 днів

1946

Кал.
Рел. н.с.
Всвч.
Дні
тижня
Церк.

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

1 | С | 19 | **Травень.** Свщмч. Патрикія еп. і Акакія, Менандра.

Св. ОО. Гол. 6. УЄ Ів. 21: 1-14. Літ. Діян. 20: 16-18 і 28-36. Єв. Ів. 17: 1-13.

2	Н	20	Нед. Св. Отців 1-го Всел. Собору 325 р. Муч. Талалей
3	П	21	Рівноап. Константина і Єлени, преп. Касіяна
4	В	22	Муч. Василиска, Маркела, Кодра, мучениці Софії
5	С	23	Препмч. Михайла Чорноризця, Леонтія єпископа
6	Ч	24	Преп. Симеона дивногорця, преп. Никити стовпника.
7	П	25	† 3-те знайдення голови Івана Хрест. мч. Келестина.
8	С	26	Ап. Карпа й Алфея з 70-ти, муч. Аверкія і Єлени.

Зелені Свята: Гол. 7 УЄ Ів. 20: 19-23. Літ. Діян. 2: 1-11. Єв. Ів. 7: 37-52 і 8: 12.

9	Н	27	ЗЕЛЕНІ СВЯТА — ТРОЙЦЯ. Свщмч. Терапонта Сард.
10	П	28	ДЕНЬ СВЯТОГО ДУХА. Преп. Микити ісп. еп. Халк.
11	В	29	Препмч. Теодосії діви, Александра патр. Александ.
12	С	30	Преп. Ісаакія Далматського, муч. Наталії
13	Ч	31	Ап. Ерма з 70-ти, муч. Ермея воїна, муч. Мага волхва
14	П	1	Червень. Муч. Юстина филос., мч. Юстина, Харитини
15	С	2	Влмч. Івана Сучавського. Никифора патр. Царгород.

Нед. 1. Гол. 8. УЄ 1. Літ. Жид. 11: 33-40; 12: 1-2. Мат. 10: 32-33, 37-38; 19: 27-30

16	Н	3	Нед. Всіх Святих. 1-ша. Муч. Лукіяна й отроків.
17	П	4	Митрофана патр. Царг., Марти і Марії сестер Лазаря
18	В	5	Блаж. Константина митр. Київ., муч. Аполлона, Никан.
19	С	6	Преп. Висаріона Єгип., преп. Іларіона ігум. Далмат.
20	Ч	7	Муч. Теодота Анкирського, муч. Киріякії, Калерії.
21	П	8	Ефрема патр. Антіох., Теодора еп., муч. Теофана.
22	С	9	Кирила арх. Александр., муч. Теклі, Марти і Марії.

Нед. 2. Гол. 1. УЄ 2. Літ. Рим. 2: 10-16. Єв. Мат. 4: 18-23.

23	Н	10	Нед. 2 по Зел. Св. Преп. Силуана схимонаха Печер.
24	П	11	† Ап. Вартоломея і Варнави з 70-ти, муч. Теопемпта
25	В	12	Преп. Онуфрія Вел., Петра Атонс., пуст. Івана
26	С	13	Муч. Акилини, преп. Анни і сина її Івана, муч. Діодора
27	Ч	14	Смерть кн. Мстислава, прор. Єлисея, Методія патр.
28	П	15	Прор. Амоса, муч. Віта, Модеста, преп. Крискентії.
29	С	16	Преп. Тихона Луховського, муч. Тигрія пресвітера.

Нед. 3. Гол. 2. УЄ 3. Літ. Рим. 5: 1-10. Єван. Матея 6: 22-33.

30 | Н | 17 | **Нед. 3 по Зел. Св.** Муч. Мануїла, Савела й Ізмаїла.

Понед. Зел. Свят: Літ. Ап. Ефесян 5: 9-19. Єван. Матея 18: 10-20
Івана Сучавського: УЄ. Ів. 20: 1-10. Літ. 2 Петра 3: 1-18. Єв. Ів. 19: 25-27 і 21: 24-25.

• **Записки:**

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО.

Купуйте наші продукти: Молоко, сметанку, маслянку, сир і масло. В сторах питайте за нашими продуктами.

ФАРМЕРІ!

Посилайте Вашу сметану до нас, а ми гарантуємо Вам, що будете задоволені.

CENTRAL DAIRIES Ltd.

121 Salter Street Phone 57 237 Winnipeg, Man.

ЛИПЕНЬ -- JULY

1946

має 31 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Кал. Кал. н.с. Зв'яз.	Дні тижня	Церк.
-----------------------------	--------------	-------

1	П	18	Червень. Преп. Леонтія канон. Печер., муч. Емерія.
2	В	19	†Ап. Юди, брата Господнього, преп. Паїсія Велик.
3	С	20	Память угодників землі Волинської, свщмч. Методія.
4	Ч	21	Муч. Юліяна Тарсійського, преп. Юлія пресвитера
5	П	22	Свщм. Евсевія, муч. Галактіона, муч. Юліянії.
6	С	23	Муч. Агрипини діви, муч. Евстахія, Гая, Урвана.

Нед. 4 Різд. Ів. Хр. Гол. 3. УЄ 4. Літ. Рим. 13: 11-14; 4 Лу 1; 5-25, 57-76, 80.

7	Н	24	Нед. 4 по Зел. Св. РІЗДВО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
8	П	25	Преп. Февронії, Леоніди, Лівії й Евтропії
9	В	26	Преп. Давида Солун., Івана еп. Гот., Дионісія Печер.
10	С	27	Преп. Самсона странноприїмця, блаж. Мартина.
11	Ч	28	Преп. Сергія і Гермогена, преп. Івана Дамаскина
12	П	29	Св. ПЕТРА і ПАВЛА АПОСТОЛІВ.
13	С	30	† Собор 12-ти Апостолів. Муч. Михаїла, Мелітона.

Нед. 5. Гол. 4. УЄ 5. Літ. Рим. 10: 1-10. Єв. Мат. 8: 28-34 і 9: 1.

14	Н	1	Липень. Нед. 5 по Зел. Св. Косми і Даміяна безсреб.
15	П	2	Положення Чесної ризи Діви Марії у Влахерні.
16	В	3	Муч. Акинта, Марка, преп. Анатолія затв. Печер.
17	С	4	Андрея арх. Критського, муч. Теодота і Теодотії.
18	Ч	5	† Преп. Атанасія Атон., преп. Лампада, муч. Анни
19	П	6	Преп. Сисоя схим. Печер., муч. Лукії, мч. Ісавра діяк.
20	С	7	Преп. Томи Малейна й Акакія Синай., муч. Киріякії.

Нед. 6. Гол. 5. УЄ 6. Літ. Рим. 12: 6-14. Єв. Матея 9: 1-8.

21	Н	8	Нед. 6 по Зел. Св. Влкмч. Прокопія, св. Теодосії
22	П	9	Свщм. Панкратія еп., Теодора еп., муч. Андрея і Прова
23	В	10	†Преп. Антонія Печерського, муч. Леонтія
24	С	11	Смерть укр. кн. Ольги, муч. Евфимії, преп. Никодима.
25	Ч	12	Муч. Прокла й Іларія, преп. Михаїла, св. Вероніки
26	П	13	Собор арх. Гавриїла, преп. Стефана, Саваїта.
27	С	14	Ап. Акили з 70-ти і друж. його Прискили, муч. Юста.

Нед. 7. Гол. 6. УЄ 7. Літ. Рим. 15: 1-7 і 6: 18-23. Єв. Мат. 9: 27-35 і 8: 5-13

28	Н	15	Нед. 7 по Зел. Св. — †Володимира Вел. князя України
29	П	16	Свщмч. Антиногена, муч. Юлії діви, муч. Павла і сестер
30	В	17	Влкмуч. Марини, преп. Леоніда, муч. Сперата
31	С	18	Івана і Памви затвор. Печер., муч. Еміліяна, Якинта.

Петра і Павла: УЄ Ів. 21: 15-25. Літ. 2 Кор. 11: 21-33 і 12: 1-9. Єв. Мат. 16: 13-19

З а п и с к и :**ДР. П. ПОТОЦЬКИЙ**

M.D., L.M.C.C.

Лікар, Акушер і Оператор**Dr. P. POTOSKI****YORKTON, SASK.****Телефон 117****М. Н. ГРИГОРЧУК****АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК ітд.**Перепроводжує всякі судові
справи, карні, цивільні
і тестаментальні.

Адреса:

М. N. HRYHORCHUK, B.A., LL.B.**Box 81, Ethelbert, Man.**

СЕРПЕНЬ — AUGUST

1946

має 31 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Знач. Кат. н.о.	Дні тижня	Порж. Кат.
--------------------	--------------	---------------

1	Ч	19	Липень. Преп. Макрини, сестри Василия Вел. преп. Дія
2	П	20	✠ Ілїї пророка. Зн. моц. Атанасія ігум. Берестейського.
3	С	21	Преп. Онуфрія Мовчаль. й Онисима Печерських

Нед. 8. Голос 7. УЄ 8. Літ. Ап. 1 Коринтян 1: 10-18. Єван. Мат. 14: 14-22

4	Н	22	Нед. 8 по Зел. Св. Рівноап. Марії Магдалини
5	П	23	Муч. Трохима, Теофіла й 13-ти з ними. Аполінарія
6	В	24	† Муч. Бориса і Гліба, преп. Полікарпа археп. Печер.
7	С	25	† Успення правед. Анни, св. Олімпіяди діякониси.
8	Ч	26	Преп. Мойсея чудотв. Печер., свящмч. Ермолая
9	П	27	Пантелеймона влмч., преп. Наума, Анфіси ігумені
10	С	28	Ап. з 70-ти: Прохора, Никанора, Тимона й Пармена.

Нед. 9. Гол. 8. Утр. Єван. 9. Літ. 1 Кор. 3: 9-17. Єван. Матея 14: 22-34.

11	Н	29	Нед. 9 по Зел. Св. Муч. Калиника Кил., муч. Серафани
12	П	30	Ап. з 70-ти: Сили і Силуана, Крикента, Епенета
13	В	31	Прав. Евдокима Капад., муч. Уліти, прав. Йосифа
14	С	1	Серпень. Початок Спасівки. † Зн. Ч. Хр. Хрещ. України
15	Ч	2	Перенес. мощів первом. Стефана, блаж. Василия
16	П	3	Преп. Ісаакія, Далмата, Фавста, преп. Косми отшел.
17	С	4	Сім молод. в Єфесі сплячих: Максиміліяна, Івана і др.

Нед. 10. Голос 1. УЄ 10. Літ. Ап. 1 Корин. 4: 9-16. Єван. Матея 17: 14-23

18	Н	5	Нед. 10 по Зел. Св. Муч. Евсигнія, Кантидія, Кантидіяна
19	П	6	ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЕ — СПАСА.
20	В	7	Преп. Пімена пост. Печер., муч. Марина воїна, Атерія
21	С	8	Преп. Григорія іконописця Печер., Еміліяна ісповід.
22	Ч	9	† Ап. Матея, муч. Юліяна, Маркіяна, Івана, Фотія
23	П	10	Муч. архид. Лаврентія, Сикста епис., муч. Романа.
24	С	11	Прпмч. Василия і Теодора Печер., муч. Евпла, Неофіта.

Нед. 11. Голос 2. УЄ 11. Літ. Ап. 1 Корин. 9: 2-12. Єван. Матея 18: 23-35

25	Н	12	Нед. 11 по Зел. Св. Муч. Фотія, Памфила й Капитана
26	П	13	Тихона еп. Вороніжського, муч. Конкордія, св. Ірини
27	В	14	Перенес. мощей Теодосія Печ., прор. Михея муч. Лукія
28	С	15	УСПЕННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. Преп. Харитона.
29	Ч	16	† Нерукотв. Образ Ісуса Христа, муч. Діоміда
30	П	17	Преп. Аліпія іконоп. Печер., муч. Мирона. Филипа.
31	С	18	Муч. Флора і Лавра, Серапіона, Івана і Георгія патр.

Літ.: УЄ Луки 11: 47-54. Літ. Ап. Якова 5: 10-20. Єван. Луки 4: 22-30.
 Преображення Госп. УЄ Луки 9: 28-36, Літ. Ап. 2 Петра 1: 10-19. Єв. Мат. 17: 1-9.
 Успен. Пр. Бог.: УЄ Лу 1: 39-49, 56. Літ. Фил. 2: 5-11. Єван. Лу 10: 38-42, 11: 27-28

Записки:

McARTHUR BUILDING,
Cor. Portage Ave & Main St.

Телефон Бюра 95 075

Резиденції 52 502

ДР. ВОЛ. Ф. БАЧИНСЬКИЙ

M.D. (Man.), L.M.C.C.
ОПЕРАТОР, ЛІКАР, АКУШЕР.

Спеціалізує при операціях найновішими способами
для знечулення.

Маємо апарат Рентгена для знимання ЕКС-РЕЙ (X-RAY)
Пересвітлювання Флуороскопією
і Радіатермія (Short Wave Therapy)

Адреса канцелярії:

DR. V. F. BACHYNSKI

503 McArthur Bldg.

Winnipeg, Man.

ВЕРЕСЕНЬ -- SEPTEMBER

1946

має 30 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Зв'яз. Кат. н.с.	Дні тижня	Церк. Кат.
---------------------	--------------	---------------

Нед. 12. Гол. 3. Утр. Єван. 1, Літ. 1 Корин. 15: 1-11. Єван. Матея 19: 16-26.

1	Н	19	Серпень. — Нед. 12 по Зел. Св. Муч. Андрея Страт.
2	П	20	Прор. Самуїла, муч. Севіра пресв., Мемнона сотника
3	В	21	Преп. Аврамія, ап. Тадея з 70-ти, муч. Васси
4	С	22	Муч. Агатоника і з ним Зотика, Теопретія, Акиндина.
5	Ч	23	Свщмч. Іриней еп. Ліонського, Калиника патр. царг.
6	П	24	Перенес. мощів Петра митр. Київ., свщмч. Евтихія.
7	С	25	Ап. Тита з 70-ти, ісповід. Вариса й Евлогія еп. Едеси

Нед. 13. Гол. 4. Утр. Єван. 2. Літ. 1 Корин. 16: 13-24. Єван. Матея 21: 33-42.

8	Н	26	Нед. 13 по Зел. Св. Муч. Адріана і Наталії, преп. Тифоя
9	П	27	Преп. Пімена пост. Печер., Пімена Вел., Осії ісповід.
10	В	28	† Знайдення мощів Йова Почаївського, преп. Сави
11	С	29	† Усікнов. Голови Івана Хрестителя , муч. Анастасія.
12	Ч	30	Александра, Івана і Павла патр. Царг., преп. Вріена
13	П	31	† Пол. Пояса Богород. Івана митр. Київ., Генадія.
14	С	1	Вересень. Початок Церков. Року. † Симеона стовп.

Нед. 14. Гол. 5. Утр. Єван. 3. Літ. Ап. 2 Корин. 1: 21—2: 4. Єван. Матея 22: 1-14.

15	Н	2	Нед. 14 по Зел. Св. Муч. Маманта, Івана пост. патр. Ц.
16	П	3	Свящм. Антима еп. Никомид. і з ним Теофіла, Петра
17	В	4	Муч. Вавили еп. Антіох., прор. Мойсея Боговидця
18	С	5	Правед. Захарія і Єлисавети, мч. Раїси, Атанасія.
19	Ч	6	Чудо Архистр. Михаїла в Хонах. преп. Архипа, Давида
20	П	7	Предпр. Рожд. Богородиці, муч. Макарія Канівського.
21	С	8	РІЗДВО ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. Муч. Руфа і Руфіяна.

Нед. 15. Гол. 6. Утр. Єван. 4. Літ. 2 Корин. 4: 6-15. Єван. Матея 22: 35-46.

22	Н	9	Нед. 15 по Зел. Св. Богот. Якима й Анни, муч. Север.
23	П	10	Муч. Минодори, Митродори і Нимфодори, ап. Лукія
24	В	11	Преп. Теодори Олександ., муч. Серапіона, Кронида
25	С	12	Свщмч. Автонома еп., преп. Атанасія, муч. Юліяна.
26	Ч	13	Предпраз. Воздв. Ч. Хр. Свящм. Корнилія Сотника
27	П	14	ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА ГОСПОД.
28	С	15	Велкмч. Никити, преп. Филотея, муч. Порфирія,

Нед. 16. Гол. 7. Утр. Єван. 5. Літ. 2 Корин. 6: 1-10. Єван. Матея 25: 14-30.

29	Н	16	Нед. 16 по Зел. Св. Влмч. Евтимії, Кипріяна митр. К.
30	П	17	Муч. Віри, Надії і Любови і матері їх Софії, Агатоклії

Різдво Пр. Бог. УЄ Лу 1: 39-49 і 56. Літ. Фил. 2: 5-11. Єв. Лу 10: 38-42 і 11: 27-28.
Воздв.: УЄ Ів. 12: 28-36. Літ. 1 Кор. 1: 18-24. Єв. Івана 19: 6-11, 13-20, 25-28, 30-35

З а п и с к и :**ДР. Ю. Е. ДРАГАН**

M.D., C.M., L.M.C.C.
Лікар, Акушер і Оператор

Член Домініяльної Ради Лікарів.
З практикою по шпиталях
в Рочестер, Філадельфії,
Бостоні, Нью Йорку
та Балтімор.

601 Canada Building,
SASKATOON, SASK.
(Коло сіенарської стації)

А. Т. ВАВРИНЮК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК,
НОТАР і т. д.

Перепровалжує всякі судові справи —
карні, цивільні, спадкові і розводіві.

Адреса:

A. T. WARNOCK, LL.B.
Barrister & Solicitor
Ramsay Block, **Tel. 63**
DAUPHIN, MAN.

ЖОВТЕНЬ -- ОСТОВЕР

1946

має 31 днів

1946

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Кал. н.с. Фавч.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

1	В	18	Вересень. Преп. Евменія еп., муч. Кастора, Арідни
2	С	19	Муч. Трохима, Саватія і Доримедонта, муч. Зосима.
3	Ч	20	Велкмч. Евстафія Плакиди з ним Теопістії, Агапія
4	П	21	Ап. Кондрата з 70, преп. Даниїла, муч. Іпатія еп. Ефес.
5	С	22	Преп. Отців в печерах Антонія в Києві, прор. Йони.

Нед. 17. Гол. 8. Утр. Єван. 6. Літ. 2 Корин. 6: 16-18 і 7: 1. Єван. Мат. 15: 21-28.

6	Н	23	Нед. 17 по Зел. Св. Зачаття св. Івана Хрес., муч. Андрея
7	П	24	Пермч. Теклі, прав. Никандра, Корпія, Аврамія
8	В	25	Преп. Евфросинії, муч. Пафнутія і 546 з ним, Руфа
9	С	26	†Івана Богослова, муч. Хири, прав. Гедсона судді.
10	Ч	27	Муч. Калістрата і 49 воїнів з ним, преп. Саватія
11	П	28	† Преп. Харитона ісп., мч. Марка, Александра, Алфея.
12	С	29	Преп. Киріяка одшельника, Теофана Милостивого.

Нед. 18. Голос 1. УЄ 7. Літ. Ап. 2 Коринтян 9: 6-11. Єван. Луки 5: 1-11

13	Н	30	Нед. 18 по Зел. Св. Михаїла 1-го митр. Київського
14	П	1	Жовтень. ПОКРОВ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ.
15	В	2	Андрея Христа ради юродивого, свщмч. Кипріяна
16	С	3	Преп. Діонісія затвор. Печерського, свщмч. Діонісія.
17	Ч	4	Свщмч. Еротея, Володимира Новг., преп. Еладія печ.
18	П	5	Муч. Харитини, преп. Даміяна Печер., святит. Петра.
19	С	6	Ап. Томи з 70-ти, муч. Еротиїди діви, муч. Макарія.

Нед. 19. Гол. 2. УЄ 8. Літ. 2 Кор. 11: 31-32 і 12: 1-9. Єван. Луки 6: 31-36.

20	Н	7	Нед. 19 по Зел. Св. Муч. Сергія, і Вакха, преп. Сергія
21	П	8	Преп. Пелагії, св. Таїси, преп. Трифона, св. Пелагії
22	В	9	†Ап. Якова Алфеевого з 12-ти, преп. Андроника
23	С	10	Муч. Евлампія й Евлампії, Собор угод. Волинських.
24	Ч	11	Ап. Филипа з 70-ти, Теофана пост. печ., Теофана еп.
25	П	12	Мч. Прова, Тараха й Андроника, преп. Косми Святот.
26	С	13	Муч. Карпа, преп. Веніямина Печер., преп. Никити.

Нед. 20. Гол. 3. УЄ 9. Літ. Галат 1: 11-19. Єв. Луки 7: 11-16.

27	Н	14	Нед. 20 по Зел. Св. Преп. Параскевії серб., Николи Печ.
28	П	15	Преп. Евтимія нового, прпмч. Лукіяна пресв. Антіох.
29	В	16	Муч. Лонгіна сотника, Леонтія, Дометія, Терентія
30	С	17	Память Отців 7-го Всел. Собору. прмч. Андрея Крит.
31	Ч	18	†Ап. Луки з 70-ти, преп. Юліяна пуст., Йосифа ігум.

Покров Богор. УЄ Луки 1: 39-49, 56. Літ. Жид. 9: 1-7. Луки 10: 38-42; 11: 27-28.

З а п и с к и :

НОРТ ВІНІПЕГ КО-ОПЕРАТИВА ЛІМІТЕД

ЗАСНОВАНА 1932 Р.

ВУГЛЯ, ДРОВА, ФАРБИ, ШКІРЯНІ РОБОЧІ РУКАВИЦІ І ХЛІБ.

Членство \$5.00

УКРАЇНСЬКЕ, ЧИСТО КООПЕРАТИВНЕ ПІДПРИЄМСТВО.

Ярда: 1042 Селкирк евню, Телефон: 55 919

Фабрика рукавиць: 269 Джеймс евню — Будинок Вестерн Кооперативи
Лимитед, Телефон: 22 995.

Пекарня: 1069 Селкирк евню, Телефон 55 919.

ЛИСТОПАД -- NOVEMBER

1946

має 30 днів

1946

Кал. н.с. Звич.	Дні тижня	Церк. Кал.
--------------------	--------------	---------------

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

1	П	19	Жовтень. Блаж. Клеопатри і Івана, Евсевія діякона.
2	С	20	Влмч. Артемія, муч. Евора й Евнея, преп. Матрони.

Нед. 21. Гол. 4. Утр. Єван. 10. Літ. Галат 2: 16-20. Єван. Луки: 8: 5-15

3	Н	21	Нед. 21 по Зел. Св. Преп. Іларіона Вел., Іларіона печер.
4	П	22	Рівноап. Аверкія еп. Єропольського, муч. Александра
5	В	23	Ап. Якова, брата Господ. з 70-ти, Ігнатія патр. Царг.
6	С	24	Преп. Арети, Сисоя і Теофіла Печер., муч. Арети.
7	Ч	25	Муч. Маркіяна і Мартирія, св. Таїти, муч. Анастасія
8	П	26	ДИМИТРИЯ ВЕЛИКМ. Преп. Теофіла, муч. Лептини.
9	С	27	Муч. Нестора, преп. Нестора Літописця.

Нед. 22. Гол. 5. УЄ 11. Літ. Галат 6: 11-18. Єван. Луки 16: 19-31.

10	Н	28	Нед. 22 по Зел. Св. Муч. Терентія й Неоліни і дітей їх.
11	П	29	Препмч. Анастасії Римлянки, муч. Феліцитини
12	В	30	Муч. Зиновія і Зиновії, ап. Тертія, Марка, Юста
13	С	31	Преп. Спиридона й Никодима Печер., ап. Стахія.
14	Ч	1	Листопад. Косми і Даміяна чуд. і матері Теодотії
15	П	2	Муч. Акиндина, Пигасія, мч. Домни, преп. Маркіяна.
16	С	3	Муч. Акепсима еп., Йосифа пресв., Аїтала діякона.

Нед. 23. Гол. 6. УЄ 1. Літ. Єфес. 2: 4—10. Єв. Луки 8: 26-39

17	Н	4	Нед. 23 по Зел. Св. Преп. Йоаникія Вел., Ахила Печер.
18	П	5	Муч. Галактіона й Епістими, Григорія арх. Алексан.
19	В	6	Павла, архієп. Царгор., дів: Тукеси, Александри
20	С	7	Св. 33 муч. в Мелітині: Єрона, Ісихія, Никандра і др.
21	Ч	8	СОБОР АРХИСТ. МИХАІЛА і др. Ангелів. Преп. Марти
22	П	9	Онисифора іспов. печер., Матрони царгор., мч. Маври
23	С	10	Ап. з 70-ти: Ераста еп., Олімпа, Родіона, Сосипатра.

Неділя 24. Голос 7. УЄ 2. Літ. Ап. Єфесян 2: 14-22; Євангелія Луки 8: 41-56

24	Н	11	Нед. 24 по Зел. Св. Муч. Мини, преп. Теодора Студита
25	П	12	Св. Івана Милостивого патр. Алекс., преп. Ніла пост.
26	В	13	† Івана Золотоустого архієп. Царгород., муч. Манефи
27	С	14	† Ап. Филипа з 12-ти. Григорія Палами арх. Тесалон.
28	Ч	15	Початок Пилипівки. Муч. Гурія, Самона й Авіва
29	П	16	Ап. і еван. Матея (Левія з 12-ти), преп. Сергія схимн.
30	С	17	Григорія еп. і чудотв. Неокесар., преп. Никона чуд.

Димитрія: УЄ Мат. 10: 16-22. Літ. 2 Тим. 2: 1-10. Єван. Івана 15: 17-27 і 16: 1-2.
Арх. Михаїла: УЄ Мат. 13: 24-30 і 36-43. Літ. Жид. 2: 2-10. Єван. Луки 10: 16-21

З а п и с к и :

„Склеп Ліпших Черевиків”

Modern Shoe Store

602 SELKIRK AVENUE

Phone 56 599

WINNIPEG.

ПОХОРОННЕ БЮРО

під управою

ІВАНА ЗАВІДОВСЬКОГО

Це є найстарше українське по-
хоронне заведення у Винниперу.

Обслуга скоро й вдовольюча.

ZAWIDOWSKI FUNERAL HOME
Limited

561 Selkirk Ave. — Winnipeg.
Phone 51500

ГРУДЕНЬ — DECEMBER

1946

має 31 днів

1946

Звич. Кал. н.с.	Дні тижня	Цркв. Кал.
--------------------	--------------	---------------

У К Р А І Н С Ь К І С В Я Т А

Нед. 25. Голос 8. Утр. Єван. 3 Літ. Єфес. 4: 1-6. Єван. Луки 10: 25-37.

1	Н	18	Листопад. — Нед. 25 по Зел. Св. Муч. Платона
2	П	19	Прор. Авдія, преп. Варлаама ігумена Печерського
3	В	20	Преп. Григорія Декаполита, Прокла арх. Царгород.
4	С	21	ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.
5	Ч	22	Ап. Филимона і з ним Архипа та муч. Апфії і Кикилії
6	П	23	Амфілоха еп. Іконійського, еп. Теодора, Антіохійсь.
7	С	24	Влкмч. Єкатерины, цар. Августи, Порфирія та 200 воїн.

Нед. 26. Гол. 1 УЄ 4. Літ. Єфес. 5: 9-19. Єв. Луки 12: 16-21.

8	Н	25	Нед. 26 по Зел. Св. Климента еп. Рим., Мартиніяна діяк.
9	П	26	Преп. Якова пуст., Алипія стовп., муч. Георгія Хіос.
10	В	27	Влкмч. Якова перського, преп. Паладія, Романа чуд.
11	С	28	Прпмч. Стефана нового, муч. Іринарха, Василя, Петра.
12	Ч	29	Муч. Пармона і з ним 370, преп. Нектарія печерського
13	П	30	† Андрея Первоз., Фрументія, архiep. Індійського.
14	С	1	Грудень. Прор. Наума, св. Филарета Милостивого.

Нед. 27. Гол. 2. УЄ 5. Літ. Ап. Ефесян 6: 10-17. Єван. Луки 13: 10-17.

15	Н	2	Нед. 27 по Зел. Св. Прор. Авакума, Атанасія Затвор.
16	П	3	Прор. Софонії, преп. Івана Мовчал., еп. Колонійск.
17	В	4	Влмч. Варвари і з нею Юліянії, преп. Івана Дамаскина
18	С	5	† Преп. Сави Освященого, Гурія арх., муч. Філотей.
19	Ч	6	НИКОЛАЯ МИР-ЛИК. ЧУДОТВОРЦЯ. Блаж. Максима
20	П	7	Амвросія еп. Медіол., Івана Печер., Преп. Павла посл.
21	С	8	Преп. Потапія, ап. 70-ти: Состена, Аполоса, Кифи

Нед. 28. Гол. 3. УЄ 6. Літ. Ап. Колосян 3: 4-11. Єван. Луки 17: 12-19

22	Н	9	Нед. 28 по Зел. Св. Зачаття Пресв. Богор. від св. Анни
23	П	10	Муч. Мини, Ермогена й Евграфа, муч. Маріяна
24	В	11	Преп. Даниїла Стовп., Луки муч., Леонтія, Варсави
25	С	12	Спиридона чудотв., свщмч. Александра еп. Єрусалим.
26	Ч	13	† Муч. Евстратія, Авксентія, Евгенья й Ореста.
27	П	14	Муч. Тирса, Левкія, Калиника, муч. Аріяна і Теотиха.
28	С	15	Свщм. Елевтерія і матери його Анфії, Стефана арх.

Нед. Праотців. Гол. 4. УЄ 7. Літ. Ап. Колос. 3: 4-11. Єван. Луки 14: 16-24.

29	Н	16	Неділя Праотців. Прор. Аггея, блаж. Теофанії,
30	П	17	Преп. Даниїла і трох молодців: Ананії, Азарії і Мих.
31	В	18	Муч. Севастіяна і воїнів його, Модеста арх. Єрусал.

Введення: УЄ Луки 1: 39-49 і 56. Літ. Жидів 9: 1-7. Єван. Луки 10: 38-42 і 11: 27-28
Зач. Пр. Бог. УЄ Лу 1: 39-49. 56; Літ. Гал. 6: 22-31; Єв. Лу 10: 38-42 і 11: 27-28.
Николая: УЄ Іван 10: 9-16. Літ. Ап. Жид. 13: 17-21. Євач. Луки 6: 17-23

З а п и с к и :

**WINNIPEG WHOLESALE
GROCERY and
CONFECTIONERY
Limited**

24 DERBY ST.

Phones: 51 926 and 51 929

WINNIPEG.

Zapp Fur Shop

592 Selkirk Ave.

WINNIPEG.

Phone 53 400

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС”

Виходить від 1910 року кожного тижня.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС” Є:
ПЕРШИМ українським часописом в Канаді незалежним від чужих.

ПЕРШИМ, який вчив русинів, що вони українці.

За ним є 36 літ громадської праці і тим він заслугує на довіря і піддержку.

В кожній УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ повинен бути „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС”.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА: В Канаді 2 долляри; в Зєдинених Державах \$2.50. В інших краях 3 долляри.

Адреса:

UKRAINIAN VOICE

BOX 3626 Sta. B.

WINNIPEG, MAN.

„ВІСТНИК”

Орган Української Православної Церкви в Канаді.

ПОЧАВ ВИХОДИТИ 1924 РОКУ.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В МІСЯЦІ.

Побіч справ релігійних і церковних „ВІСТНИК” інтересується справами Української Культури, справами виховання і взагалі громадськими справами українського життя.

В „ВІСТНИКУ” знайдете матеріал, якого не знайдете деінде — і тому „ВІСТНИК” повинен бути в КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

ПЕРЕДПЛАТА В КАНАДІ НА РІК ОДЕН ДОЛЯР
В ЗЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВАХ \$1.50.

Адресуйте:

THE HERALD

BOX 3626 Sta. B.

WINNIPEG, MAN.

НІПОЩО НАРІКАТИ

Не допоможе нарікати,
Що на світі всюди зло;
На застій, чи на безладдя,
Що десь є, та десь було.
Як одежа має діри,
Як нелатаний сердак —
Нитку й голку бери в руки!
Не кажи, що: „Буде й так!”
До роботи треба братись,
Перед нами праці час,
Тож пацуюмо із завзяттям,
А зявиться щастя в нас!

Засвітить свою ви лямпу
Серед ночі, що круг вас,
Хто ж побачить — зрозуміє,
Що вставати йому час.
Треба йти, щоби зібрати
За собою довгий ряд;
Треба лад завести в себе,
Щоб завести кругом лад.
Праця й розум все будують —
Де пустар був сотні літ,
Там розумна щира праця
Скоро створить гарний світ.

Дехто скаже: „Жаль ся Боже!
Кілько з нас мов раки ті!
Кілько тих, що замість праці,
Вік проводять в дрімоті!
І байдужі, і ліниві,
І без думки, наче пень;
Чи над ними ніч розвієсь?
Чи заблисне у них день”...
Про таке ви не думайте,
А вперед відважно йдіть —
Хто упав — ви піднімайте!
Котрі сплять — ви їх будіть!

Ми могучими вже були,
Українців кождий знав,
І Козацьким нас Народом
Світ далекий величав.
Та і лихо в нас бувало,
Що здавалось: „Вже по нас!”,
Але лихо проминало
І зявлявся красший час.
Так і нинішнєє лихо
Мов та ніч — перемине,
І засвітить ясне сонце —
Гарне, тепле, весняне!

В—Д.

Учітєся брати мої,
Думайте, читайте —
І чужого научайтєся
Й свого не цурайтєся.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люде цураютьсѧ,
В хату не пускають.

* * *

Свою Україну любіть,
Любіть її во время люте,
В останню тяжку минуту
За неї Господа моліть.

Т. Шевченко.

Коли почуваємо себе найбільше
немічими тілом, можемо бути найдуж-
чі духом.

Люді Мальорі.

Найлучшим доказом мудрости є
безперестанний гарний настрій нашо-
го духа.

Монтано.

Ніжними словами й ласкавістю мо-
жна на волосині вести сльоня.

Сааді.

Хочете, щоби про вас добре гово-
рили, не говоріть про себе нічого до-
брого.

Паскаль.

КІЛЬКА ПОРАД ДЛЯ 1946 РОКУ.

Щоби Рік був добрим, ми перші мусимо бути добрими — дбалими, ошадними, розсудними і статочними. Тоді і найгірший Рік буде ненайгіршим.

Отже дбайте про себе. Шануйте своє Українське Імя, свою культуру, свою мову, свою Церкву; дбайте про свої інституції і піддержуйте свою народну справу. Коли ж про своє будете дбати, то і чуже гідно пошануєте.

Не перекручуйте своїх імен на хто знає яке.

Не давайте своїм дітям чужих імен.

Не чіпляйте чужих латок на свою одежу.

Не жебруйте в нікого з чужих ласки, бо хто жебрає, той себе понижує.

Не прихлібляйтесь нікому. Поводіться, як самостійний господар, що без чужої ласки обійдеться.

Не хваліться перед чужими тим, що маєте. Коли воно вартне, чужі самі побачать.

Не тягніть до свого дому і свого життя чужого матеріалу.

Не пріться в пани — жийте середним невибагливим, статочним життям.

Не позичайте без коңечної потреби. Не беріть на кредит, без чого можна обійтись. Не купуйте непотрібного. Довги скоро і совісно віддавайте.

Щадіть, щоби мали що дати, де треба.

Стережіться самолюбства, мудрагельства і зарозумілости. До всего ставтеся щиро, розсудно і поважно.

Коли не маєте великих недостач, не нарікайте на біду.

Дбайте і про майно і про розум. Майно робить лише богатим, а розум робить розумним.

Ваша хата повинна бути Домом, Церквою і Школою.

Всіх слухайте, а свій розум майте.

Не вірте, що чужі журяться, щоби вам, або вашому народови було добре.

Хочби ворог найкрасше вам радив — не вірте.

Памятайте, що ваші діти, це найбільший скарб — це будучий нарід. Як їх навчите, такий нарід з них буде. Отже дбайте, щоби вони були релігійні, характерні, поважні; щоби все своє щиро шанували і про нього дбали. Від вас залежить, який буде дальший нарід.

А ви Молоді поводитіся поважно і розумно. Не марнуйте часу на пусте і нерозумне, не марнуйте грошей. Вчіться, читайте, дбайте, думайте, щадіть, приглядайтесь до всего і приготовляйтесь до того життя, яке жде на вас, як на гідних працівників.

Шануйте свою мову, вживайте її, говоріть нею і пишіть.

Читайте українські книжки і часописи.

Інтересуйтесь українськими справами. Кодий і кожда з вас повинні добре знати Історію України.

Не перкеручуйте своїх імен.

Не говоріть жаргоном.

Беріть собі примір від найлґчих, а не від найгірших. Лише добрих наслідуйте.

Де треба, обороняйте українські справи розумно і рішучо.

Коли Українці й Українки підуть за поданими тут порадами, то 1946 рік буде для них Добрим Роком.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ГАРАСИМА ЧОРНОХЛІБА

Саме в неділю перед Покровою, так перед вечерою заходить до нас незнакомий. Він то зайшов в нашу околицю з думкою купити тут фарму та настало поселитися. Отже зостався в нас на ніч.

Вечером прийшов кум Павло, отже при чужім чоловіці і ширша балачка пішла. Оповідает чоловік звідки він, що де чувати.

Зачепили ми справу війни, справу вояків, що з війни вертаються — що то вони бачили, що пережили. Вкінці каже кум Павло:

— Що як що, а та атомічна бомба мені з ума не йде. Від неї може вийти всьому людству таке лихо, якого світ доси не бачив.

— Чому ж так? — почав допитуватися незнакомий — це ж інтересна зброя... — На те кум Павло:

— Коли вірити тому, що читаємо, то це не зброя, а загибель. Уявімо собі, що прим. така большевицька Росія наробить собі тих бомб й одної гарної ночі пообкидає нею своїх сусідів. Що тоді? Вийде таке, як хтось казав, що — встають люде рано, дивляться, а їх нема.

Слухає чоловік нашої балачки та:

— Багато нашого брата пропало, тай ще пропадає. Бомба колись буде, а то вже нині є.

— Що є? — допитуєсь кум Павло.

— Що? А хочби отта кров, що то від одних беруть, а другим дають.

Ми глянули на чоловіка так, як і ви глянули би, коли б він був перед вами, бо яке лихо можна до тої крові привязувати? Кажуть же, що слабим та кров помагає, а тим, що своєї крові

дали, це не шкодить. І каже кум Павло:

— Я думаю, що багато слабих тою кровю повилічували, хоч що правда тисячі і мільйони здорових погинули так, що їм ніяка кров не помогла би і не допоможе.

Чоловік похитав головою і:

— Може ви ще не знаєте...

— А що ж таке? — допитуємося всі гуртом.

— Що? Таке, що як світ світом, то такого ще не було. І кажуть, що ради на те нема. Так чоловік вже і згине.

— Може ми і не знаємо — говорять тоді кум Павло — отже оповідajte, а ми раді послухати. Бачите — дещо ми знаємо, але не все. Сидимо ось тут, нігде далеко не ходимо то і не знаємо. Хіба що прочитаємо щось в газетах...

Махнув чоловік рукою.

— В газетах про те не пишуть, вони все те закривають, бо бояться.

— Що ж воно таке? — ще кажемо, бо вже і цікаво нам знати, яка важна справа в чоловіка на умі.

Подумав чоловік хвилю, ніби збирав до купи думки, а там:

— Бачите, воно так... Коли ту кров від людей беруть, то зливають в такі залізні бочки, сталеві, бо вона дуже там буриться і порозривала би. А що важне, то жіночу кров зливають в одні бочки, а чоловічу в другі.

— А то чому так? — допитується кум Павло.

— Еге, питаєте чому... А воно тому, що їх мішати не можна, бо то було би ще гірше.

— Що ж гірше було би?

Що? Воно таке, що нібито чоловічу кров дають слабим чоловікам, а жіночу слабим жінкам. Воно так мусить бути.

— А ми читали — говорить кум Павло — що кров чоловіча й жіноча однакова і вони збирають обі крові разом. — На те чоловік:

— Ви їм не вірте! Вони так пишуть, але воно не так. Вони не хочуть нам всего сказати.

— Та чому ж не хотіли би?

— Чому? А тому, що не хочуть, щоб ми знали. Бо воно знає, всякі історії з того виходять, то їм було би гірше.

— Які ж історії?

— Які? Такі, що коли б ви знали... Я недавно про все довідався.

— Від кого?

— Від кого? Та від людей. Від тих що знають. Мені все розказали.

— Ну, коли так, то будь ласка розказати і нам, бо може бути, що вони в газетах всього не пишуть — почав кум Павло поважним тоном.

Чоловік глянув на нас кругом і почав:

— Воно, бачите, таке. Воно таке, що є всякі доктори. Один лічить, як Бог приказав, а другий коби скорше до вечера. І ще добре, як він тверезий, але як напється, то здорового вишле на другий світ. Запише не ту медицину, що треба, тай кінець. Таке і з тою кровію.

Слухаємо ми чоловіка тай цікаво би нам знати, що чоловік має на гадці, тільки ніяк довести його до того, щоб розказав те головне, що в нього на умі. Зупинився чоловік, а ми вже і не допитуємося, думаємо: Нехай вже самий починає. І чоловік почав:

— То було так.. Дуже було покалі-

чило чоловіка тай багато крові зтекло. І певно був би вмер, але зараз доктор дав йому тої назбираної крові і допомгло. Але вже пустили чоловіка до дому, бо показався до дальшої війни неспосібним.

— А то був українець, чи инший? — допитуєсь моя жінка.

— Таже наш, як от ми з вами — говорить чоловік — пощо б я про чужих говорив. Павдивий українець.

— І що ж дальше було? — питаю вже я.

— Що? Та таке, що не повірите. Бо подумайте собі, що доктор той чи був паний, чи що, тай дав жіночої крові чоловікови. Ну, подумайте собі!

— І що ж дальше? допитуємось.

— Що? Та чоловік цілком жінокою став.

— Як жінкою?

— Ну, та так, що все так робить, ніби він жінка, тай вже.

— Щож він робить?

— Що? Та всьо. Кажуть, що як прийшов до дому, а він жонатий, то не йшов дивитись, чи поле засіяне та як там в стайни, але йде найперше до кухні тай заглядає, чи горшки помиті, чи позамітано. Ая! Бере в хаті порохи стирає, замітає.

— А що жінка каже?

— Що жінка? Плаче бідна, каже, що він з розуму зійшов, але воно не те. То тая жіноча кров! Випровадила його жінка на поле з кіньми, а він сіяв, чи що, тай коні лишає на поли і йде дивитися, чи квочки добре сидять. Бачите! А за коні й забув.

— А ви бачили того чоловіка? — питає моя жінка.

— Я? Ні, не бачив, але мені оповідали люде, що того чоловіка ба-

чили. Вони багато мені про него розказували.

— Що ж більше?...

— Що? Ну, розказували, що був в місті тай заходить до тих дівок, що то бабам голови крутять. Питають, за чим прийшов, а той каже, що хоче, щоби йому перманент зробили. Ая. Хоче, щоби йому волося покучеравили. А він, вважає, ще більше лисий, ніж я. Ті дивляться та всміх, кажуть: „Ти вже маєш перманент!” Йому ніяково стало, він глянув в зеркало та побачив, що він лисий, і тоді в двері. Бачите, забуває чоловік, що він не жінка. Як на хвилюк опам'ятається, то знов забуває.

Бачу, кум Павло лише дивиться і слухає, але не хоче робити своїх уваг. Мабуть думає: „Не зашкодить послухати”.

Чоловік відотхнув та знов:

— Пропадає наш брат! Ні за цাপову душу пропадає! Тай всім нам встид робить, де лише повернеться. От було таке, що поїхав, кажуть, до міста, тай пішов жіночий капелюх купувати. Ну вибирає, заложив собі на голову та до зекала, подумайте собі! Всі на него видивилися та не знають, що казати. Думають, що або чоловікови в голові помішалось, або він для жінки капелюх купує. Вбралася потім якась там в той капелюх, він подивився, сподобав собі, купив і привозить до дому тай показує що він собі купив. І що ви думаете тій жінці здавалося? Нехай би от ваш чоловік—звертається він до моєї жінки — нехай би так ваш чоловік вбрався в ваш капелюх і вийшов між людей! Як би вам здавалося.

Бачу, вже й кум Павло підсміхнувся, мабуть уявив собі, як би це виглядало, коли б я вийшов між людей

в жіночій капелюсі. А жінка, моя ніби також підсміхнулася, але якось так болючо. Видно, що поставила себе в положення тої невідомої й нещасливої жінки. А чоловік продовжував:

— Які там дива мені про нього розказували. От, кажуть, пішов раз в неділю до комори, понамальовувався — і лице, і брови, і губи, і так пішов до церкви тай став поміж молодичами. Йому байдуже, бо йому здається, що він також молодича, а всі другі в сміх. Аж дяки перестали співати. Тоді священник говорить: Випровадьте його з церкви, бо він розум стратив — і випровадили. А чоловік в плач, що йому перед громадою такий сором зробили. Цілком, як жінка, плаче, аж заходиться...

Ще там про всячину чоловік розказував і мені дивно було, що кум Павло лише слухав, а сам до бесіди ніби й не мішався. І так цілий вечір. А вже другого дня питає моя жінка, чому кум Павло так мовчав, а він:

— Бо треба було. От послухав і на тім скінчилося. Це ж чоловік, що йому ніяка балачка не допоможе — це такий, що любить всякі чудасії. Та коли він говорив, то я снував свою думку... В тім, що він говорив, я побачив одну велику правду, якої він не бачив.

— А що таке?

— Таке, що жінці не добре бути чоловіком, а чоловікови жінкою. Мають бути такими, якими їх Бог сотворив.

— Як це? — вже жінка допитуєсь.

Кум Павло глянув своїми розумними очима та:

— Перед нами йшла історія, де чоловік почав жінок наслідувати і з того вийшло велике лихо. Своєї ро-

боти не робить, а бересь за жінчину роботу. Тай натягає на себе жіночу одежу. Отже бачите, що він вже не господар, а каліка. З нього можна сміятися, його можна жалувати, а тим, які з ним живуть, лихо.

Ми ще не знаємо, до чого кум Павло справу веде, а він даліше:

— Нині панує на світі мода, яка каже, щоби жінка достроювалася до чоловіків. Це точно те саме, що чоловіки ставали би подібні до жінок. І багато жінок вже поводяться нині по чоловічому — парадують в чоловічих штанах, позбулися жіночої скромності і здержливості, курять, за п'ятику беруться, не хочуть про дім дбати... З ними сталося якраз те, що в тім оповіданні сталося з чоловіком. Там чоловік почав жінок наслідувати і вийшло лихо, а тут жінки наслідують чоловіків і таке саме лихо виходить. Одно і друге точнісько те саме. Там не стало вдома господаря, а тепер лишаєсь дім без господинь, без матерей, без жінок. От що я думав, коли слухав того чоловіка.

— А ми про те і не думали — каже моя жінка — і Гарасим не думав, бо був би про те згадав. А це справді важна справа.

Похитав кум Павло головою та:

— Важна! Дуже важна! Та людям тяжко такої простої справи розумі-

ти. Їх більше захоплює те, що веде до каліцтва, до лиха, до гріха, до дурноти. До чогось незвичайного. Здоровий розум каже: Будь гарним тим, чим тебе Бог сотворив; жінки нехай будуть гарними жінками, а чоловіки, чоловіками; чоловіки нехай будуть поважними господарями, а жінки поважними господинями — та людям чого іншого хочеться. І з того виходить сором, виходить життєве каліцтво. Люде перестають бути людьми і стають дивоглядами, як той, про якого ми чули...

І ще довго кум Павло розводився над нинішнім культурним занепадом людей та журився, що нема нині таких, як були колись пророки, як був Іван Хреститель, що опам'ятували людський нерозум. Каже:

— Світ нині точно в такім стані, як той чоловік, про якого ми чули. Йому через недогляд дали на лихо жіночої крові, отже не того, що йому потрібне, а нинішньому людству дають не тої розумової крові, що треба. Дають хто знає якої, тільки не тої здорової, що давала би людям ясний розум і душевну силу. От в чім лихо! І хто знає, до чого воно доведе людський рід...

Так думає кум Павло; так ми з жінкою думаємо, та раді б ми знати, як ви думаете...

ПАЛІЄВА ШАБЛЯ

Стоять твердині на Україні,
Все Паліївській на Хвастовщині,
В ярах, болотах лежать гармати —
На що? Тай нікому їх доставати...

Т. Шевченко.

На українських чорноземах весна бренить.

Сюди поля й туди поля, а серед них стоїть старий Хвастів.

Навколо нього стрункі тополі радісно простягають до неба свої ніжні віти. Тихо стелиться над вогкою пахучою землею сутінь святої Великодньої Ночі...

І нараз наче струна забреніла — це зазвучав з гайдамацької церкви великий Страстний дзвін і його голос зворухнув тишу ночі, сповіщаючи побожним людям, що прийшла пора йти до церкви на святе „Діяніє”.

Старий гайдамацький Хвастів!... Це Гайдамацьке місто в своєму минулому пережило вже неодну страшну руїну, але такої руїни, яка сталася в наші дні, не пригадують собі навіть найстарші люде. Ще не так давно, всього два-три роки тому, середина міста просто цвила, а невдовзі по тім лише купи вугля та обгорілі димарі чорніють.

Дивно навіть, як могла зістатися цілою стара Гайдамацька церква, коли підчас останнього погрому навколо неї бушувало ціле море розяреного полумя.

До Хвастова я попав цілком випадково „приблудою прибудився”. Стрінувшись з дядьком Свиридом, з яким колись разом „гетьмана скидали”, зіставсь я у нього на Великдень.

Скаржився мені дядько Свирид,

що на Вербній Неділи в нього москалі останню корівчину забрали. Гірко скаржився, але духом не падав.

— Нехай беруть — казав він — нехай останню сорочку забирають. Чим скорше вони це зроблять, тим скорше якийсь кінець прийде. Думав я вже в повстанців свята святкувати...

Я слухав його скарги й нарікання мовчки, бо що міг порадити йому? Я думав свої думи про дивовижне повторення історичних подій, які вже раз мали тут своє місце в далекому минулому. Голос дзвона порушив мої думи і заставив дядька Свирида забутись за свої клопоти. Повернувшись до мене лицем, він промовив:

— От і Великодня Ніч наступає. Ходімо до церкви на святе „Діяніє”.

Я охоче згодився і через декілька хвилин ми вже йшли вузьенькою хвастівською вуличкою і тихо розмовляли між собою.

— Знаєте — говорив дядько Свирид — цієї ночі гайдамаки виходять з могил.

— Де? — спитався я.

— Та на місцевому старому цвинтарі. Там багато їх могил — відповів він.

— Гм... Це цікаво — сказав я. — А де ж той цвинтар?

— Отам на горі, коло залізної дороги — кинув він мені крізь зуби.

— А чи їх хто небудь і коли небудь бачив? — допитувався я далі.

— Чому ж ні? Тутешний паламар

Купріян не тільки що про гайдамаків, але й про самого батька Палія багато дечого знає і розказує.

— Цікаво мені знати, що саме він розказує.

— Про Палієву шаблю знає...

— Може б він і мені розповів...

Свирид подумав щось хвилику і сказав:

— Добре! Зайдемо до нього на дзвіницю, бо він сьогодні повинен там бути.

Старого паламаря Купріяна в церкві не було. Хтось із „братчиків” сказав нам, що йому на старости літ не здужається чогось.

До „Всеночної” було ще довгенько чекати і тому ми зараз же вийшли з церкви і пішли просто до його хати.

В паламаровій хаті було чистенько й тихенько. Стара паламариха ще поралася коло печі. На столі застеленому білим обрусом, лежала паска, стояла миска з крашанками та писанками, а коло них горіла велика воскова свічка. Паламар сидів коло стола і замислено дивився на свічку.

— Будьте здорові з „Діянієм” святим! Вибачайте, що потурбував вас у такий час, але мій гість дуже хотів бачитися з вами — промовив дядько Свирид, показуючи на мене.

— Дякую, серце! — відповів паламар. — Сідайте та розказуйте старому, що там в широкому світі діється, а тимчасом і Всеночної дочекаємось.

Ми присіли на лаву поруч старого і він, не даючи нам навіть слова вимовити, заговорив сам:

— Бувало жабиня кувало, а тепер зазуля не хоче... Колись було як наступили якісь свята, то й справжня радість приходила з ними, а тепер тільки серце защемить... Памятаю, як

був ще малим хлопцем, то мій дід не раз казав, що настануть такі часи, коли люде не тільки себе перестануть шанувати, але й самого Господа Бога зневажати будуть. Тоді я не вірив в таке і думав, що дід так собі говорив, аби налякати, але тепер сам діждався таких часів....

— А кілька ж вам літ, діду? — спитався я.

— Та вже чимало. На Теплого Олекси дев'ятьдесять минуло — відповів дід.

— Так ви мусите про старі часи памятати? — сказав я.

— Авжеж памятаю дещо. Панщину знаю, польський мятіж (повстання) пригадую, і ще дечого багато роїться в голові. Всього вже й не пригадати старим мізком.

— Бачите — почав я знову — тут дядько Свирид сказав мені, що начебто ви щось про гайдамаків і про батька Палія знаєте.

— Е, що там я знаю... Були такі, що все знали, та вже повмирали. А я отак собі.. Скільки від них чув, стільки і сам знаю...

— Алеж то правда, що цієї ночі підчас Всеночної на старому цвинтарі встають з могил гайдамаки? — вмішався в розмову дядько Свирид.

— Так, то свята правда! — сказав старий паламар. — Вставали, встають і будуть вставати, доки не встане весь нарід і не виборе собі свого права.

І то правда, що для цього батько Палій залишив тут свою шаблю? — знову спитався Свирид.

Так! Це також правда! — хитнув паламар старою головою. — Але нащо вам все те знати?

— Бачите діду, мій гість дуже цікавиться... почав було казати Свирид, як старий паламар сердито перебив його:

— Цікавиться, цікавиться, але чи повірить, га?

Тут вже я сам заговорив:

— Розкажіть мені діду всю свою святу правду і будьте певні, що я повірю вам. Я ж сам мужицька дитина і пишаюся цим.

Старий паламар пильно подивився на мене.

— Добре! — промовив він — Слухайте!...

„Це діялося, мої любі, ще в ті часи, як люде наші, не стерпівши над собою глуму чужих данів, стали робитися гайдамаками і стали боротися за таку волю, щоб усі були вільними людьми і добрими господарями і щоб не було на Україні чужих зайд, які вважали б нас за своїх наймитів та підданих.

„Тоді навколо Хвастова були ще великі ліси. А тому то й ночі в тих лісах були такі темні, що й не уявити собі.

„В тих лісах були такі темні закутки, куди звідусіль стягалися покриті й поневолені люде і тут робилися не тільки вільними, але й справедливими суддями над своїми гнобителями.

„Йшли сюди з Волині, приходили з Поділя, діставалися навіть аж з далеких Карпат, і всіх їх приймав та вітав старий козацький батько Палій, який прибув сюди із Запорожа і вславився тут своїми славними ділами.

„Хвастівські ліси дуже прислужилися йому в його справі. Найбільше вороже військо не могло йому тут зробити чогось злого, бо рідко хто так добре знав той ліс, як знали Гайдамаки.

„Нераз в гущавині тих лісів збиралися великі гайдамацькі ради, на

які приїздили ватажки всіх окремих загонів, і на яких батько Палій давав свої розумні поради — як саме треба боротися з ворогами.

„Одна така рада була зібралася в самісеньку Великодну ніч. Пора була така горяча, що годі було гаятись. Тоді Москва і Польща з обох боків так завзялися нищити нас, що навіть й турки з того дуже дивувалися.

„Радили до самої півночі. Та опівночі, як у Хвастові вже задзвонили на Всеночну, над лісом зірвалася страшна буря з громом та блискавкою, і то така, що не було чути ні одного людського слова. Отже вирішили розійтися по землянках і як слід стрінати Великдень. А на раду мали зійтися аж на другий день.

„Коли всі розійшлися по землянках, батько Палій покликав до себе ватажка, Гната Голого, і поїхав з ним до Хвастова до церкви на Всеночну. А підїзджаючи до самого Хвастова, він нахилився до Голого і сказав:

— Слухай Гнате! Сумна доля нашої Матері України, а сумна вона через те, що кождий тепер шукає чужої помочі, забуваючи, що часто та чужа поміч не тільки не дає нам користи, а ще й шкодить нам. Крім того — хилиючись так на всі боки, багато з нас так вже розхиталося, що назавжди втратили себе. Один йде Москалям служити, другий до Турків найнявся, а третій Полякам запродався. Ось і я змагаюся, а чи добре я зроблю, то й сам не знаю. Тяжко мені старому воякови, що тільки літ служив своєму народови, допустити його до неволі...

„Рясні сльози покотилися з очей батька Палія.

— Не журися батьку мій! — сказав Гнат. — Гайдамаки тебе не продадуть, а головами поляжуть за тебе.

— Так що ж з того Гнате?... От Хмельницький не такий був, тай чим скінчилася його справа!... Треба нині таких щирих сердець і горячих голів, як от Богун, Виговський, Кривоніс та Дженджалій. Вже й так багато пролилося крові — своєї і чужої, а користи ніякої. Час було би мені і за свою власну душу згадати. Грішна вона, дуже грішна!... Отсе думаю наладити вам усю нашу справу, а сам піду до Межигорського Спаса молитися.

— Ні, не кидай, батьку, діла в цей страшний час! Як ми програємо, тоді тебе ніхто й добрим словом не згадає.

— Як мене й забудуть, так діла мої згадуватимуть — сказав на те батько Палій. Вас я не кидаю, але йду туди, куди кличе мене моя зболіла душа. На знак того, що я завжди з вами, зоставляю вам свою запорожську шаблю, яка перед святою Покровою святилася і не один десяток літ ворожою кров'ю кропилася. Візьми її і закопай на нашому гайдамацькому цвинтарі, і нехай вона лежить там до того часу, поки серед вас не знайдеться такий, що виборе долю і волю для нашої Батьківщини. Тоді моя шабля прийде сама до його рук. Дотого ж часу вона буде заклата і ніхто не сміє навіть доторкнутися до неї!...

„Ватажок Голий взяв від Палія шаблю, пішов скоренько на гайдамацький цвинтар і закопав її в першій, яка трапилась, гайдамацькій могилі. Коли ж повернувся на те місце, де зостався Палій, то там уже не було його.

„Не було його також у Хвастові в церкві; не з'явився він і на другий день на велику гайдамацьку раду.

„Тільки через тиждень довідалися, що Палій бував у Києві на Подолі, а

потім подався до Межигорського Спаса, де и залишився на віки вічні.

„Багато літ минуло з того часу, як сталося те діло, але пам'ять про нього не згине, доти, доки буде стояти старий Хвастів, і доки горітиме блакитним огнем Палієва шабля в сирій землі.

„Кажуть, що як тільки Гнат Голий закопав її в могилу, то нараз вся земля зайнялась блакитним полум'ям і здригнулися всі могили, а з них встали гайдамацькі кістяки і присягнули перед Богом берегти її в себе.

„З того часу кожної Великодньої ночі, як тільки задзвонять на Всеночну, на гайдамацькому цвинтарі спалахує Палієва шабля, і в той час виходять з могил давно поляглі за правду кістяки страдників-борців.

„Вони ще й досі стережуть тої шаблі, щоб вона не попала до нечистих рук, і з року в рік ждуть на того, хто має прийти, взяти шаблю і визволити Україну.

„Було багато таких, що шукали тієї шаблі, а ніхто не міг її знайти. Тої шаблі добивалися і Залізняк, і Гонта, про неї мріяв і Кармелюк, та все дарма. Палієва шабля ще й досі зостається заклятою і жде чистих рук достойного борця...”

В той час почувся голос дзвона. Старий паламар підвівся з лави і сказав:

— Дзвонять вже на Всеночну. На гайдамацькому цвинтарі горить Палієва шабля... О, Боже, прости і помилуй нас грішних!

Дядько Свирид позирнув в мій бік і промовив:

— Підемо може... Дідусь вже скінчив...

Я мовчки встав з лави і взявся за шапку.

— Заходьте завтра любі мої — заметушився старий — заходьте, то я ще вам і про стару церкву розкажу, як її гайдамаки будували. То ж справжня Паліївська твердиня!

Попрощавшись з паламарем ми вийшли на двір і на хвилинку заслухувалися в радісні звуки великодних дзвонів, якими наповнилася вся чарівна ніч — від пахучої землі і аж до ясного зоряного Божого неба.

Дядько Свирид дивлячись на небо, тихо і чуло промовив:

— Боже! І що тільки діється під цим небом!

Клим Поліщук.

Пояснення до оповідання.

ЛЕГЕНДА — Оповідання „Палієва Шабля“ належить до оповідань, що звуться „легендами“. В легендах завжди є щось незвичайне, таємниче і в тім якраз лежить цінність таких оповідань.

КЛИМ ПОЛІЩУК, автор оповідання про Палієву Шаблю, народився 1891 року. Маємо багато його гарних оповідань (легенд), що написані головню при кінці попередньої війни і в близьких літах по її закінченню. Подане тут оповідання написане 1921 року.

ХВАСТИВ — містечко білоцерковської округи що мало недавно 14,500 мешканців, а з того понад 66 процент українців.

ГАЙДАМАЦЬКА ЦЕРКВА — мала 6 бути збудована гайдамаками, себто українськими повстанцями, яких описує Шевченко в поемі „Гайдамаки“.

ДІЯНІЄ — В Великодну Суботу вечером та аж до Великоднього Богослуження читають люде в церкві „Діянія Апостолів“.

ЛЯДЬКО СВИРИД — В сторонах, де „дядьком“ звуть татового і маминого брата (а не вуйком, чи стрием), дядьком звуть також чу-

жих старших людей; старшу чужу жінку кличуть дядиною.

ВЕРБНА НЕДІЛЯ — Цвітня, Щуткова.

ПАЛІЙ — це Семен Гурко, родився 1710 р. на Борзенщині, в Чернигівщині. Малим хлопцем пішов на Запорожжя і там своїм завзяттям придбав собі імя Палія. Був він хвастивським полковником, боровся завзято з поляками, був арештований москалями. Про нього є пісні, є оповідання між народом. Шевченко в поемі „Чернець“ описує, як Палій на старості літ йшов до монастиря віку доживати.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ З ДІЯНІЯМ СВЯТИМ — В більшій частині Українського Народу є звичай поздоровляти когось з святами, чи з визначною релігійною подією. Кажуть: „Поздоровляємо вас з Різдом Христовим, з Великоднем, з Степаном, з Успенням“ і т. д. Може бути: „з Святим Великим Постом“.

НА ТЕПЛОГО ОЛЕКСИ — Давніше українці дуже добре пам'ятали, якого Святого пам'ять котрого дня в році припадає, отже і час тими днями чи святами числили. І ще нині дехто так числить. Тут „Теплого Олексі“ буде мабуть „Олексія Чоловіка Божого“, що припадає 30 березня, отже з початком весни.

МЯТІЖ — старе церковне „мятеж“, московське „мятеж“, — повстання, бунт, заворушення.

ВСЕНОЧНЕ — Всеночне (Богослуження), що перед більшими святами, або на самі Св'ята рано відправляється.

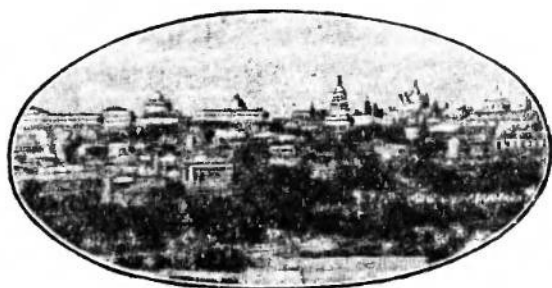
ПАЛАМАР — пономар, чоловік, що прислуговує священникови при Богослуженню.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ БОГДАН — славний запорожський Гетьман, від 1648 до 1657, коли й умер.

МЕЖИГОРСЬКИЙ СПАС — монастир, від Києва 18 верстов на північ (коло 12 канадійських миль), де Козаки Запорожці йшли на старість „спасатися“ — в молитвах віку доживати. Запорожці той монастир дуже поважали.

ЗАЛІЗНЯК, ГОНТА — визначні провідники гайдамаків, про яких говориться в Шевченкових „Гайдамаках“.

КАРМЕЛЮК УСТИН — відомий розбійник на Поділлі, з кріпаків, родився коло 1790, вбитий 1835 року. Між народом повстали про нього пісні й оповідання, а також став він темою більших літературних творів.

ВСЯЧИНА.

ВЕЛИКІ ОГНІ В ІСТОРІЇ.

В 64 р. по Христі римський цісар Нерон запалив Рим, отже місто горіло 8 днів.

В 70 році по Христі Римляне знищили огнем Єрусалим, причім (в битвах) згинуло 100,000 людей.

В 1212 р. більша часть Лондону згоріла.

Другий великий огонь був в Лондоні 1666 року і тревав від 2 до 6 вересня. Тоді згоріло 13,200 домів, 86 церков, 6 каплиць, багато шпиталів, бібліотек і др. Шкоду оцінювали на 53,652,500 долярів. Огонь шалів на 436 акрах простору.

В 1728 році в Копенгадзі згоріло 1,650 домів.

В 1736 році в Петербурзі згоріло 2,000 домів.

В 1729 р. в Царгороді згоріло 12,000 домів і 7,000 людей згинуло.

В 1752 р. згоріло в Москві 18,000 домів.

В 1866 р. в Квебеку згоріло 2,500 домів і 17 церков.

В 1871 р. в Шікаго згоріло 17,430 домів, згинуло 250 людей, а огонь шалів на 2,124 акрах.

Наведене, це лише частина тих великих огнів, які записала історія.

КІЛЬКО ЛЮДЕЙ ПОМІСТИТЬСЯ.

Церкви стоять на першій місци що до числа людей, які в них помістяться. Ось деякі з таких великих будівель:

Церква св. Петра в Римі, осіб	54,000
Катедрa в Медіоляні, в Італії	37,000
Церква св. Павла в Римі	— 32,000
Церква св. Павла в Лондоні	— 25,000
Церк. св. Петронія в Больоні	— 24,000
Катедрa в Фльоренції	— — 24,000
Катедрa в Антверпі	— — 24,000
Церква св. Софії в Царгороді	— 23,000
Церква св. Стефана в Відні	— 12,000
Катедрa в Відні	— — — 11,000
Академія в Парижі	— — — 2,092
Музич. Академія в Нью Йорку	— 2,092
Театер в Бостоні	— — — 2,972
Музична сая в Бостоні	— — 2,585

НАДМІРНЕ ГОРЯЧО В МИНУВШИНІ.

В 1303 і 1304 роках повисихали були в Європі ріки Рен, Льоара і Секвана. В 1703 р. в деяких сторонах Франції було таке горячо, що м'ясо могло на сонці добре спектись. Між полуднем, а 4-ою годиною по полудні не було видно на дорозі нікого з людей. В 1718 р. в деяких містах Франції театри через 3 місяці не відчинялися. А шість місяців не було краплі дощу. В 1773 горячо підносилося до 118 степенів. В 1778 р. в Больонії від горяча погинуло багато людей.

МІСЦЕ БЕЗ ДОЩУ.

Є околиця без дощу над Нілем в Єгипті, між першим і другим водопадом. Люде там вірити не хочуть, що згори може падати вода. Це найгорячіше місце на землі, але вогкість для рослин дає вода Нілю. Через брак дощу старинні будівлі, що там є, цілком не нищаться, хоч деяким понад 4,000 літ.

ЧОРНА РІКА.

В Альгерії є ріка, в якій вода майже цілком чорна. А причина того така: до ріки тої впливає дві менші річки й одна з них пливе, де в землі є багато заліза, отже те залізо в воді до якоїсь міри розпускається. Друга річка пливе через околицю, де в землі є рід квасу, який вода забирає. Коли такий квас лучиться з залізом, то повстає чорна краска.

СКОРІСТЬ СВІТЛА І ГОЛОСУ.

Світло летить від сонця до землі около 8 мінут, перелітаючи за той час коло 93 мільйони миль. Знов же голос летить досить поволи. Нім голос перелетить 13 миль, то світло за той час облетіло б цілу землю 480 разів. Коли світло перелітає від сонця до землі за около 8 мінут, то залізничний поїзд, що робив би 60 миль на годину, їхав би з землі до сонця понад 180 літ.

ЧЕРНЕЦЬ.

(П. А. Кулішу).

У Києві на Подолі
Було колись... І ніколи
Не вернеться, що діялось
Не вереться сподіване...
Не вернеться... А я, брате,
Таки буду сподіватись —
Таки буду виглядати,
Серцю жалю завдавати.

— — — — —
У Києві на Подолі
Козаки гуляють...
А із Брацтва те бурсацтво
Мовчки виглядає:
Нема голій школі волі,
А то б догодила!...

Кого ж то там з музиками
Люде обступили?

В широких штанах оксамітних
Матнею вулицю мете —
Іде козак... Ох літа, літа!
Що ви творите? На то-те ж
Старий ударив в закаблуки,
Аж встала курява. Оттак!
Та ще й приспівує козак:

„На дорозі рак-рак,
Нехай буде так, так!
Якби таки молодиці
Посіяти мак, мак!...”

— — — — —
Аж до Межигорського Спаса
Протанцював сивий,
А за ним і товариство,
І весь святий Київ.
Дотанцював аж до брами,
Крикнув: „Пугу! пугу!
Привітайте святі ченці
Товариша з Лугу!”
Свята брама одчинилась,
Козака впустили,
І знов брама зачинилась —
На вік зачинилась
Козакови.

Хто ж се сивий
Попращався з світом?
Семен Палій Запорожець,
Лихом не добитий.

Ой високо сонце сходить,
Низенько заходить —
В довгій рясі по келії
Старий чернець ходить.
Іде чернець у Вишгород
На Київ дивитись,
Та посидить на пригорі,
Та хоч пожуритись.
Іде чернець дзвонкову
У яр воду пити,
Та згадує, як то тяжко
Було в світі жити.
Іде чернець у келію
Між стіни німії,
Та згадує літа свої,
Літа молодії.
Бере письмо святе в руки,
Голосно читає,
А думкою старий чернець
Далеко літає...

І тихнуть Божії слова:
І в келії неначе в Січі,
Братерство славне ожива,
А сивий гетьман, мов сова,
Ченцеві зазирає в вічі,
Музика... танці... і Бердичів,
Кайдани брязкають... Москва...
Бори, сніги... і Єнісей...
І покотились із очей
На рясу сльози...

„Бий поклони —
І плоть старечу усмирай,
Святе писаніє читай!
Читай, читай та слухай дзвона,
А серцеві не потурай:
Воно тебе в Сибір водило,
Воно тебе ввесь вік дурило;
Приспи ж його і занехай
Свою Борзну і Хвастовщину:
Загине все, ти сам загинеш,
І не згадають — щоб ти знав...”

І старець тяжко заридав —
Читав писаніє покинув,
Ходив по келії, ходив,
А потім сів і зажурився:

„Для чого я на світ родився,
Свою Україну любив?”

До Утрени завив з дзвіниці
Великий дзвін. Чернець мій встав,
Надів клобук, взяв патерицю,
Перехестився, чотки взяв —
І за Україну молитись
Святий чернець пошкандибав.

Т. Шевченко.

Пояснення до вірша:

МАТНЯ — широкі козацькі штани, шара-
вари.

ПУГУ! — козацький клич.

ВЕЛИКИЙ ЛУГ — Січ.

ВИШГОРОД — село.

ДЗВОНКОВА — назва керниці коло мо-
настиря.

БЕРДИЧІВ, МОСКВА — Палій пригадує
пережите.

ПЛЮТЬ УСМИРЯЙ — тіло упокорюй.

КЛОБУК — чернече накриття голови.

ПАТЕРИЦЯ — чернеча палиця.

Поему „Чернець” присвятив Шевченко сво-
му приятелеви, Кулішеви. В ній він показує,
що козаки були людьми цілою душею відда-
ними українській справі, а таксамо щиро ре-
лігійними людьми. Багато між козаками було
таких, що на старість йшли до монастиря.

ПІДЛИСЯ.

Шуми вітре, шуми буйний
На ліси на гори,
Мою журну неси думку
На Підлиські двори.

Там спочинеш моя думко
В зеленій соснині,
Журбу збудиш, потішишся
У лихий годині.

Там ти скаже дуб старенький
І оден і другий,
Як там жив я ще маленький
Без журби, без туги.

Там ти скаже та соснина
Й всяка деревина,
Як там грало серце мое,
Світала година.

У садочку соловейко
Щебетав пісеньки,
Розвивав ми пісеньками
Літа молоденькі.

Там колодязь студененький,
А дуб воду тягне —
Не так щастя, як той води
Моя душа багне.

Підлисецька горо біла!
Як тебе не бачу,
Так ми тяжко, так ми сумно,
Що трохи не плачу.

Веселая сторононько,
До серця-сь припала,
Душа тебе, як милого
Мила забажала.

Тамто любо, там солодко,
Весело і мило,
З миленькою у любощах
Вік би ся прожило.

Маркіян Шашкевич.

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ родився в Підли-
сю, Золочівського повіту в Галичині, 1811 р.,
вмер 1843. Він був першим пробудителем у-
країнського життя в Галичині. В наведених
віршу він нагадує дитинні літа, які провів в
Підлисю. Писав вірші і довші поеми, дещо
перекладав з чужого, видав альманах „Ру-
салька Дністрова і др.

ОЙ У ПОЛІ.

Ой у полі на роздолі
Шовкова травиця,
Серед неї край тополі
Чистая криниця.
Тільки ж мені кониченька
Туди не водити,
Із тієї криниченьки
Водиці не пити.
Травка звяне, травка зсохне
Коню вороному,
Отрутою вода стане
Мені молодому.
На тій травці шовковії
Багато отрути,
А з тієї криниченьки
Пив мій ворог лютий.

Олександр Чужбинський.

З ШКІЛЬНИХ ОБРАЗКІВ

(Дмитро Макогон)

Учителям доводиться переживати багато такого, що людям і на гадку не приходить. Коли в дома є кількоро дітей, то учитель має під своєю опікою десятки дітей — це одно.

Друге — що діти повиходили з різних домів, з різним домашнім вихованням, з іншими привичками — одні послушні і поважні, а другі розпущені і дикі.

А третій клопіт учителя, що батьки дітей неоднакові. Добрі батьки допомагають учителеви напоминаючи дітей, а злі і нерозумні батьки стають по стороні дітей і на перекір учителеви. Отже нехай би учитель їх дитину вкарав, а вже готова найзавзятіша ворожнеча. „Яке право має він над нашими дітьми збиткуватися?” — питають вони, замість сказати учителеви при дітях: „Тримай їх в руках!”

Оповідання, що даліше подані, написав учитель, певна річ переживши подібне, як в оповіданнях бачимо. І хоч оповідання показують нам образки з життя на Буковині, то вдійсності людське життя всюди подібне. Діти на цілім світі до себе подібні, тай родичі подібні — одні розсудні, свідомі, другі нерозсудні і вузкоглядні. І тому й учительські клопоти також всюди більше, чи менше такі самі. Недармо ж читаємо час від часу в часописах, що десь судили учителя за побиття дитини, то знов, що школярі нападали на учителів і ті мусіли аж до поліції вдаватися за охороною. Бо знали, що вдаватись до батьків тих школярів буде даремним.

І тому подані даліше оповідання

можуть багатьом придатися — на добро їм самим і на добро їх дітям.

ПОДВІЙНА КАРА.

Підчас науки, около 9-тої години, заковтав хтось в шкільні двері. Учитель вийшов на коритар. Перед ним стояв високий, плечистий мужик і з неутаєною ненавистю глядів на учителя.

— Чосьте, пане, посилали за мною?

— Через вашого хлопця! Я собі з ним ради не можу дати.

— Ов! А то чому? То мій хлопець вже найгірший?

— Так, так, найгірший! Нічого не вчиться, в школі пустує, слухати мене не хоче і тим псує мені цілу клясу.

— Добре робить! Не чіпайтеся його, як ріпак кожуха. Що хто робить, все він тай він! Ви других дітей не видите!

— Так ви мені говорите?

— Так, пане, так! Як вам мій хлопець на заваді, то випишіть його зі школи і будете мати спокій. Тим би я гризся, що він вас не слухає! Мене мусить слухати, бо я його неньо, а його годую, а — ви?

— Загородник! Я вас в останнє кличу до школи і раджу вам, не підмовляйте хлопця до злого, бо ви самі зле на тім вийдете.

— А я вам в останнє кажу, не замикайте мені хлопця по школі, бо він вам всі шиби повибиває, а я за них платити не буду. То я вам мельдую, абисьте знали! Ади! З школи кримінал заводить!

Послідні слова сказав вже на шкільних сходах. Тріснув фірткою і вийшов на дорогу. Учитель увійшов до класу.

— Прошу пана, мене Загородник вдарив два рази в лице, — плачучи скаржився малий хлопчина, з червоними, палаючими щоками.

— Він казав на панову маму „посороми“, — скаржив другий хлопець.

— Я чув! І я! І я! — закричали діти.

— Загородник, ходи сюди! — рішучим голосом приказав учитель.

Всі діти звернули свої очі на Загородника. Він сидів в лавці, опер голову на руку та глумливо глядів на учителя.

— Ходи сюди! Чуєш, чи ні?

Хлопець не рухався. Зідливий усміх грав на його обличчю. Учитель приступив до його лавки.

— Йди до таблиці!

— Або мені тут зле? — відказав зухвало хлопець.

Та відповідь ще більше роздратовала учителя. Він зловив хлопця за руку, а витягнувши на силу з лавки, потрутив його перед себе. Хлопець нарком паде на підлогу і розбиває собі ніс. Скоро потім зривається і обкровавлений, простоволосий біжить до дому.

Старий Загородник повіз зараз хлопця до судового лікаря. За кілька днів покликано учителя до суду.

За „побиття“ шкільної дитини засуджено учителя на три дні арешту, або 30 корон кари. Місяць опісля, дістав учитель від шкільної влади писемну нагану.

ЧИТАННЯ (ЛЕКТУРА).

— А приходіть, діти, завтра всі до школи, я вам знова щось цікавого

прочитаю, — сказав учитель, як діти почали збиратися домі.

Учитель, бачите, мав звичай прочитувати своїм школярам де-не-що із своєї бібліотеки. Вибирав цікаві й легкі оповідання, а часами й поезії і читав їх дітям. Звичайно раз в тиждень. Діти дуже любили слухати, а учителя вельми це радувало, що його молода аудиторія, не те що інтересувалась читанням, а, здавалось, проковтувала кождіське виголошене слово.

Як звичайно, так і тепер, на заповіджений день читання діти явилися майже всі. На читання призначував учитель завжди послідну годину науки. Цим разом вибрав він Марка Вовчка „Горпину“.

— Ось вам знов одно оповідання з часів кріпацтва, — поучав учитель. Більше не треба було пояснювати. Чим було кріпацтво для наших людей, діти вже знали.

В класі стало тихо-тихесенько, очі дітей звернені на учителя. А він сидить за столом, читає поволи і виразно та перериває читання лише тоді, як зайде потреба пояснити дітям незнане їм слово.

Діти слухають уважно, пильно слідять хід події і відчують її своїми ніжними серцями. Враз із Горпиною радіють над малою дитиною, обурюються на лютого пана, що відриває бідну маму від хорої дитини, а вже як дійшло оповідання до того місця, де Горпина, прийшовши з роботи, застає мертву свою малу одиначку, діти посоловіли, похмурились, а слабші і не видержали: слези так і покапали на шкільну лавку.

Скінчилась година, учитель довів до кінця своє читання. З якоюсь задумою опускали діти шкільну кімна-

ту. За дітьми вийшов учитель. Коли бачить, в коритари в куточку стоїть хлопчина і плаче.

— Що тобі Скриптар?

— Я боюся йти до дому, бо неньо казали лишитися дома, а я втік. Я хотів чути, що пан будуть читати. Тепер боюся йти до дому.

— Ходи зі мною! Я попрошу не-
ня, аби тобі подарували.

Перейшли толоку і зблизилися до хати. Ось вже і ворота. Учитель увійшов на подвір'я. За ним ступав не-
сміливо хлопець.

З хати вийшов старий Скриптар.

Не відповідаючи на поздоровлен-
ня, кинувся старий до хлопця.

— А, ти „фаргало”, ти шибенику якийсь, так ти мене слухаєш? Таж я через тебе сьогодні до міста не їхав.

Вхопив хлопця за руку, став окла-
дати його кулаками. Учитель почав
боронити бідного хлопця.

— Та лишіть дитину! За що його
бете?

— Мой, ступися від мене, бо я за-
раз... Ти мені опікун? Ади на него!
Він якимись сторіями дітий дурить.
Я тобі дам таку „сторію”, що до смер-
ти меш пам'ятати!...

Тимчасом хлопчина забіг до хати.
Обиджений, обурений учитель подав-
ся до воріт. А старий кричав даліше:

— Ади шибеник, він професорів
на мене приводить. Може-бись ще
шандарів привів на свого неня. Я тобі
дам професорів!...

Виломив гнучкий прут і пішов до
хати.

БРЕХУН.

Був в одному селі брехун, та та-
кий, що не поступиться, щоби не збре-
хати. Отже прозвали його Іваном Бре-
хуном.

Йде він раз через село, аж зустрі-
чає його пан тай каже:

— Ану, Іване, збреши не думаючи,
то дістанеш чвертку (бушель) пше-
ниці.

— Вибачте, пане, але тепер дуже
часу не маю. Вже колись другим ра-
зом — каже Іван.

— Щож таке робиш?

— Йду до дому, набираю попелу і
йду міняти за сіль, бо там чумаки сіль
привезли.

— Де саме?

— А там на вигоні край села.

Треба нам нині знати, що це були
ті часи, коли сіль була дорога річ і не
завсідги можна було її дістати.

Іван пішов, а пан думає:

— Добра річ! А попелу в мене ба-
гато. Треба і своїх післати, нехай со-
ли принесуть.

Приходить він до двора (до дому),
каже слугам набирати попелу і нести
на вигін.

Ті понабирали і несуть. Аж повги-
налися. Двигають, аж попріли.

Зайшли на кінець села — чумаків
не видно. Питають людей, — ніхто
нічого не знає. Аж оден чоловік пи-
тає:

Хто ж вам казав, що тут міняють
сіль за попіл?

— Пан казав.

— А хто казав панови?

— Та либонь Іван Брехун.

Засміявся чоловік та каже:

— Хіба ж пан не знає, що Іван
Брехун ще зроду правди не сказав?
Йдіть назад до дому.

Ось таким брехуном не жаль бути!

ЗНАЧІННЯ ЖОНАТОГО ЧОЛОВІКА

(Взято з більшої історії).

Старші ще памятають, а молодшим треба знати, що колись на нашій білім світі, вже в 20-ім столітті, жив в Канаді „Канадійський Русин”. Є про те ціла довга історія — як він народився, як підростав, як хрестився (аж два рази!), як женився, як господарив і як вмер.

І хоч вже трохи таки води в ріках перетекло, відколи він вмер, та в його життю було багато такого, що не зашкодить деколи згадати — от хоч би про те, як він думав женитися і як філософовав про женячку.

І ми женилися — я тай ви, тай наші сини і внуки будуть женитися; і ви колись про женячку всіяко філософували, та думаю, що ваша філософія не була така всестороння, все обіймаюча, а вже, що найважливіше — не була така практична з практичної господарської та громадської сторони, як була філософія „Канадійського Русина”.

Може ви чули про Сократа, це був великий грецький філософ, але й він такої розумної філософії про женячку не лишив нам на науку.

А така річ, як отта супружа філософія Канадійського Русина, може вам і нині, і завтра, і позавтра на кождім кроці придатися. Бо скажімо, що маєте ви сина. Вже він дорослий парубок, гарний на вроду (цілком в вас вдався!), вже час би йому оженитися та заводити власне господарство, а він про те і не думає. Ви йому:

— Слухай но... Час тобі вже оглянутися, тай знайти собі відповідну

дівчину... Не вік же тобі бурлакувати. От вже твої ровесники поженилися — і Петро Семенів, і Гриць, і Микола Пилипишин і кучерявий Василь, Ая! А Тодорів Олекса вже весілля приладжує. Вже музики замовив! Бачиш! Отже подумай, небоже!

Ви йому таку свою філософію, а він:

— Нащо мені клопоту?! Чи дуже панують ті, що поженилися? А я куди хочу, туди йду — ніхто мене не спинює, або як в тій пісні:

Сам пю, сам гуляю,

Сам си стелю, сам лягаю...

Скаже він таке і ви не маєте вже що відповісти. Стисните плечима, і хіба жінці потихо скажете:

— Щось, стара, тяжко його намовити. Треба було женити, як ще не мав доброго розуму...

Та не син ваш тут винен, але ви самі. Бо що мудрого ви йому сказали? Що хтось там музики вже замовив?...

Не те буде, як ви такому своєму синові, чи внукові, чи знакомому дасьте в руки філософію „Канадійського Русина” про женячку. Коли він її прочитає, то вже не треба буде йому про те два рази згадувати. Він побачить, як на долони, що женячка вводить його в інший, поважний світ, в яким він вже не якийсь бурлака, але поважний газда, громадянин, якого всі шанують, поважно з ним здоровкаються, до себе запрошають, за кума беруть...

Отже не забудьте! Як лише який бурлака не схоче женитися, так ви йому отту філософію, а він вам опісля

два рази подякує. Найлучшим своїм приятелем буде вас називати.

Отже не забудьте!

Як „Канадійський Русин” жениться...

На тому куті села, де „Канадійський Русин” родився і проживав, жили самі славянські народи. Найпердовіші були Українці, далше йшли Русини, а ще далше Рўснаки, Галиціяне, Буковинці, Австріяки, Греко-католики, Русини-католики, Рускі-з-Галиції, Малороси, Хахли... А були також Так-Собі-Люде.

Отже, як бачите, самі славянські народи, племена і язики — як говориться по біблійному. І між такою громадою прийшлося „Канадійському Русинові” жити, тай на провідника всіх тих народів виховуватися.

Парубкував він не довго. Кажуть йому його близькі:

— Молодий ти, але як оженишся, то зараз старшим станеш, поваги наберешся. Власне господарство заведеш. А тоді вже й громада піде за тобою. Отже лишай парубочення і женися... а тоді всякий буде тобі завидувати. Бо одна власна жінка більше варта, ніж сто найкращих чужих дівчат. От воно як! А тоді вже і поведеш громадську роботу, як схочеш...

Слухає „Канадійський Русин” такої поради і думає:

— Не зла рада. Жінка то ніби і не така важна справа, але таки важна. Дуже важна. Важніша, ніж би здавалося. Важніша від усього другого. Вона половина життя для чоловіка... Та що я кажу — вона таки ціле життя, вона так, як два життя разом, як три, як пять...

І ще думає „Канадійський Русин”:

— Жінка... Коли глянеш — менша ростом від чоловіка, слабша, боязлива, на плач їй скоро збирається. Тай, як всі жонаті говорять, більше жие примхами, ніж розумом. Таке з одного боку. Але коли подумаєш з боку другого, то жінка таки важна, дуже важна, найважніша річ! Бо приміром... візьмімо наприклад, такий примір, що буде наприклад парубок (як хочби таки і я самий) дуже статочний, розумний, відважний, сильний... Так що з того? До людей його ніхто не числить, ніхто з ним не радиться, ніхто з ним не рахується, за вїйта його ніхто не думає вибирати. На поважні забави його не запрошують. Господарства він не має... сказано — всюди сам! І що тоді з його розуму, з його сили?

І „Канадійський Русин” поважно призадумався.

— Або візьмімо наприклад такий примір, — думав він далше, — що наприклад той розумний парубок оженився. Скажімо наприклад, що це я. Нині оженився, а завтра вже і люде з ним поважно здоровкаються, господарем уважають, з ним радяться, числяться. А там — в нього вже і власна родина, а кругом коні, корови, свині, кури, індики, качки, стїжки, хліви, вози, борони, ворота, телята... Ну, тай ще раз ну! А все воно отта невеличка, боялива жінка принесла йому тільки майна, сили і поваги. Видно, що на жінках стоїть повага чоловіків. На них господарство засновується. Дарма, що вони на вид такі слабосилі... Ну! Видно, що й мені треба оженитися, та господарем стати. А тоді вже все буде! Все...

Так думаючи, „Канадійський Русин” оженився.

А весілля... Гармідеру було чима-

ло. Молодий по селу ходить, кланяється, людей просить:

— На власне господарство збираюся, прийдіть!...

Пройшов день по весіллю, гості порозходилися, а новоженець вже їде

через село... посвистує, батогом витраскує... Тай по людях сюди-туди зирк! зирк! зирк! — чи на нього не дивляться. Звісно — господар! Така вже натура всіх молодих господарів.

Чорнохліб.

Г У М О Р.

Стало йому лекше.

Йде Василь дорогою в дуже лихим настрою і зустрічає Дмитра.

— Що в тебе Василю чувати? — питає.

— Ну, оттак! — відповідає запитаний.

— Як інтерес?

— Оттак...

— Як жінка?

— Оттак...

— Як діти?

— Ну, оттак...

— Оттак, оттак... Ну, бувай здоров.

— Йди здоров! — каже Василь. А за хвилину:

— Добре кажуть люде, що коли поділишся своїм горем з другим, то зараз стане тобі лекше.

За оден раз.

— За що віддалили тебе з роботи?

— За те, що оден раз був п'яний.

— А кілько ти там працював?

— Два дні.

Непорозуміння.

Зломав чоловік ногу і шле до лікаря телеграму: „Приїздіть, бо я зламав ногу”. Лікар хотів більше інформацій і запитує телеграмою: „Де ви ногу зломали?”, а на те дістає відповідь: „За коморою”.

Не любить гостини.

Одна: Не знаєте, як я не люблю гостини.

Друга: А думаєте, що я люблю? Як побачу завчасу, що гості йдуть, то зараз до вас втікаю.

В банку.

— Ви перебрали вже 50 долярів поза ваш рахунок, отже ви винні банкові 50 долярів, тому я вас закликав — каже касієр чоловікові.

— А як стояла моя справа минулого місяця?

— Е, минулого місяця банк був вам винен 2,000 долярів.

— Ну — каже чоловік — банк був мені винен дві тисячі, а я нічого не казав, а тепер я винен вам лише 50 долярів, а ви вже кажете. Чому так?

Незалежність

На жебрака, що просить на вулиці милостині, дивиться двох жінок.

— От нещасний! — каже одна.

— Не зовсім! Ви його не знаєте.

— А ви знаєте?

— Знаю.

— А має він яку близьку родину?

— Має три сини і чотири дочки?

— Чому ж він жебрає?

— Бо то, бачите, він хоче бути від нікого незалежним. Він навіть в власних дітей не хоче нічого просити, а нетощо!

Тепер знають.

Побралося двоє молодих і замешкали в своїй хаті. Одного дня присилає їм хтось два найдорозіші театральні тикети з допискою:

— Чи вгадаєте від кого?

Довго молоді вгадували та не вгадали. А вечером пішли до театру.

Коли ж вернулися до дому, побачили, що хтось обікрав їх дім. А на столі була картка:

— Тепер вже знаєте!

ЗІ СВІТА ЛЮДСЬКОЇ ПРАЦІ

В Індії населення ділиться на каст, себто верстви, відповідно до заняття. Є каста вчених, каста правителів, каста воєвників, каста купців, каста ремісників, каста наємних робітників. Це так загально.

І там від одної каст до другої перехід майже неможливий. Діти і внуки мають належати до тої каст, до якої належав батько і дід, отже мають займатися лише такою працею, якою їх предки займалися.

Подібний поділ є до якоїсь міри і в нас, хоч тут нема ясного поділу на каст. І тут є верстви людей, є класи, залежно від ступеня культурності і знання; відповідно до заможності; відповідно до заняття.

І це природне, що рілники творять свою верству, бо ж в них той самий спосіб життя, ті самі обов'язки, та сама праця, ті самі вдачі і невдачі, ті самі здобутки.

Рибаків в приморських околицях творять свою рибацьку групу, відповідну до їх потреб життя.

Купці творять свої групи, учителі свої, дрібні ремісники свої, фабриканти свої.

Подібно свої групи творять фабричні робітники різних занять.

Може бути група, чи клас людей незорганізованих, які числяться до одної групи лише тому, що живуть подібним способом.

Але є також групи зорганізовані. Вони вже мають свій провід, обмірковують свої спільні справи і розглядають, чи хтось їхньої праці надміру не використовує.

Діляться люди відповідно до знання і культурності. Малосвідомий дер-

житья верстви малосвідомих, малокультурний товаришує з малокультурними, а дуже свідомий шукає таких, як сам.

Свідомість і культурність, це такі важні прикмети, що вони часто рішають самі за себе навіть незалежно від матеріального стану людей.

Та коли з каст до каст тяжко переходити, головню з низшої до висшої, то в нашій світі перехід з низших груп до висших цілком можливий. Хочеш стати висше, то станеш, коли схочеш. Хочеш перейти з простішого фаху до складнішого, від простішого заняття до поважнішого — дорога тобі не загороджена. Старайся, приготуйся, приучуйся, а станеш висше, ніж стоїш нині. Син, чи внук рілника, чи робітника, може стати машиністом, чи кравцем, чи учителем, чи політиком, чи фабрикантом, коли буде старатися таке становище здобути. Неписьменний може стати письменним, малосвідомий високосвідомим, невчений вченим, коли буде старатися.

До людей, які добре розуміють, що кождий чоловік може підвестися висше, ніж стоїть, і може здобути більше, ніж має, належать жида, тому між ними є багато примірів, де одиниці з низів підносилися до далеких верхів.

Здавалось би, що для жидів головною справою є торгівля, або вищі професійні заняття — лікарі, адвокати, однак жиди наділі інтересуються і ремеслами, і промислом, і

всякими фахами. Одно є в них — кождий з них хоче бути господарем того, що він робить, правителем, властителем, а не робітником в других. Як властитель праці — він може нанимати робітників, може працю поширювати; хто ж в другого працює, той мусить на однім місці стояти.

В них є релігійний приказ для батьків, щоби вчили дітей навіть більше ремесел. Бо сказано: коли вмієш чотири ремеслі, то праця вже за тобою шукає.

Тут маємо виказ з 1912 року, з якого побачимо, кільки жидів занималося у Львові ремеслами.

Всіх ремісників було тоді у Львові 4,197, а з того жидів 1,890 (понад 45 процент). Поляків ремісників було 47.2 проц., а українців 7.4 процент. Всіх українців ремісників було тоді у Львові 311.

Щодо поодиноких ремесел, то між шклярами жиди занимали 81.1 проц. Між перукарами і фризieraми (голярами) було 85.4 проц. жидів. Між годинниками 82 проц. Між золотарями 80.4 проц. Пекарів і мельників 75.7 проц. В римарстві (ремінна упряж на коні) 66.7. В кушнірстві 62.5. Бляхарів і бронзовників 54.1. На 613 всіх кравців у Львові було 310 жидів, отже 51.6 проц.

На 206 слюсарів (робили замки, колодки і др. делікатніші річи) 70 жидів (33 проц.). На 546 шевців було 180 жидів. На 38 переплетників книжок було 17 жидів. На 219 столярів було жидів 58. На 380 різників було жидів 69. На 57 ковалів і стельмахів (що робили колеса і вози) жидів було ледво 2.

Ще додати, що в 1912 р. були у

Львові жиди в 5-ох ремісничих товариствах провідниками, а в 11-ох заступниками провідників.

Наведений виказ показує, що жиди, як нарід, беруться за всяке діло, за всяку справу, коли треба, не огранічуючи себе до чогось одного. І не тільки, що є ремісниками, але ще на провідників між ремісниками вибиваються.

Українці назагал нарід рільничий. Рільництво, це поважний фах, поважне ремесло. Хоч воно вимагає праці, що не від години до години, але нераз від ночі до ночі тягнеться.

Для рільників всі інші ремесла були дуже далекі, маловидні і незрозумілі. Та ще остільки більше, оскільки загальна свідомість стояла в них низко.

Через те тут українці, відповідно до числа населення, мають мало ремісників, мало фаховців, мало підприємців. Або рільник, або робітник в когось — в чужім ремеслі, в чужім підприємстві. А щоби самому готовитися на самостійного ремісника, на фаховця, на підприємця і бути господарем і провідником свого діла, на те тяжше спромогтися.

Українці мають якесь число дрібних купців, де чоловік є самий і господарем, і правителем, і робітником, а деколи невідільником свого підприємства. Назагал дрібне крамарство українцям вже трохи зрозуміле.

Але поза купецтвом є багато всяких ремесел, заянть, фахів, де талановиті люде мали би широке поле для праці. Запитати б: Кілько складів річей (голсейлів) мають українці? Кілько більших кравецьких робітень?

А кравецтво ремесло дуже широкого значіння. Кілько аптик? Кілько фотографічних закладів? Кілько закладів до чищення одіжи? Кілько пралень? Кілько пекарень? Кілько реставрантів? Кілько фабрик менших і більших? Кілько є будівничих? Малярів?...

А тих різних занять є багато більше, коли б всі почислити.

Перед українцями є ще багато пригожого поля, до якого відважні і талановиті люде могли би корисно прикласти руки.

Покищо в нас більше уваги звертають на такі фахи, як учительовання, адвокатура, докторство, агрономія, дентистика, а менше думаєсь про те, що поза тим є багато родів праці, багато ремесел, фахів, що можуть бути і поважні і поплатні — коли вже про те ходять. І торгівлю, якою в нас вже інтересуються, можна поставити на ширший ґрунт.

Та щоби яка будь праця була успішною, треба до неї відповідно приготувитись. Треба її найперше зрозуміти, треба навчитись того, чого така праця вимагає. Хто ж починає щобудь не підготовившись, той мусять довго капарати, нім зможе встоятись, і такий не зможе ніколи поширити далеко своєї праці.

Лікар, учитель, дентист, агроном, електротехнік найперше дістає відповідне підготовання, а вже опісля береться до свого діла. Подібно треба би підготовлятися до всякого фаху, до всякого ремесла і заняття. Треба би перейти відповідний підготовавчий спеціальний, чи загальний курс, відповідну науку; познакомитись з підручниками (книжками), що до даного фаху належать, а вже окремо

треба би попрацювати якийсь час в таким підприємстві, яке чоловік хоче для себе мати. Тоді вже чоловікови буде легко кругом себе роздивитися і працю починати.

Є ще одна дуже важна справа, про яку кождий професіоналіст, кождий фаховець, кождий ремісник повинен знати...

А знати він повинен — що поза професією, поза ремеслом, поза фахом він повинен ще бути — культурним чоловіком і гідним громадянином.

Сама професія, сам фах не творить ще гідного чоловіка. Бувають професіоналісти, бувають техніки, учителі, купці, ремісники, властители всяких робітень, які поза своєю фаховою працею є людьми дуже обмеженими, мало культурними, і ніякими громадянами. Відколи вони забезпечили своє життя успішним ремеслом, чи фахом, їм почало здаватися, що вони ані для Бога, ані для людей не мають ніяких обов'язків. Що вони стоять понад всім і понад всіма і їх ті справи, якими загал інтересується, не обходять. Це не їх справи.

Це якраз і є та велика некультурність! І хоч яким багатим чоловік такий став би, то своєї некультурности чоловік багатством не закрийє. Бо культурність належить до особи чоловіка, до його поведіння, до його характеру, а не до його грошових рахунків і не до його матеріальної виставности.

І тому коли говориться, що народови треба професіоналістів, фахівців, купців, ремісників, то мається на увазі лише таких, що будуть культурними людьми і гідними, та вартними громадянами. Самолюбів, сквпарів,

людей вузкоглядних, людей некультурних і недбалих ніхто не потребує, хочби вони були і фахівцями і богачами.

Коли ж фахівець буде поважним громадянином, тоді його вартість і

його повага є подвійна — його цінять як фахівця і його поважають, як важного громадянина.

Це повинен кождий професіоналіст і кождий фахівець, кождий ремісник пам'ятати.

Кость.

П Р И П О В І Д К И.

Питався чорт баби:

— Що про Бога люде говорять?

— Славлять, величають — каже баба.

— А що про мене?

— Якось вас дуже на зуби взяли (значить: зле говорять, обмовляють).

Від серця до Бога навропростець дорога.

Дзвін до церкви скликає, а сам у ній не буває.

К Великодню сорочка хоч лихенька, аби біленька; а к Різдву хоч сирова, аби нова. (Сирова—не вибілена).

Летить літо — як крилами.

Ой місяцю, місяцю! Світиш та не грієш — даремне в Бога хліб їси! (Таке і про деяких людей можна сказати).

Не місце чоловіка красить, а чоловік місце.

Як бідний плаче, то ніхто не бачить; як багатий скривиться, то всякий дивиться.

Не те важне, що на голові, а те, що в голові.

Старі скажуть на глум, а молодим треба брати на ум.

Всюди добре, де нас нема; як же прийдемо, то попсуємо.

Добре все вміти, а не все робити.

Ів би, пив би — а красти ані руш! (Так докоряв злодій своєму синові, що красти не хоче).

СКОРІСТЬ ГОЛОСУ.

В сухім воздуху, при 82 степенях тепла, голос перелітає в одній секунді 1,142 стіп, або 775 миль на годину. В воді голос переходить 4,900 стіп на секунду. По залізі 17,500 стіп на секунду; по міді 10,378; по дереві від 12 до 16,000 стіп на секунду.

ЧОМУ ЧУТИ ГОЛОС.

Хочби залізне колесо було якнайгладше, і хочби котилося по найгладшій залізній дорозі, то завсідги буде воно робити гук. Й оскільки скорше буде котитися, остільки гук буде більший. Чому ж? А тому, що верхня часть колеса безнастанно спадає, хоч і навскоси, на дорогу і вдаряє її отже ті безнастанні удари чуємо, як гук.

ВАГІТНІСТЬ ДОМАШНИХ ЗВІРЯТ.

Кобила пересічно 48½ тижня, або 340 днів. Найменше 330, а найдовше 419 днів.

Корова пересічно 40½ тижня, або 285 днів. Найменше 240, найдовше 288 днів.

Вівця і коза майже 22 тижні, або 154 днів. Найменше 146, найдовше 158 днів.

Свиня понад 17 неділь, або 120 днів.

Сука 9 неділь, або 63 днів.

Кітка 8 неділь, або 56 днів.

Курка висиджує в 21 днях до 18 молодих.

Індичка в 28 днях до 17 молодих

Гуска в 30 днях до 13 молодих.

Качка в 30 днях до 16 молодих

Голубка в 18 днях.

КІЛЬКА РІЧЕЙ.

Всіх родів птахів на світі числять на около 10,000.

Муравлі належать до дуже розумних. Є муравлі, що мають військо; держать комах, які видають рід смачного плину, отже це корови муравлів. Кільця зерен, які складають в своїх шпичлірах, надгризають, щоби не кільчилися.

Американський доляр з 1804-го року варта нині 4 до 5 сот долярів, коли в добрім стані.

ПОЧАТКИ УКРАЇНСТВА ЧИКАЛЕНКА

Евген Чикаленко родився 1861 р. на Придніпрянщині в родині багатого поміщика. Своєю щирою працею здобув собі Чикаленко передове місце між великими Українцями. Громадські справи були для нього такі важні, що видавав на них тисячі рублів, і самий працював, тай ще терпів переслідування від російського уряду.

Великим його ділом було видавання денника „Рада” в Києві, що появилася 1905 р. і видавалась до початку війни 1914 року.

Підчас попередньої війни Чикаленко виїхав до Західної Європи, де довелося багато бідувати і там він вмер 1929 року.

Самий він написав дві книжці своїх споминів — одна „Спогади” від 1861 1907 року, друга „Щоденник” — від 1907 до 1917. Всі ті спомини належать до дуже цінних.

В „Спогадах” оповідає Чикаленко, як і коли в ньому прокинулась та українська свідомість, для якої він опісля дав велику частину свого життя і майна.

А щоби знати, що коли Чикаленко виховувався, в школах там була мова московська, дух московський, тай учителі коли вже не Москалі, то змосковщені Українці. Мову українську вважали мовою маловартною, простою, недержавною, смішною і непригожою для вченого чоловіка.

Самий Чикаленко змалку говорив українською мовою, любив її, і так живвся з селянськими хлопцями, що й до смерти вважав їх своїми близькими приятелями. Та все ж в шоклі

вчився по московськи, говорив з усіма по московськи і звикав до московської мови. Та вийшла невеличка подія, що зробила з молодого хлопця великого і завзятого Українця.

Між його учителями були й Українці, та все ж не такі, щоби дуже звертали на себе увагу своїм українством. Однакож був між ними оден, що поклав тверді основи під Чикаленкове українство. Читаємо в „Спогадах”, ст. 57:

„Найвидатнішим учителем був всіма поважаний і любий учитель історії Леонід Анастасевич Смоленський, відомий педагог на всю Одесу. Коли він входив у класу, то все затихало, наче завмирало і на його лекції раз-у-раз заходили інші учителі, а часто й сам директор та його жінка і сідали слухати. Ми учні і не чуємось, як мине година і дзвінок, на наш жаль, перебе інтересне оповідання Смоленського.”

„Коли він починав говорити, то голову підносив високо, оглядаючи слухачів і всі слухали його з захопленням. А коли трапився шибеник, що не сидів тихо, Смоленський без жалю викидав його з класи.”

А хоч уряд всяку українську працю переслідував, то все ж вдалося Смоленському виховати деяких свідомих Українців навіть між офіцерами.

Каже Чикаленко, що раз на Різдяні свята зібрався в директора гурток гостей. Ніщинський (композитор) грав на роялі (на фортеляні), а за ним почали співати.

„Заспівував своїм невеликим, але чулим приємним голосом Смоленський, а решта підхоплювали. Коли я

вслухався в слова, то почув, що співають незнану мені пісню:

А вже літ аж двісті
як козак в неволі,
Понад Дніпром ходить
викликає долі...

„На мене вона зробила незвичайне вражіння, не мельодією, не змістом, а тим, що Смоленський, цей бог, якому всі поклоняються, співає мовою, за яку мене карали, ганьбили, перекривляли; мовою, якої я почав соромитися, хоч в душі любив, бо нею почав (змалку) говорити, нею розмовляв з милими моєму серцю перешорськими хлопчиками-пастушками.

„Щось підкотилось мені під горло і раптом я розплакався, голосно схлипуючи.

„Пісня увірвалась і перелякана пані Соколовська, а за нею й Смоленський кинулись до мене і почали розпитувати, що і де в мене болить. Я сказав захлипуючись, що в мене нічого не болить, але не міг пояснити плачу.”

Це був сильний початок Чикаленкового українства.

Коли тепер Чикаленко почав читати (хоч і по московськи) Гоголеві „Вечори на хуторі коло Диканьки”, а там „Тараса Бульбу” то почав навіть мріяти про заснування Січи на якимсь острові. Дальше вже читав „Основу” (часопис з 1861 р.) і там були вірші Шевченка, дальше оповідання Марка Вовчка.

Тепер йде він до своєї кузинки, Насті, поділитись з нею прочитаним і своїми мріями.

Настя сказала, що і вона довідалась від Смоленського, який був її учителем, що і її батько українець, і вона справді знайшла по батьковій

смерти між його речами українські пісні Лукашевича.

З того часу — каже Чикаленко — не знаю, з чієї ініціативи, ми почали з нею розмовляти, як і в дитячі роки, українською мовою, якої я вже перестав соромитися, бо знав, що Смоленський вважає її за свою рідну.”

Потім Чикаленко похвалився своїм українством братови, але брат його вилаяв, бо брат відчужився і з усіма говорив по московськи.

Ще оповів Чикаленко свої мрії о. Василеві і той сказав, що вже минув час Запоріжжя та України, як самостійної держави, однакж:

„Дісно не треба цуратись своєї мови, а треба розвивати, збогачувати літературу і порадив мені записувати пісні, казки, які потім можна десь видрукувати.”

І той о. Василь вперше заспівав під проводом гітари:

Ой зза гори та ізза кручі
Йдуть вози скрипучи,
Попереду йде козаченько
Та вигукує йдучи:
Україно, Україно!
Моя рідна Мати,
Чи ще довго над тобою
Будуть панувати?...

„Радість моя була незвичайна — зауважує Чикаленко — але й боляче мені було, що о. Василь байдуже ставиться до моїх мрій відновити козацьку Україну з гетьманами... а мене ці мрії доводили до того, що часом я слізьми плакав над недолею України.”

До о. Василя Чикаленко так привязався, що були вони добрими приятелями до смерти о. Василя.

Все, що тут оповідає Чикаленко, належить до його віку до 14-го року життя, отже до віку ще діточого, та

вже тоді посіяне здорове зерно в душі хлопця починало буйно рости і розвиватися.

Інтересне воно!... Та не тільки інтересне — воно навчаюче. Воно показує, з якою великою силою можуть сташі впливати на дітей і молодь, коли ті старші будуть мати перед собою великі і ясні ідеали і будуть ті ідеали поважати. Коли старші хочуть бути авторитетами для молодших і будуть самі так жити, що молоді будуть бачити в них примір до наслідування.

Таке було за часів Чикаленка, та-

ке в Європі, таке тут. Таке нині, таке буде завсїгди.

Нинішні нарікання, що діти не хочуть старших слухати і тому старші пускають дітей самопас, ні трохи не оправдані. Найчастіше буває, що діти не мають кого слухати, не мають кого наслідувати, не мають кого поважати, ні на кого оглядатися. Вони наче безбатченки.

Безідейність і байдужість старших, а вже головню тих, що могли би і повинні би бути взором для молодих на кождім кроці, переноситься на молодих, на дальші покоління і на дальшу долю цілого Народу.

Ц-ий.

Я ЧУВ ПЛАЧ.

Я чув плач матерей, жінок,
Прощали бач синів й мужів;
Сердечний зойк дрібних діток —
На шиях висіли батьків.
Я бачив болю й горя знак
В тих, що в похід оружні йшли:
Вони лишали скарби всі:
Рідню і все те, з чим зросли.

Отсе війна! Отсе війна,
Що душу рве до серця дна!

І чув я бренькіт, чув я стук,
Що від заліза геть лунав,
І громовий гарматний гук,
Чув дикий крик, що заглушав.
І бачив кров — горячу кров,
І в судорогах людський скон,
Нелюдський зір, в звірів немов,
І лютий бій, мов страшний сон.
Отсе війна! Отсе війна!
Людей нелюдська різня.

Я бачив села і міста
Зруйновані огнем й мечем;
Ріля потоптана й пуста,
І люд голодний із плачем
Проклоном кождий крок значить
По страті крови і майна —
Останнім ще рубцем платить
До того, що взяла війна.

Отсе війна! Отсе війна!
Такий то дар несе вона.

Іларіон Грабович.

Родився Грабович 1856 р., був учителем гімназії, писав вірші, а також прозою, як „Найкрасший Великдень” і „Заклята темниця”. Його вірші вийшли книжкою у Львові.

НЕВИДНІ ВЕЛИКІ ПРАЦІВНИКИ

ВАСИЛЬ СЕМИРЕНКО.

Є двоякі працівники на широких полі народного життя — одні, що самі безпосередно працюють, як письменники, організатори, політики, а другі ті, що дають тим першим робітникам змогу працювати. Перші дають для справи свій розум, свою фізичну силу, свій час, своє життя, а другі дають майно, отже також свою працю.

І нарід, що має людей богатих, дотого ж щирих, розумних, високо ідейних, є сильним народом. Бо до провадження більшої громадської праці треба і грошових засобів, отже багаті, ідейні люде дають такі засоби, нім ще широкий загальний зрозумів, що і він повинен громадську справу піддержувати.

Тут згадаємо одного з таких богатих, ідейних людей, а то Василя Семиренка.

Родився Семиренко 7-го березня, 1835 р., отже за панщизняних часів, на Придніпрянщині. Його батько був розумним, думаючим чоловіком і викупився на волю (був крепаком князя Воронцова). Але тим він не вдовольнявся — він рішив свого сина, Василя, вивести даліше „в люде”.

Отже молодий Василь одержав технічно-купецьку науку в висшій купецькій пансіоні в Петербурзі, а потім вчився два роки в лабораторії Бусінго в Парижі, в Франції.

Вертає тоді Василь Семиренко до дому і з невеликою сумою грошей забирається до віднови напів зруйнованої фабрики (цукроварні) в селі Сидорівці.

Та хоч почав Семиренко з малим

грошовим капіталом, однак в нього був інший великий і важний капітал — його здоровий розум, його дбальість і віра, що почате діло піде вперед.

І якраз той другий капітал — розум — повів цукроварню так, що невдовзі Семиренко здивував великих фабрикантів цукру. Він повів саму працю дуже вміло, а дотого ще додавав і свої винаходи та поліпшення, нові способи, так, що про нього заговорили і в технічних журналах.

Так син кріпака стає поважним, багатим, широко відомим промисловцем.

Та не згадували б ми нині про Семиренка, коли б вся його праця була кінчилася на цукроварстві і збиранню майна. Ми хіба сказали би, що вмів чоловік майно збирати, але не знав, на що те майно вживати; що мав чоловік силу, але не мав висшої, дальшої цілі, для якої ту силу присвятив би. А бувають нераз люде, що вміють майно збирати, однак поза майном дальшого світа не бачать.

Не таким був Семиренко. Він бачив свою фабрику; він думав, як її вести; він видумував нові способи; він бачив, що його праця збільшує його матеріальну силу — але рівночасно Семиренко мав на увазі справи свого Народу і розумів, що він так само мусить ними клопотатися. А його фабрика мусить для тих народних справ працювати.

І він народними справами клопотався, він для них працював. Давав він тисячі гроша на ті справи, та нераз давав так, що деколи загальний цілком не

знав, хто це дає. Було відомо, що дає якийсь Хорс, але хто він такий, того не знали.

Коли царський уряд заборонив був писати щобудь українською мовою, українці почали видавати „Київську Старину”, де хоч писали по московськи, але про українські справи. Вони збирали найкрасший український матеріал, щоби був під руками, коли українські руки розв'яжуться.

Отже відомо, що при кінці кожного року Семиренко заходив до редакції „Київської Старини” і платив всі довги, що впродовж року назбиралися. Треба ж знати, що „Київська Старина” не мала багато передплатників, а коли видавалася, то лише з тою цілею, щоби згромаджувати український матеріал для будучої української праці. „Київська Старина” („Киевская Старина”) виходила від 1882 до 1906 року.

На „Київську Старину” й „Україну” видав Семиренко понад 35,000 рублів.

Семиренко щедро помагав Драгоманову, коли той мусів забратися за границю і там почав свою діяльність.

Велику поміч давав Семиренко при видаванню денника „Рада”.

Коли „Літературно-Науковий Вістник” перенісся з Львова до Київ, Семиренко покривав всі його недобори.

Коштами Семиренка видавався у Відні по німецьки журнал „Україніше Рундшав”, що познакомлював ширший світ з українськими справами.

Щедро піддержував Семиренко „Українське Наукове Товариство” в Києві.

Головно жертвами Семиренка у-

держувався „Літературний Фонд” під-помоги українським письменникам.

Були й інші справи, які Семиренко щедро піддержував — а за ціле своє життя видав не десятки, а сотні тисяч рублів.

Чикаленко, другий великий жертводавець на народні справи, оповідає в своїх Споминах, що раз зайшов він до Семиренка і бачить, що в нього лежить наскладана ціла купка порожних коробок (скриньочок) від сірників. Цікаво йому стало і питає він, нащо вони, а Семиренко:

— Щож, шкода їх викидати! За них я ще кількох повних дістану.

— Вжеж і я ощадний — каже Чикаленко — але коли побачив, як щадить той, що тисячі дає на народні справи, то вклонився я йому мало не до самої землі.

Вмер Семиренко в грудні 1915 р. і поховали його в Києві. А своє майно залишив він для української громадської праці.

Ось таким чоловіком був Семиренко — великим чоловіком! Розумним промисловцем, а разом з тим великим громадським працівником. Дійсно великий розум! І коли за його допомогою працювали другі люди, то їх працю треба брати в першій мірі на його рахунок. Це він працював! Він працював в своїй цукроварні — а поза нею працював в „Київській Старині”, в „Раді”, в „Українським Науковим Товаристві”, в „Україніше Рундшав” та ще в інших багатьох громадських справах.

Таких багатих людей народів треба!

В. Смакула

КОНФЕРЕНЦІЯ В САН ФРЕНСИСКО

Щоби мати поняття, як великі між-державні конференції виглядають, найперше подамо тут бодай коротко, як з технічного боку (як машина) виглядала конференція в Сан Френсиско, що почалася 25 квітня, 1945 р. і тягнулася досить довго.

На конференції були представники від 50 країв, що мали 262 урядових делегатів, а з ними 1,444 заступників, дорадників і помічників. Секретаріят конференції мав 1,058 осіб. Дорадників з армії і фльоти було 2,262.

Було зайнятих 31 телефоністів, з яких більшість володіла двома, або більше мовами. Телеграфістів було зайнятих 150.

Представників преси, радія та фільму було 2,636.

Крім того було ще багато неофіційних представників різних міжнародних та стейтських організацій.

Велике завдання мав перед собою заряд міста, ще поки конференція зібралася, щоби приготувати все, що для всіх тих людей буде потрібне — і для перебування і для праці. Отже міському зарядови помагало 2000 охотників — і справді все було прилагоджене так, як лише було треба.

В 30-ти готелях та Клубах були зарезервовані кімнати для офіційних членів конференції. Повладжувано модерні канцелярії в готелях, а більшість в Будинку Ветеранів, де був комунікційний осередок конференції.

В тих канцеляріях було коло 1600 столів до писання і др., було 5000 крісел, 2500 шафів для паперів, 100 машин до писання (тайпрайтерів), 35 міміографічних машин до друкування, 20,000 олівців, 300 радирок (гумок

до витирання), 600 великих фляшок чорнила.

Встановлено також спеціальні телефонічні лінії між різними відділами конференції, між готелями та різними канцеляріями. А три лінії лучилися з державним департаментом в Вашингтоні.

Вже першого тижня в червні зужито для потреб конференції коло 20 мільйонів аркушів паперу. Друкувалося багато такого, щоби ним безстанно інформувати делегатів, що зробилося, як, що робиться і що є в дальших плянах.

Було також 120 переводчиків для перекладів на засіданнях та для виготовлення документів в мовах — китайській, англійській, французькій, російській та еспанській.

Для загальної публики, що цікавилася нарадами, були поставлені інформаційні будки в готелях та в Будинку Ветеранів, де представники Секретаріату давали інформації; крім того роздано біля 16,000 різних інформаційних брошур від міжнародних агенцій, від державних департаментів американського уряду, та від неофіційних груп.

Це дає сяке таке поняття, як великі міждержавні конференції виглядають. Ходить не тільки про людей, але про все друге, чого людям до життя і до праці треба. І кілько така конференція потребує посторонної людської праці й уваги, кілько посторонних плянів і робітників, що мусять все потрібне прилагоджувати і наготовляти.

А вже окреме питання, кілько така конференція, як в Сан Френсиско, коштувала грішми — почавши від ви-

їзду делегатів, їх помічників, та всіх других, що їхали туди з різних країв і з різних сторін, а скінчивши на перебуванню в Сан Френсиско.

На конференцію до Сан Френсиско вислали були своїх делегатів також канадійські українці, а тими були — Іван Соломон, адвокат та о. др. В. Кушнір.

І хоч вони не були делегатами Канади, то все ж, як делегати канадійських українців, передали вони через канадійських делегатів свій меморіал і звернули тим увагу других людей на українську справу і на українців, як на-рід. Окремож познакомлювали других при всяких нагодах з українським питанням, тай самі з другими знакомилися, що має окреме значіння.

Своїх делегатів вислали були до Сан Френсиско також американські українці.

Пригадати також треба, що в Сан Френсиско була делегація нібито з

України під проводом Дмитра Мануїльського, та наділі це була больше-вицька делегація, прислана Москвою для інтересів Москви. Канадійські й американські українці не могли з тими „делегатами з України” навіть поговорити, як українці з українцями. Вони взагалі і не хотіли в ніяку балачку заходити.

Тай не могли, коли б хто з них і хотів. Бо всі московські делегати держалися там окремо, з другими не сходилися, одинцем між других не заходили — знак, що і в Сан Френсиско були під наглядом, як були би в Москві.

Конференція в Сан Френсиско лишиться в Історії одною з визначних конференцій, однакож її пляни і рішення мабуть не дуже заважать в світовій дальшій політиці. Конференція говорила, плянувала, а світові справи йдуть своїм ходом, не дблядаючись, чи для них скликаються конференції, чи ні. Вони самі є силою, яка рішає за себе на свій лад.

КУДА?

„Куда ти йдеш єдиний мій?”
„Я й сам не знаю де!
Хіба ж та доля каже нам,
Куда вона веде?”

Одних веде у райський край,
А других у Сибір,
А тих в попи, а тих в пани,
А тих знов до жовнір.

Одних веде на битий шлях,
А других манівцем —
Але куда? Куда й за чим?
До кого ми ідем?

Не знаю брате я сказать...
Та видиш оддалік,
Яка висока на степу
Могила там стоїть?

А понад нею діамант!...
То зіронька сія...
Там в красшім світі хтось живе,
Там певно зайду я.

Юрій Федькович.

ПОВОРОТ ДО СВОЇХ

Сповідь Володимира Антоновича.

Багато було тих українців, що покинули своїх і поприлипали до чужих. Колишня багата українська шляхта спольщилася, деяка змосковщилася, змадярщилася, зрумунщилася.

І слабою своєю волею, і для „лакомства нещасного“, і не могучи видержати дикого ворожого напору.

Лишаєсь питання: Чи ті, що до чужих, попереходили, верталися коли назад до своїх, коли на те прийшла можливість?

Так! Не всі, але були такі, що верталися і вернулися.

Досить згадати, що підчас переписі 1910 року в Галичині коло 60,000 римо-католиків записалися за українців. Це був поворот до своїх! Бо звичайно римо-католики причисляли себе до поляків.

Ми маємо багато примірів в Канаді, де римо-католики залишили польський костел і перейшли до української церкви, розуміючи, що вони до свого прадідного вертаються.

Тут ми наведемо примір, де потомок давньої шляхти вернувся до свого народу.

В 1863 р. було польське повстання проти Росії. Поляки старалися втягнути до повстання також українців; вони облудними „Золотими Грамотами“ обіцували рай на землі, коли б вдалося відбудувати Польщу зперед 1772 року.

В 1862 р., коли робилися приготування до повстання, виступає зі своєю „Сповідю“ проф. Володимир Антонович і проголошує, що він вертається

до того народу, з якого походили давні його предки.

„Судилося мені — писав Антонович в „Сповіді“ — родитися (польським) шляхтичем на Україні. Дитиною були в мене всі звички паничів і довго я тримався всіх станових і національних упереджень тих людей, поміж якими я виріс...

„Коли ж наспів час мого самоосвідомлення... я впевнився, що ті поляки-шляхтичі, що живуть на Україні, ставнувши перед судом власного сумління, мають два виходи: або покохати народ, серед якого живуть, пройнятися його інтересами, **вернутися назад до національності, що її колись відцуралися їхні предки**, та заподати працею спокутувати те лихо, що заподіяли народові, який вигодував кілька поколінь вельможних зайд...

„Коли ж у поляків не стане на такий крок сили, то нехай переберуться на польську землю, заселену польським народом...

„Я вже вибрав собі перший вихід; бо хоч я й попсований шляхотським вихованням, звичаями і мріями, але мені буде легше відректися від них, аніж від того народу, що між ним я виріс, знав його і бачив його тяжке горе на кожному кроці”...

Великим ударом для поляків була „Сповідь“ Антоновича і вони звернули проти нього всю свою лютю. Але Антонович на те не зважав. Він і далі йшов вперто і відважно шляхом, який собі вибрав.

Імя Володимира Антоновича має визначне місце між українськими куль

турними працівниками. Він історик, археолог й етнограф і написав чимало чого, що відноситься до Української Історії й українського життя. Був професором київського університету до 1908 року.

Закінчуючи свою „Сповідь” Анто-

нович каже: „Я полюбив цей нарід палкійше, ніж власні шляхоцькі навички й мрії. Я став „перевертнем”. Він знав, що переветнем будуть звати його поляки, однак розумів, що він сповняє великий вчинок, коли вертається до свого народу.

КОРОЛЬ І КОЗАК.

Став багатий колись пан
Короля благати,
Щоб король йому зволив
Воеводство дати.
А король йому сказав:
— Відгадай три штуки!
Відгадаєш — тоді на!
А як ні — на муки!
Перша штука — кілька зір
В небі серед літа.
Друга штука: покажи
Середину світа.
Трета штука: угадай,
Що думати буду.
І от тобі цілий рік
Для твого розсуду!”

Відійшов богач назад,
Та так йому нудно...
Не вгадати — так біда,
А вгадати трудно.
Сидить, плаче неборак...
Козак проїздить —
— Чого плачете ви так?
Старого питає.
Той і каже: — Так і так!...
— Не журіться діду!
Коли так, то я за вас
На одвіт поїду!

І палицю в руки взяв,
В кожух одягнувся,

Чорні вуси підбілів,
В чоботи убувся,
І чимдуж до короля...
Король оглядає:
— А що, пане, скільки зір? —
З міною питає.
Той кожуха одкотив,
Чи як довелося:
— Стільки, каже, в небі зір,
Скільки тут волося!
Задумався сам король
Від його одвіту...
— Ану, каже, покажи
Середину світу!
А той палицю підняв
Може з пів аршина
Та в підлогу нею гуп:
— Отут середина!

Почухався наш король,
Ще раз поглядає...
— Щож я думаю тепер?
Козака питає.
— Думаєте, що я пан...
— А то що за річи?...
— То за річи, що не пан,
А козак із Січи!

Засміявся наш король,
Подарував тому,
А козака вілослав
В золоті до дому.

Степан Руданський.

ВИСКАЗИ ПРО АЛЬКОГОЛЬ.

Лікарі.

Алькоголь псує кров. — Др. Керр.
Алькоголь зупиняє травлення. —

Др. Бовман.

Людьми, що не можуть стерпіти
алькоголю, є ті, що працюють моз-
ком. — Др. Г. Томсон.

Алькоголь параліжує нервову си-
стему. — Др. Брантон.

Від алькоголю твердне печінка. —

Др. Керр.

Алькоголь нищить нирки. —

Др. Керр.

Алькоголь зменшує силу мускулів
(м'язів). — Др. Ричардсон.

Оскільки зимніше, остільки біль-
ше алькоголь шкодить. —

Др. Дж. Рей.

Алькоголь не піддержує сили ті-
ла. — Др. Дж. Рід.

Думаю, що яка би не була опера-
ція, а вона краще вдається без аль-
коголю. — Др. Бентак.

Люде миляться, коли думають, що
пиво помагає матерям, які кормлять
малих дітей. — Др. Гейвуд Смит.

Алькоголь веде до пригноблення.

Др. Вилкс.

Алькоголь не тільки що не підбу-
довує тіла, але ослаблює його. —

Ленсет.

Алькоголь не дає сили слабому
серцю. Але горяче молоко може да-
ти. — Др. Вудгед.

Алькоголь є шкідливий для кож-
дого органу людського тіла, чи чоло-
вік слабкий, чи здоровий. —

Др. Диксон.

Пияки.

— А я їм всім не вірю — скаже
вам пияк — і ще раз не вірю. Бо ко-
ли вони є проти алькоголю, то зна-
чить — вони його не пють і не ви-
пробовують. Так би мовити — вони
не знають, який в алькоголи смак.
А я знаю! І таки знаю! Як я випю,
то я і сильніший, і відважніший, і ро-

зумніший, і щасливіший, і нікого не
боюся. Я пю, то знаю, як воно є!
Алькоголь і гріє, і слабости лічить.
Як випю, то аж тоді я чую, що я та-
кий чоловік, як треба — і все добре
розумію, і маю відвагу сказати кож-
дому, що треба. Коли ж не вірите, то
подивіться на мене, а на власні очі
побачите!

Або і таке — за свої гроші тай не
мав би я пити? Хто мені має до роз-
казу? Хіба я не газда за свої гроші?
Що!... Ану подивіться на мене, ану!...

Таке почувши ви дійсно приди-
віться до пияка — гляньте на його
очи, на його лице, на його поведен-
ня; прислухайтеся до його бесіди,
до його співу; загляньте до його ха-
ти, до його родини, до його дітей, до
його господарки...

Коли заглянете, то побачите.

Хіміки.

— Алькоголь витягає з рослин вся-
кі смаки і соки — скаже вам хімік —
і тут алькоголь дуже потрібний. Де-
які смаки і соки лише при помочи
алькоголю можна з рослин витягну-
ти... Важною його прикметою є те,
що він тягне...

Тут дійсно означена головна прик-
мета алькоголю — він тягне! Все
тягне!

Тягне соки з рослин. Тягне соки
з тіла і здоров'я. Тягне від пияка
гроші. Тягне його поле, тягне воли,
корови, коні, віз, борони, плуг, хату,
тягне навіть ціле велике господарство.

Кілько то людей позатягав алько-
голь до суду і криміналу. Кілько з су-
хої дороги затягнув в рів і болото.
Декого витягнув і на шибеницю.

А кілько людей затягнув передча-
сно в могилу!

Які машини є на світі, а жадна з
них не має такої сили до тягнення,
як алькоголь.

Що якщо, а тягнути він вміє!

ПІДПАЛ

(З судової салі).

Отсе розкажу правдиву подію, не видумку.

Приходить до мене ґазда середних літ. Не говорячи нічого виймає помятий папір і кладе на стіл.

Бачу — це акт обвинувачення. Беру і читаю.

Державна прокураторія обвинувачує Петра Ковалю за підпал на шкоду якогось Павла Пастернака. Обвинувачений признався до вини. Його піймали в білий день.

— Чи це ваш хлопець?

— Так, пане. Підпора моєї старости.

Чую, як йому дріжить голос.

— Як воно сталося?

— Не знаю. Хопили його і не дали розмовитися. А така добра, працююча дитина.

— Отже його піймали на підпалі?

— Кажуть, що так. Я тоді вдома не був. Та ви ратуйте його, а я нічого не пожалую.

І чоловік щиро заплакав.

— Будьте спокійні. Я роздивлюсь добре і зроблю, що зможу. Прийдіть до мене за два-три дні, як акта прочитаю і з хлопцем розмовлюся.

Зараз пополудні пішов я до в'язниці. Привели хлопця, не більше вісімнадцяти літ. Блідий мов полотно.

Я нераз придивлявся до лиця в'язнів... А тут не блідота людини хорої та недовровної. То образ ростинок, що жила щаслива на сонці, а її викопали і в посудину пересадили, та в темному кутику поставили.

— Ходи до мене хлопець — кажу — поговоримо. Твій тато був у мене.

Підходить, дивиться на мене налякано, а з тих очей сама невинність промовляє.

— Ти Петро називаєшся?

— Петро Коваль Прокопів.

— Письменний?

— Ходив до школи, знаю читати і писати.

— Тебе обвинувачують, що ти підпалив Пастернака і ти признався до того.

— Я признався, бо люде говорили, що мене піймали, але я нічого не памятаю.

— Чому ж ти підпалив?

— Не знаю. Прийшов до нашої хати чорний пан, закликав мене, вивів на вулицю і казав мені: Підпали! Я засвітив сірник, потому хтось крикнув, а опісля не памятаю, аж збіглися люде і взяли мене. Потому прийшов шандар і взяв мене з громадської канцелярії до арешту до Козови.

— Кого ти підпалив?

— Кажуть, що Петра Пастернака.

— Чи мав ти на нього яку злість?

— Ні. Тато тай мама казали — він замнявся — що мене будуть женити з його дочкою Марійкою.

— А ти її не хотів, чи вона тебе?

— Ні, ми обоє хотіли, і її батьки хотіли, тільки що ми ще замолоді...

Бачу, що хлопець осмілюється.

— Ну, чому ж ти підпалив?

— Мені пан казав...

— А ти знаєш того пана?

— Не знаю і не знав.

Що за причта — думаю собі як це

з'ясувати собі? І коли з ним договориюся до путнього кінця?

Дивлюся в його помарніле лице, в ті невинні очі... Хіба ж так злочинець на світ дивиться? Не видно в них ні крихітки злоби, ні хитрости, ні підступу. Тут либонь якась психічна (душевна) загадка...

— Слухай Петре! Як маю тебе боронити, то мусиш сказати мені всю правду. Я все мушу знати, як на сповіди.

— Я кажу правду.

— Скажи мені, що ти поперед того робив.

Я спав на печі, як прийшов той чорний пан, сіпнув мене за полу, відкликав на двір і... я вже казав.

— Коли ж ти підпалив?

— Вже над вечером, бо як мене повели до громадської канцелярії, то вже смеркалося.

— То ти цілий день спав?

— Я поклався спати аж рано, як з варті вернувся.

— Яка ж то варта була?

— Громадська варта. В нас вартують чергою за нумерами по двох.

— А ти вже був коли на такій варті?

— Перший раз...

— А що такий вартівник має робити?

— Має пильнувати, щоби люде з голим світлом не ходили і щоби хто церкви не обікрав.

— А хіба ж поважиться хто церкву обікрасти?... Святе місце...

Хлопець цілком оживився.

— Чому ні? Тому два роки буде, як в нас обікрали церкву до чиста.

— А злодіїв піймали?

— Одного піймали, а другий втік.

— А того, що піймали, ти бачив?

— Бачив. Такий чорний пан. Його привели до коршми і добре вибили, поки його шандар забрав.

— А ти може боявся, щоб тої ночі, як ти вартував, знов який злодій не прийшов до вашої церкви.

— Боявся. Тамтой мало голови не розбив залізною палицею Панькови Поперечному, що його перший раз зловив. Гадаю собі, якби прийшов, то ми два не дамо йому ради та ще ножем штовхне. Я просив Бога, щоби чимскорше розвиднілося.

— А що ти робив на варті?

— Так, як другі, кричав: „Осторожно з огнем!”

— Щож дальше?

— Я дуже змерз. Прийшов до дому, мама дали мені чарку горівки, горячого борщу, а опісля казали спати на печі.

— Тепло тобі було?

— Піч була горяча, бо мама сушили коноплі. Я ліг і заснув.

— А потому...

— Потому вже не знаю, коли прийшов пан...

— А чи не був то той самий злодій, що перед двома роками в вас церкву обікрав?

— Такий самісенський. А де він опісля подівся, я не знаю.

Я хотів відходити. Хлопець припав до мене та:

— Пане, робіть так, щоби я в криміналі не сидів, бо суддя в Козовій казав, що я дістану три роки.

— Не турбуйся, він не буде тебе судити. А чи ти говорив за того пана?

— Говорив, та він насварив мене і казав: „Не закручуй мені кітари і байок не говори”.

І справді я переконався, що в протоколі ані слова про те не було.

Говорив я відтак з предсідником трибуналу.

— Нащо вам було акти читати — каже — коли справа проста і коротка. Він признався і піймали його на горячому. От його щастя, що не було шкоди, бо зараз люди вгасили.

— Я не так на справу дивлюся — кажу я — вона ні така проста, ні коротка. Хлопця мусять присяглі виправдати.

— Що ви говорите! Певно якусь адвокатську штуку хочете показати, але я до того не допущу. За дві години справа скінчиться. Маєте нагоду пописатися: молодечий вік, занедбане виховання, нема школи...

— Рад старатися, але покличете до розправи лікарів знатоків.

— До підпалу лікарів?

— Сим разом до підпалу. Чували певно про сомнамбулізм?

Він вирячив очі.

— Що?

— А так! Як би ви знали це, що я від хлопця довідався, а чого суддя слідчий до протоколу не вписав, то ви б моїм словам не дивувалися і без надуми допустили до розправи лікарів.

Я вернувся до дому. Старий Коваль ждав мене.

— Йдіть батьку до дому — кажу — не журіться. Петро повинен вийти зі суду чистий.

— Бог би з вас говорив... То така добра дитина, що з нього вийде, як посидить кілька років в криміналі між злодіями...

Попращався і втираючи сльози з поморщеного лица поїхав до дому.

До розправи покликали таки двох лікарів.

Хоч як предсідник нетерпеливився слухаючи оповідання обвинуваченого про чорного пана, але мусів усе вислухати.

Лікарі признали мій погляд.

Хлопець перший раз на варті. Боїться злодія і цілу ніч про нього думає. Боїться також вогню. Приходить до дому невиспаний і перемерзлий. Горівка і горячий борщ його розбирає. Горяча піч dokonує решти. Йому сниться, про що цілу ніч думав.

В тому зачадженню сниться йому чорний пан. Одно з другим вяжеться. Він в сні встає і виконує те, про що йому снилося.

Причини до злочину нема, бо ж підпалював домівку своїх будучих тестів.

Сомнамбулянт-сновида виконує у сні такі діла, про які нічого не тямить і за це відповідати не може. Він подібний до люнатики (місячника), котрий ходить по криші (по даху) високої камениці, пише, виконує різні праці ще краще, ніж на яві.

Присяжні заперечили вину хлопця усіми голосами. Предсідник сам переконався в тому, подякував мені, а то були б невинну людину засудили.

Признав мені, що оборонець для обвинуваченого потрібний.

Старий, сивий, мов голуб прокуратор дякував мені також.

— Коли б ця оборона була списана в протоколі, акту обвинувачення не було би.

На те кажу я:

— Наші карні судді бувають іноді як січкаря: вона не розбирає, чи бадилля підлізе під ніж, чи людський палець — а все тне без розбору. Не одного кривого засуду не було би,

якби суддя хотів заглянути в душу обвинуваченого.

Андрій Чайковський.

Пояснення:

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ — широко відомий галицький письменник, з фаху адвокат, родився в Самборі в Галичині 15 травня 1857 року. Помер 2-го червня, 1935 року.

СОМНАМБУЛЯНТ — чоловік, що серед ночі встає і виконує всяку працю, не знаючи, що робить і виконує нераз так зручно, що

при звичайній свідомості так не зробив би — вилізає на дерево, на дах, ходить по плоті, чи гімсі, або виконує іншу працю. Після того вертається на своє місце і лягає, а ранком цілком не знає, що з ним було.

Кажуть, що коли розбудити його, коли він ходить, то тратить рівновагу, не знає, що з ним є і може впасти. Це рід слабости, хоч дуже рідко вона буває. — Назва походить з латинського „сомнус” — сон, та „амбулю” — ходжу.

ЛЮНАТИК — майже те саме, що сомнамбулянт. Кажуть, що на люнатика впливає світло місяця; коли чоловік спить, а місяць на нього світить, то він може встати і робити все, що сказано про сомнамбулянта. — По латинськи місяць — люна.

ВСЯЧИНА.

ШЕВЧЕНКО І КУЛІШ.

Цікаво, як Шевченко з Кулішем перший раз зустрілися.

Було це 1843 року в Києві. Входить хтось до Куліша в полотнянім пальті (плащи).

— Здорові були!... А вгадайте — хто? — каже Шевченко.

— Хто ж, як не Шевченко! — відповів Куліш, хоч не бачив Шевченка навіть намальованого.

— Вгадали, він самий! — потакнув поет.

Багато я навчився від своїх наставників, ще більше від товаришів, але найбільше від своїх учеників.

Талмуд.

Бійся незнання, але ще більше остерігайся облудного знання.

Будійська мудрість.

Коли стріл не влучає в ціль, стрілець винуватий себе. Так і ти роби, коли не вдається тобі те, чого хочеш досягнути.

Конфуцій.

Треба виховувати дитину не для теперішнього, але для budouчого. Звичайно батьки виховують дітей так, щоб вони придавалися теперішньому світові, хоч би як зледащилому.

Кант.

ДВІ ЗАГАДЦІ.

Є дві сотворіння, що є для вчених загадкою, а до тих належить кит й орел.

Про китів відомо, що вони деколи спускаються в море до глибини 3000 стіп, а там тиснення води таке велике, що вода повинна би кита помняти, розплескати. Це для найновішої субмарини забагато.

Знов же орли підносяться в воздух до 30,000, а навіть 40,000 стіп понад поверхню моря. На такій висоті не може жити чоловік через надто розріджений воздух. А орел там віддихає і літає.

Отже вчені не можуть точно пояснити в чім саме сила тих сотворінь.

КІЛЬКА РІЧЕЙ.

Найбільший кусень золота, що знайдено в Балларті, важив 130 фунтів. Коли б за унцію платили по 20 доларів, то цілий кусень коштував би понад 31 тисячу.

В Кансас, в Стейтах, є в землі верства соли около 300 миль довга, 25 стіп широка, а 400 стіп груба. Вона є 350 стіп під поверхнею землі.

Нині Біблію друкують в около 1000 мовах.

Гарбузи походять з Азії.

Фасоля походить з Єгипту.

ІСТОРІЯ МОЄЇ СІЧКАРНІ

(В стисненім змісті).

Вже як мені було надоїло різати січку на нашій простій ручній скринці, то й сказати не можу. Як приходить зима, то чоловік гірше тої січки боїться, ніж в літі косовиці. Бо чи багато січки вдусиш? От щоби коням на день вистало. А про худобу і не згадуй.

Аж чую, кажуть люди, що вийшли такі скринки, що машиною ріжуть січку: дрібно, як мак, і легко, і борзо. Троє люда тою скринкою за день і пятьдесят кірців січки дрібненької вріже.

Я зразу вірити не хотів. Хто, думаю, дбав би за хлопа і йому таку машину робив? Та слухаю дальше — правда! Десь купив таку машину панотець, десь дідич. Розказують люде, що бачили на власні очі і не можуть нахвалитися.

— Господи, слава тобі! — кажу, та гадаю, що останню корову продам, а на таку скринку стягнуся. Але як її дістати? Де? Як про ню довідатися?

Розпитую в людей по ярмарках, а все в чужих, щоби в нашім селі ніхто про те не знав. Бо люди в нас такі, що зараз обсміють чоловіка.

А тут ще гадаю собі, і сам я не видав, що то за скринка, яка її вдача; ану ж покажеться, що пусте — тоді перед людьми в девятьох водах не вмиєшся.

Мене ж і так віддавна прозвали „деревляним філософом” за те, що в вільній хвилі люблю майструвати. Дав мені Бог легку руку до майстер-

ства: що очима бачу, те руками зроблю.

От побачив з корбою жорна, що ними мелять крупи — придивився, а потім як став пипнати і якось склемезав і собі такі жорна, і пійдїть но ви, мелють славно! Та кілько з мене насміялися за ті жорна, Господи Твоя воля! На селі не показуйся, а то питають: „А що куме, корбові жорна здорові?” Еге! Тепер же толокою ходять на мої жорна молоти і не нахваляться.

Або і з млинком, що збіже віє. Клемезив його цілий місяць. Сусіди до нас посходяться, гуторять і дивляться, як я ті дощечки складаю, як примірюю, врізую та пристругую — звичайно чоловік того не вчився, а так собі. Тому дехто й каже: „Повергли б ви майстровання, пуста ваша робота!” Та щож! Такий млинок зробив, як праву руку. І ті, що сміялися, йдуть до мене збіже віяти.

А хоч я з того сміху нічого собі не роблю, то всеж чоловік не дерево. І погадав я собі:

— Вже про скинку нікому не скажу, аж поки не буде в мене тут на тоці і поки сам не витрібую, що в ній за сила.

Розкрутив я трохи грошей і випитую, чи нема де такої скринки. Аж раз під осінь чую, що в Самборі є жидівка, якої чоловік був завідателем в панських добрах. І він то роздобув таку скринку. Тепер жид умер, а жидівка хотіла би скринку продати.

Втішився я. Взяв гроші з собою і

їду до Самбора. І навіть мої хлопці не знають, що за гадку маю.

Приїхав я там, допитався і кажу, що купив би скринку, коли є на продаж.

— Ох, є — каже жидівка — але порозбирана на поді.

— То я собі зложу — говорю їй, а сам тремчу, що може не вдам.

— Ну, то ходіть зо мною!

Пішли ми, а на поді чого нема! Повитягала вона якесь деревляне обніжа, якесь пудло з зубатим валком, якесь колесо з корбою, якісь різакі криві.

Став я над тим як дурний перед плотом. Але того не показую.

— А шруби де? — питаю.

— Ох, десь заверглися! — каже жидівка і почала шукати. По хвилі подала мені кілька шруб і ключ.

— Ну, вже все! — каже вона — видно, що ви на тім розумієтеся. Подивіться, що то варт?

— Не багато варт — кажу — бо це дуже старосвітська, тяжко буде йти!

— Ну! Я зате вам спущу — дайте 30 ринських і беріть.

— Господи, слава Тобі! — подумав я, бо сподівався, що буде яких 50. І кажу:

— Що ви говорите трийцять... Тепер нову за ті гроші дістанете. Я дам 15.

— Ох, дуже ви мало даєте! Дайте 25.

Сторгувалися ми за 20.

Беру скринку і не складаю, бо думка в мене, що — ану ж не зможу зложити. Та брати треба... Що буде, то буде!

Забрав я все на віз, обложив дещо соломкою, а дещо зібрав в рептюх, на-

крив все веретою. І лежить вона наче чоловік, що коліна догори задер.

Зладився, їду та тішуся, що до свого села приїду аж вечером. Люде не будуть бачити. Хоч і тут боюся — ану ж лучиться знакомий і запитає, що везу. Їду і боюся, ніби везу крадене. Бо готово вийти, що осміють мене, хоч самі не знають, за що.

Смеркалося, як наблизився я до свого села. Постояв я перед коршмою за селом, поки добре стемніється, а тоді вже їду. Та ба! На моє лихо — ледви я до села, а місяць сходить, мов би йому нічого. І хоч не такий я, щоби за що небудь гніватися, але тут я таки мало не заляв. Бо подумайте, що стало ясно, як удень. Здалеку видно що на возі щось, мов гринджоли, зведене та на всі боки хитається. А тут ще і пси відають з усеї сили. Одного щастя що з людей нікого на вулиці не видно. Та лиха й конем не обїдеш.

Проїжджаю просто церкви, а тут стоїть хтось серед дороги, дивиться. Підїхав я, а він до мене:

— Чи то ви, нанашку?

Я зараз пізнав, що то дурний Савка, мого сусіда син, вісімнадцятий туман.

— Аджеж я — кажу.

— А відки ви їдете так пізно? Всіх псів побудили. Мені якраз снилося, що злодії церкву обкрадають. Схопився, а то ви!

Що тут дурневи казати?

— Їду з Грайгори — кажу.

— А що тут везете таке красне?

— Еге, не питай — кажу, ніби заляканий.

— Та скажіть! Я бігме нікому не скажу!

— А не скажеш?

— Скарай мене Господи, що не скажу!

— Ну — говорю я обзираючись та шепотом — я забив жида з грішми, то везу його до дому закопати під вуглом.

— Йой! — скрикнув наляканий Савка — а то нащо?

— На щастя, дурний Савко, що-би все вдома гроші велися.

З тим я поїхав і думаю, що закпив собі з нього. Та зирк, а мій Савка біжить попід плоти слідом за мною.

До моєї хати вже недалеко. Заїхав я на тік, випряг коні, а віз лишаю на тоці. Зиркнув я, а мій Савка дреголить коло воріт та пасе оком, що я буду робити. А я мов його не бачу. Поставив коні, повпинав, дав їсти, а сам йду до хати.

На другий день схопився вдосвіта та до скринки. Ще й хлопця взяв з собою. Зараз ми все прикладаємо, трібуємо. І Богу дякувати, йде нам, як з маслом. За пів години зложили, стрібували — ріже, аж ну! Недармо я гроші видав! А хлопець аж в руки плеще. За минуточку ми цілий приколоток порізали.

Та іно сіли ми снідати, як пес заголосив. Дивлюсь у вікно — і вїйт, і присяжний, і писар, і з п'ять хлопа з палицями. І не йдуть до хати, а стали коло одного угла, шпортають, нишпорять...

— Що за притока? — думаю собі — що людям сталося?

Хочу вийти з хати, аж чую голос десятника:

— Не вільно! Сидіть в хаті!

Що за лихо? І бачу — обійшли вони хату на всі чотири роги, дальше пішли під шопу, довкола шпихліра, довкола стодоли... Чи подуріли люде,

чи розбій який? Аж ось входять до хати.

— Десятники! — каже вїйт не витаючись — станьте коло нього. Якби втік, то ви відповідаєте!

Я очі вітріщив, а тут десятники як апостоли коло мене.

— Пане вїйте — кажу — що це має значити?

— Гм, гм — покректав вїйт сідаючи на ослоні — то вже в тім моя голова. Ви маєте мовчати і відповідати.

— Мовчати і відповідати? — здивувався я — та якже я відповім, як буду мовчати?

— Гм, гм... А скажіть ви нам найперше, як ви називаєтеся?

— Я? Або ви хіба не знаєте? Чи то я який чужосельний, чи що?

— Зараз мені відповідати! Хто тут старший в селі, я чи ви?

— Я тут у своїй хаті найстарший! — крикнув я розлютившись. — Що це за розбій такий? Я нікому нічого не винен, а тут мене нападають. Пане вїйте, я на вас скаргу подам!

— Хе, хе, хе! — засміявся вїйт — а дивіться, як ставиться! Нікому нічого не винен! Ну, ну, дай то Боже! Зараз будемо видіти. А скажи-но ти мені, невинний чоловіче, де ти того забитого жида подів, що вчора поночі віз?

Мені нараз мов луда з очей спала. Як не заребочуся! Трохи не покотився зо сміху.

Вїйт став, як теля, що об нові ворота вдариться. Та далі знов ви-звірівся.

— Куме, я тобі по добру кажу, не смійся, а признайся до всього, то вже я вставляюся за тобою, щоб тебе високий суд не повісив, щоб тобі жит-

тя дарував. Не відпирайся, коли не хочеш на шибениці ногами перебирати.

Я ще дужче зареготався.

— Вяжіть його! — крикнув вїт десятникам.

— Але ж пане вїйте! — сказав я отямившись — постійте, я вам у всім признаюся, навіть ласки вашої не буду просити в суді. Вже як маю висіти за одну ногу, то радше за обидві.

— Признаєшся?

— Розуміється.

— Ну, де ж той забитий жид? Ти ще його не закопав під вуглом?

— Ні, ні!

— Ну, а де ж він є?

— Таки лежить в stodoli.

— Ходи покажи нам!

Взяв я ключ, ідемо. Гляджу, аж під stodолою варта. Ну, Богу дякувати! І Савка тут. Ще ліпше! А народу насходилася повна обора. Бачите, вість рухнула по цілїм селі, що „деревяний фільософ” жида забив тай під вуглом закопати хотів. Я йду посеред тої глоти тай усміхаюся, а тут мир божий лиш: шу... шу... шу...! Буцімто адіт! І вішати його будуть, а він собі байдуже! Що то „деревяний фільософ!”

Прийшов я під двері, а десятники все коло мене. Відчинив...

— Ну, прошу, пане вїйте, осьде той забитий жид!

Вїт позирнув й очи витріщив.

— А-а-а.. Ба, то що?

— То саме, що я вчора віз поночи. Скринка до різання січки.

Тут увесь нарід, що товпився довкола stodoli, як не зареочеться, то Господи Твоя воля! І десятники, і присяжний, і польові — всі реготали-

ся, а навіть вїт усміхнувся і зачав мене перепрошувати за всю ту оказію тай за те, що повірив дурному Савці. Сміху на ціле село.

А скринку мою як зачали того дня трїбувати, то мені пять околотів со-
ломи порізали.

Оттакто я і до скринки прийшов і з цілої громади сміх зробив!

Іван Франко.

Пояснення до оповідання.

СІЧКАРНЯ — Коли сїчку різали „скринками”. А „скринка”. це було корито на обох кінцях отворене (лише три дошки) й оден кінець був окований залізною штабою. Там був прицеплений великий різак (ніж). Чоловік накладав в „скринку” соломи, посував і різакom різав. Це була повільна робота.

ДІДИЧ — багатий пан, що має багато поля.

КСРЕЦЬ — около чотири бушлі.

ТОЛКОЮ — гуртом.

ПОВЕРГЛИБ ВИ — покинули б.

САВКА — про якого мова, був сторожем коло церкви тієї ночі.

ЖОРНА — ручний малий млинок, звичайно до мелення гречаних круп. Але вкрайній потребі можна на жорнах все молоти, хоч це йде поволі.

ТІК — місце, на якому молотять. Звичайно коло stodoli, а також і в stodoli.

СТОДОЛА — великий будинок, де складають снопи і молотять. Також звуть „клуна”.

САМБІР — місто в Галичині.

РЕПТЮХ — торба, яку чіпляють на кінці дишля і з неї коні їдять. Рептюх звуть ще так: баламут опалка, сакельня, та ще мабуть ялось.

ГРИНДЖОЛИ — маленькі сани.

НАНАШКО — хрестний батько.

БІГМЕ — закляття, тільки що: Богом свідчуся.

ВУГОЛ — або угол, це ріг хати, чи другого будинка.

ДРЕГОЛИТЬ — дріжить, трясеться.

ПРИКОЛОТОК — сніп обмолочений ціпом, але не розв'язаний, отже і дальше виглядає як сніп.

ВІЙТ — сільський начальник, голова громади.

ПРИСЯЖНИЙ — старший сільський поліцай.

ДЕСЯТНИКИ — помічники поліцай.

ОСЛІН — прилавок, невелика лавка.

МИР БОЖИЙ — божий нарід, люде.

ПОЛЬОВІ — сторожі, які по полях вважали, щоби пастухи не пускали худоби в збіжжа, або іншої шкоди не робили.

СВЯТОЧНА УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

УКРАЇНСЬКІ СВЯТОЧНІ ЗВИЧАЇ.

Чи думали ви про те, яким дорогоцінним культурним скарбом є для Українського Народу Свята, а з ними святочні домашні звичаї й обряди?

Уявіть собі українську хату, в якій вже не святкують Різдвяних Свят так, як Українська Культура наказує і вимагає; не святкують Йордану; не святкують Великодня; не святкують Зелених Свят. Коли знаєте таку хату, зайдіть до неї підчас Свят, а побачите, яка там пригноблююча культурна порожнеча.

Мені доводилося бачити в життю таку хату і таких людей. Спішучись до дому на Святу Вечеру, я вступив до знайомих, щоби щось їм переказати, і побачив, що в них нема Свят! Не було нічого, що пригадувало би Свята. Буденщина кругом, буденщина на людських лицах, а вже певно, що і в людських душах.

Багато літ від того часу минуло, а болючий образ зостався незатертим в моїй душі.

Ідучи з тої хати до дому, уявляв я собі цілу ту велику порожнечу, що з тою хатою і з тою родиною вязалася. Не було там приготовань до Свят; не було Святої Вечері; не було куті; не було по вечері коляд; не горіла на столі Святочна Свічка; не було на столі сіна, не було дідуха; не збиралися рано до церкви, не були в церкві... Не було Свят назверх, не було в душі, не було в життю. Чи треба більшої руїни?! Чи треба більшої порожнечі?!

Може ворог знищити хату, знищи-

ти церкву, може знищити околицю, може вбивати і розганяти людей — залишаючи пустку там, де було людське життя. Тільки ж все те зробив ворог! І зробив лише назверх, кілько міг зробити — бо до людської душі його сила не сягала. І зробив на хвилину. Минеться лихо і людське життя знов набере повної сили. Будуть знов хати, а в хатах буде людська праця і людська культура; будуть дні будні і будуть дні святочні; буде те, що потрібне для буденних потреб, і що потрібне для людської душі, для людського духа.

Та яка страшна та культурна руїна, яку заводить самий чоловік в своїм життю — своєю недбалістю, своїм лінивством, або самодурством, уявляючи собі, що культурне руїнництво є ознакою висшої культурності.

Будуть минати цілі літа і в тій хаті і в тій родині вже не відбудується те, що понищено. Порожнеча порожнечою зостанеться. Її заповняйте чим хочете, а все вона порожнечою буде; порожнечі не було би лише тоді, коли б її заповнити тим, чим природно її заповнити можна і чим заповняти треба.

Пропавший такий дім, пропала така родина! Вона за життя засуджує себе на смерть. Не буде там святочних культурних днів; не буде святочних настроїв; не буде милих величавих споминів. А діти, що вже змалку будуть виростати в такій порожнечі, пійдуть вулицями і роздорожами шукати чогонебудь, щоби хоч якбуть се-

бе розважити. І так порозходяться та пропадуть. Ніякого величавого спо-мину про дім не понесуть. А коли б і згадали, то хіба осудом батька-матері. Скажуть: „Не дбали вони, щоби ми в культурнім домі виростали! Не старались, щоби ми по культурному виховувалися.

Це все запам'ятаймо ми собі з Новим Роком! Поставмо це перед собою, як культурний дороговказ в країні, де так легко заблудити і зійти на бездорожжя!

треба зробити бодай те, що можна). Між стравами перша кутя.

По давньому звичаю треба би стіл покадити ладаном.

На столі горить свічка, або більше їх.

Перед вечером всі миються; далше всі моляться і тоді сідають до Вечері. Починають від куті, беручи в ложки перший раз всі з одної спільної миски. При першій ложці голова дому бажає всім здоров'я і всякого добра.

При Святій Вечері.

Різдвяні звичаї.

На Святий вечір піст.

Господиня приготує дванадцять страв — в усякім же разі багато їх. Українських страв!

На столі має бути сіно. На підлозі сіно, чи солома. — дідух. В куті повинен стояти сніп — дід. (В містах

По вечері колядують та нагадують минулі свята. Старші повинні розказати дітям, як вони колись і з ким святкували.

Дуже рано всі збираються до церкви.

Через Різдво дідух лежить, а на Собор Богородиці раненько його палють на городі, чи деінде біля хати.

Щодо коляд, то їх треба приучувати дітей ще перед Святами — в дома, в Рідній, чи Недільній Школі.

Йордан.

Йорданський Святий Вечір загально подібний до Різдвяного. Але тут нема вже дідуха.

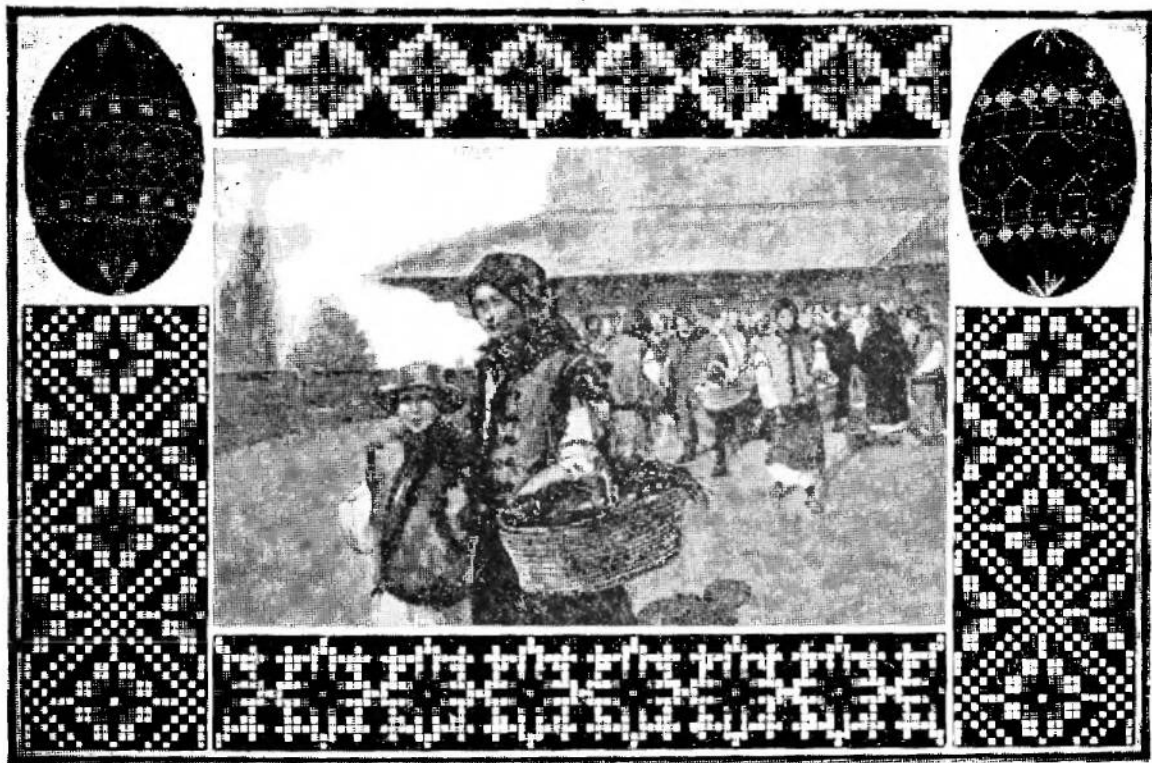
Це ще вдійсности різдвяний час, отже після вечері колядують.

Великдень.

Перед Великоднем є Цвітна (Лозова, Шуткова, Вербна) Неділя і тоді приносять з церкви до дому свячену лозу (шутку).

В четвер перед Великоднем припадають „Страсти”, на яких треба бути, як лише можна.

Писанки треба починати писати ще задовго до Великодня. Та завсігди попри писанках повинні бути і кра-

Свячення води в Церкві буває і на Святий Вечір і на Йордан. Принісши свячену воду з церкви на Святий Вечір, окроплюють хату і другі будинки, просячи для дому Божого благословення. При окроплюванні роблять крейдою хрестики на дверях. В декотрих сторонах на Україні були ще деякі окремі звичаї.

Свячену воду держать до другого Йордану.

шанки, чи галузки крашені лише якоюсь одною краскою — червоною, синою, зеленою, жовтою. В писанках є більше краси, в крашанках більше святочности.

Паска повинна бути, гарна і велика. Окремо повинні бути малі баби, бабки.

Святять: паску, бабу, мясо, яйця (отже і писанки та крашанки), ковбаси, печінку, сало, сіль, сир, масло.

хрін, кишки начинені гречаними крупами з кровю...

Великодний обід починати молитвою, а то і проспіванням „Христос воскрес”.

Почавши від Великодня, українці поздоровляють себе словами „Христос воскрес!”, а відповідають: „Воістину воскрес!” І так аж до Вознесіння.

Зелені Свята.

На Зелені Свята замаюють хати (також і церкви) зеленими гильками дерев. Коли де є, то посипають підлогу татарським зілям (шуваром).

Ось такі, взявши загалом, є святочні звичаї й обряди Українського Народу. І ті обряди треба зберігати, треба ними жити, треба ними виповняти своє святочне життя. Треба їх поважати.

А що важне — треба з тими звичаями й обрядами познакомляти молоде покоління — синів і дочок. Треба заставляти їх, щоби вони самі приготувляли, що треба, а то, щоби мали навіть провідну роль в виконувannya святочних обрядів й обов'язків. Це ж почетні ролі і почетні обов'язки, коли їх гідно і поважно хтось виконує.

К. П.

Г У М О Р

ФІЛЬСОФ СОБІ ПОРАДИТЬ.

Кажуть, що німецький цісар, Фридрих Другий, товаришував з філософом Мендельсоном. Це було в 18-ім столітті.

Фридрих запросив Мендельсона на обід, де мали бути й інші гості. Та коли всі вже зібралися — Мендельсона нема і нема. Це цісара озлобило. Нараз бачить цісар через вікно, а Мендельсон йде. Отже написав скоренько на клапті паперу: „Мендельсон перший дурень”, підписався під тим і дав льокаєви, щоби той передав Мендельсонові. Значиться — коли той прочитає, то вернеться.

Та не так воно було. Мендельсон перечитав, сховав картку в кешеню і йде до салі. Зупинив його цісар та:

— А будь ласка прочитати ту картку в голос, що я передав!

Цілком спокійно виняв Мендельсон картку і читає з натиском:

— Мендельсон — перший дурень, Фридрих — другий!

Я більше казав.

— Куме — говорить Демко — я казав вам вже пять разів, а ви ще мені грошей не віддали.

— Еге! — і тут Михайло підніс папець в гору — а я вам казав може десять разів, нім ви мені позичили.

До обох подібний.

— Ти, Катрусе, маєш малого братчика — каже сусідка — до кого ж він подібний, до тата, чи до мами?

— До обох — каже дівчинка.

— А як до обох?

— Він не має волосся так, як тато, і не має зубів так, як мама.

Знає коли грати.

— Тату, купіть мені саксофон — каже малий Борис.

— Коли ж мати не зможе нічого робити, як ти будеш на саксофоні трубіти.

Подумав хлопець та:

— То я буду тоді трубіти, як мама будуть спати.

ІВАН ФРАНКО

1856—1916

Цього року (1946) минає 90 літ від народження, а 30 літ від смерти великого українського народного працівника — Івана Франка.

Був Франко сином селянина. Він родився в селі Нагуєвичах, в повіті Дрогобицькій в Галичині — 15 серпня 1856 року. Першу науку діставав в сусідньому селі — в Ясениці Сільній. Коли ж почав вчитися в Дрогобичі, в Василян, вмирає його батько, полишаючи четверо дрібних дітей. Мати виходить знов заміж і тепер вітчим допомагає Франкови продовжувати науку. Та коли був в 6-ій гімназійній класі, вмирає мати.

В 1875 р. скінчив гімназію і вступив на львівський університет.

Ще в низших класах почав писати віршом і прозою і записував народні пісні. А в висших класах почав дуже заподадливо читати, що захопив. Шевченка вивчився майже напам'ять. Позатим читав Стороженка, Марка Вовчка, Куліша, Руданського Мирного. І чужих письменників читав дуже багато.

На твердий ґрунт народного працівника поставило його знаомство з Драгомановим. Досить згадати, що його переписка з Драгомановим почалась 1877 р., і продовжалась до смерті Драгоманова (1895), отже 18 літ. Листів Драгоманова до Франка є надрукованих дві книжці.

Драгоманів мав великий вплив на тодішню молодь і про те згадує Франко:

„Він був для нас правдивим учителем і не жалував праці, писань й

упімнень, і навіть докорів, щоби наводити нас — лінивих, малоосвічених, вирослих в рабських традиціях нашого глухого кута, на красші, яснійші шляхи європейської цивілізації. Можна сказати — він за уха тяг нас на той шлях”...

Іван Франко і його жінка Ольга.

Драгоманів був з природи чоловіком великої сили, однак же слабою його стороною було те, що в усій своїй праці руководився ідеєю соціалістичного інтернаціоналізму, що доходив деколи до анархізму. І коли клопотався українськими справами, то понад ними ставив ще „вселюдські ідеали”, „всесвітнє братерство”, як остаточні цілі і вартості. Це все були гарні слова, але для життя непрактичні. Бо люде і народи живуть найпер-

ше своїм життям, будують своє, захищають своє, а не якесь всесвітнє, знаючи з досвіду, що коли самий нарід за себе не подбає, то ніхто за нього дбати не буде. І кождий чужий буде його поневолювати і використовувати.

Отже той Драгоманів був учителем гуртка тодішних молодих людей,

Діти Івана Франка.

а між ними і Франка. Він сильно впливав на палких, готових до посвяти, але недосвідчених студентів, і визначував для них напрями, з яких їм опісля треба було вертатися. А де-хто і не вернувся.

І коли довелося Франкови зазнати багато гіркого в життю, то причиною того був в великій мірі отой Драгоманів інтернаціоналізм, яким був захопився Франко на якийсь час.

На місці буде тут пригадати, що якраз вихованки Драгоманова заснували в Галичині радикальну партію —

партію сільських соціалістів. І хоч та партія ставила на першій місці економічне поліпшення селян, то рівночасно провадила боротьбу з релігією. Про моральну якість радикальної роботи говорить те, що — як писали галицькі часописи — по попередній війні найбільше комунізму було в Галичині в околицях, де було найбільше радикалів. Подібне маємо нині в Америці, де група драгоманівців-радикалів явно стоїть з комуністами.

Прибувши на університет Франко взявся до письменницької праці. Тут же був гурт одностудентів Франка, що снували пляни для дальшої праці по лінії Драгоманова.

В 1877 р. поліція дістала лист Драгоманова з порадою Франкови, що його група має робити, отже Франка арештували і засудили на 9 місяців тюрми.

В березні 1880 р. Франка знов арештують і він сидить в тюрмі 3 місяці.

Весною 1885 р. Франко їде до Києва, а 1886 р. другий раз, де жениться з Ольгою Хорунжинською.

В літі 1889 його знов арештують і держать 10 тижнів.

В осени 1890 Франко засновує радикально-демократичну партію, де зібралися всі драгоманівці, з яких деякі стали опісля широко відомими. Вони почали тепер широкий освідомлюючий рух, що мав і додатні і відємні наслідки. Згадати б, що й сама партія поділилася була невдовзі на драгоманівців і державників, що вели між собою боротьбу — державники домагалися, щоби в програму партії поставити справу створення української держави, а драгоманівці були проти того. Вкінці і Франко отрясся

з впливу Драгоманова і став ширити думку української державности.

В 1894 р. Франко одержав в Відні ступень „доктора”, однакж проти нього був намісник Бадені (поляк), були і другі, а за ним не було сильних плечей, отже Франко не міг дістати професорського місця. Не вдалося йому також стати послом до парламенту, хоч кандидував два рази.

Поміж подіями, що ми тут згадуємо, Франко писав і повісти і наукові річи. Але того було замало на прожиток, тому брався він час від часу за власне видавництво, то знов працював в чужих видавництвах українських, а також і польських.

На протязі літ зазнав Франко тільки важкого та гіркого, що треба було незвичайної сили, щоби не зневіритись і не зійти з раз вибраного шляху. Але Франко не зневірився і не опустил рук. Він вистояв до кінця при тій народній праці, яку вважав обов'язком своєї совісти і свого життя.

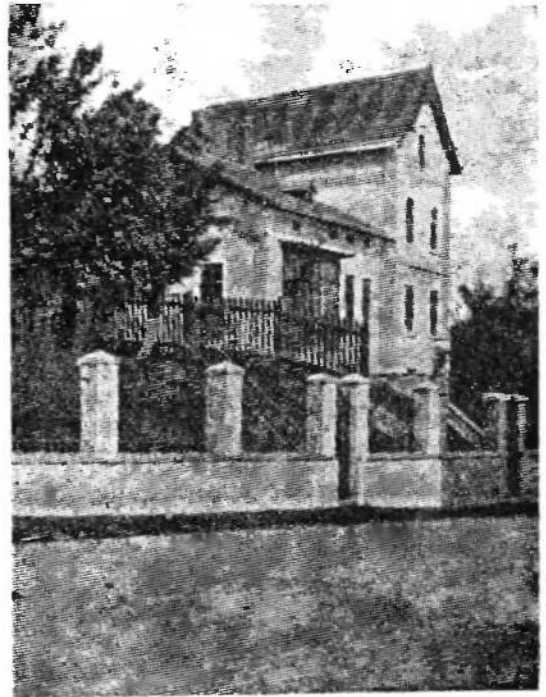
Аж по 25 літах важкої праці прийшла для Франка красша хвиля. З приводу 25-літнього ювілею його творчости, 1898 року, видано спис всіх творів Франка, а по всім краю посипалися складки на ювілейний для нього дар. В часі ювілейного свята зложено Франкови багато дарунків, було багато привітів і признань для цінної його праці. Відповідаючи на привіти, сказав тоді Франко:

„Вигодуваний твердим мужицьким хлібом, я почував себе до обов'язку віддати працю свого життя простому народови. Вихований у твердій школі я від малку засвоїв собі дві заповіді, перша — почуття того обо-

в'язку, а друга — потреба ненастанної праці. Я бачив від малечку, що нашому селянинові ніщо не приходить-ся без важкої праці; пізніше я пізнав, що й нам усім, яко нації, ніщо не прийде задармо, що нам від нікого ніякої ласки не надіятися...”

Аж оцей ювілейний рік приніс Франкови повне признання від своїх і чужих.

В 1913 р. святкувала галицька Україна 40-літний ювілей Франкової праці.

Дім Івана Франка.

Комітет молодших владив академію в честь Франка; комітет старших під проводом проф. Томашівського зібрав до 30,000 корон (6,000 доларів) ювілейного дару, що було великою помочою Франкови, головнo ж коли 1914 року війна почалася.

На здоров'ю занепадав Франко від кількох літ. Помер в неділю 28-го травня 1916 року. Похорон відбувся в середу 31-го травня.

Довго треба би вичислювати всі твори Франкові, довго переповідати всю різнородну працю його життя. Написав він багато великих і менших повістей, написав багато віршів. Написав багато наукових праць, літературно-критичних нарисів. Він то вдійсно був редактором „Літературно-Наукового Вістника” від 1898 до 1906 року, де вложив багато своєї цінної праці. „Записки” Наукового Товариства ім. Шевченка завдячували в першій мірі Франкови своє голосне ім’я — бо тут звертали на себе увагу Франкові праці, огляди, замітки і рецензії. В багатьох різних видавництвах його праці порозкидані.

Не будь в нас такого великого робітника, яким був Франко, то оскільки

ко убожною була би українська література; оскільки вузша була би загальна свідомість Українського Народу.

А треба пам’ятати, що Франка ніхто не нанимав до праці, яку він виконував десятки літ. Ніхто йому не казав: „Працюй, а я тобі дам відповідну заплату”. Він самий пожертвував себе на працю для всіх, не дбаючи, чи буде йому за те заплата, чи буде подяка.

Як працівник — Франко не оглядався на особи, не оглядався на обставини. Він всюди йшов перебоєм, маючи на увазі лише ту велику справу, для якої він присвятив своє життя.

Він був Великим Працівником!

ВЕЛИКА ПЕВНІСТЬ СЕБЕ.

Буває, що яка будь немила подія виводить чоловіка з рівноваги і зневірює його в його стремління до ціли. Починає чоловік якесь діло, та щось стало йому в дорозі, отже він каже:

— Це злий знак! Видно, що мені не поведеться...

Та не так повинно бути. Труднощі є на те, щоби їх перемагати. Ось кілька історичних примірів, як відважні люде завсігди були себе певними.

Коли Епамінондас, славний грецький державний муж і воевник (500 літ перед Христом) провадив військо, вітер зірвав прикраси з його списи і кинув на ворожий гріб. Військо вважало це злим знаком, та Епамінондас сказав:

— Не бійтеся! Наші вороги люблять прикрашувати свої гроби, а це знак, що для їх гробів треба буде багато прикрас.

Коли іншим разом в ночі перед

військом перелетів палаючий метеор, сказав Епамінондас:

— Це боги нам присвічують!

Коли англійський король, Віліям І, Побідник, висідав на англійську землю, сталося, що зараз на першому кроці впав. Та це його не зневірило — він вхопив в обі жмені землі і зірвавшись крикнув:

— Отсим я беру в посідання Англію! Вона моя! Я схопив її обома руками!

Коли греки готовилися до воєнного морського нападу, перед кораблем вдарив грім. Військо вважало це злим знаком, та Хабріас, командант, сказав:

— Це якраз час до наступу! Бачите, найстарший з богів, Зевес, буде провадити нашу флоту.

Коли королеви Спарти (в Греції), Леонідови (491-480 перед Хр.), сказали, що його вороги, Перси, тільки пускають стріл, що ті виглядають наче хмара, Леонід сказав:

— Остільки красше! Будемо в тіни воювати.

КОРОЛЕНКО Й УКРАЇНСТВО

Оповідает Чикаленко в своїм „Щоденнику”:

Якось їдучи залізницею, стрівся я в вагоні з В. Г. Короленком. Розговорились. Він почав оповідати, що оселився в Полтаві, зацікавився українським рухом і тепер вчиться української мови, але йому тяжко йде і він сумнівається, чи опанує так, щоб змогти писати, бо вирішив в Житомирі, польсько-жидівському місті, змалку майже не чув її, тай все життя своє прожив поза Україною.

— І знаєте каже — що навернуло мене до українства? Ваша „Рада”, хоч і не безпосередно.

— Цікаво, як саме? — питаю.

— Кілька років служила в нас в Петербурзі дівчина з Яресок (Миргородського повіту, де Короленко має власну вілю над Пслом) — і ми так з нею зжилися, що вона стала нам як рідна, наче член нашої родини.

— Після того, як ми оселилися в Полтаві, вона вийшла заміж за гімназійного сторожа, що має власну хату на передмісті Полтави. Коли в неї народилася дитина, вона запросила мою жінку в куми. На хрестинах ми застали в них багато гостей — рідню, та кілька товаришів її чоловіка.

— Як і завжди Маруся та її чоловік говорили з нами „по руски” (по московськи), хоч і не зовсім чисто, а тепер я помітив, що між собою вони всі говорили українською мовою і притім вживають багато не місцевих слів, а „галицьких”. — Я й кажу Іванови:

— Ви ж добре знаєте „руській язык” (московську мову) нащо ж ви говорите між собою по українськи?

А він відповідає мені на це моїми ж словами:

— А ви певно добре знаєте французьку мову, нащо ж ви говорите між собою „по руски”?

— Бо це моя рідна мова — кажу — я змалку нею говорю і люблю її.

Він мені знов відповідає моїми ж словами:

— Оттак і ми! Українська мова — наша рідна мова, ми нею змалку говоримо і любимо її.

— Але ж ви говорите, наскільки розумію, не місцевою українською мовою, а „галицькою”.

— Не галицькою, а нашою літературною, якою пишуть в нашій газеті „Рада”, яку ми вскладчину передплачуємо.

— Але ж ви добре розумієте „рускія” газети.

— Я вам скажу більше. Поправді кажучи, я „руську” (московську) газету красше розумію, як „Раду”, бо в ній багато слів таких, яких тепер у нас в Полтаві не вживають, бо або позабували, або й не знали ніколи. Часто моя старенька мати пояснює мені деякі слова, а деякі я мушу розшукувати в словнику, а проте я охотніше читаю „Раду”, бо це наша рідна газета.

— Оттепер — каже мені Короленко — я зрозумів, що український національний рух, це не штучне явище... От чому я й почав студіювати українську мову...

Дальше Чикаленко підчеркує, що як то малограмотний, але ідейний українець зацікавився українством найбільшого російського письменника, а український інтелігент деколи

того не зробить. І справді! Від інтелігента можна би того найперше сподіватися. І так воно було би, коли б в кожного інтелігента була така велика ідейність, як в того сторожа з

жінкою, про якого оповідав Короленко.

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО — визначний російський письменник (родом Українець з Волині). Родився 1853, вмер 1921.

Г У М О Р

Практичний хлопець.

Народилися два хлопці, близнючки. Кличе мати сімлітного Степанка і каже:

— Ти маєш два брати близнючки. Ми будемо завтра їх хрестити, тут будуть гості, отже скажи нині учителеви, що завтра не прийдеш до школи.

Подумав Степанко та:

— Я скажу, що є лиш оден брат.

— А то чому?

— На другий тиждень скажу, що є другий і знов не піду до школи.

Велика втіха.

Скінчився шкільний рік і малий Гриць біжить до дому та до тата:

— Тату, тату!

— А що, Грицю?

— Як в осени буду знов йти до школи, то не будете мусіти купувати мені нових книжок.

— А то чому?

— Бо я на другий рік буду в тій самій класі.

Добрий сторож.

Якась велика фірма дала оповістку, що треба їй нічного сторожа. Коли оден зголосився, питають його:

— А чи тобі така робота буде до вподоби.

— Буде!

— Чи твоя вдача до такої праці надається?

— Еге ж!

— А чим саме?

— Тим, що я дуже чутко сплю. Ще собака добре не гавкнув, а я вже чую.

От як воно!

Був десь священик і мав коня. Та коли кінь виглядав дуже добре, то священик був і худий й убого одягнений. Отже питає його хтось з громади:

— Чому, панотче, воно так, що ваш кінь красше виглядає, ніж ви самі?

На те священик:

— Бачите... Я сам коня доглядаю, а громада доглядає мене...

Розумний Петрусь.

Питає учитель:

— Чи знаєш Петрусю, чому в літі тепло, а в зимі зимно?

Петрусь подумав хвилику та:

— Це тому, що в літі люде двері в хатах лишають отворені, тай ще вікна отвирають, отже з хатів тепло на двір виходить. А в зимі тепло тримають в хатах, тому його на дворі нема.

Спинив годинник.

Батько: Ти сину прийшов аж в третій годині. Саме тоді вибила трета.

Син: Ні тату, я прийшов в десятій.

Батько: А чому годинник вибив третю?

Син: Це так... Я увійшов, коли він починав десятку бити, отже я його зараз спинив. Думаю — буде довго дзвонити, то вас збудить...

Батько: А чому когут вже третій раз пів?

Син: То хіба ви дурному когутуви більше вірите, ніж мені? Хіба ж когут до школи ходив, чи що? Що він знає!...

ПРИЧИНИ ПЕРЕДЧАСНОЇ СТАРОСТІ

Дошукуючися причин передчасної старости і смерти науковий світ відкриває перед нами багато цікавих відомостей. Це одна галузь науки, в якій є ще багато захованої містерії. Та те, що вже відоме, само собою цікаве і може в життю придатися.

Людство від давна мріє про можливість продовження віку людини і постійно бореться з самою гадкою про смерть. Хоч знаємо, що смєть неминуча, то однак всі природні інстинкти відкидають ту думку. Тому то й релігійна наука про безсмертність душі дає людині велике вдоволення і спокій. Все таки частина людини вічно жие.

Між біольогами, що досліджують процеси життя, прийнявся погляд, що в світі існують безсмертні форми життя. В звириннім життю є одно-клітинні форми, що живуть вічно. Такі клітини є в людськїм тілі. Науковий світ вже давно переконався, що коли зараз по смерти нащепиться кавальчик шкіри з мерця, то ті клітини будуть жити безконечно, якщо достарчається їм відповідного корму і контролюєсь всі другі важні чинники. Навіть в цій послїдній війні лікарі користувались цим винаходом в ріжних операціях раниених жовнірів. Та хоч ті клітини поодинокі живуть, то людина все таки вмирає.

Мечніков, світової слави біольог, що працював в Пастеровськїм Інституті в Парижі, досліджуючи причини старости твердить, що такого, як природна смерть, нема. Знаним є, що дерева живуть тисячі років і коли остаточно гинуть, то не через свою

старітьсь, але через якісь несприятливі зовнішні обставини. Людина також після погляду науки ніколи не вмирає через свою старість, але через якусь слабість, або комплікацію кількох слабостей. Звичайно людина піддається ріжним інфекціям, або стає жертвою рака, серцевих недуг та інших слабостей. З того наступає смерть.

Обширна студія над причинами смерти старих людей доводить біольогів до погляду, що таке, як природна смерть, є науці невідоме. Старість, каже Мечніков, є слабість, яку треба докладно розслідити і побороти"

Мечніков вже давно помер, але його наслідники, модерні біольоги дальше піддержують його погляди. Сьогодні наука поступила настїльки далеко, що доказала дослідами на звірятах, що життя можна продовжити і відсунути старість на кілька десятків років. Це твердить загально всім відомий вчений др. Генрі С. Шерман з Коломбія Університету в Зєдинених Державах, в своїй книжці „Фуд енд Гелт". В другім славнім американськїм університеті Корел також досліджено на щурах, що життя можна значно продовжити відповідною поживою та окруженням. Всі ці досліди вказують, що старости можна уникнути, коли зрозуміється причини старости.

Деякі вчені думають, що нормальні люди повинні жити до яких сто п'ятьдесять літ. Після недавніх звідомлень московського Інституту Генетики, то вік людини повинен три-

вати яких сто тридцять літ. Коли люди вмирають скорше, то через несприятливе оточення і обставини. Після їх погляду перші ознаки старости повинні наступати десь в роках вісімдесятих, або навіть в сотих.

Наука каже, що кожна людина має в собі велику невидиму силу, яку по вченому називають біодинамікою. Та сила спричинює життєві прояви і ними кермує. Коли та сила через якісь причини порушена, тоді настає повільна старість. Це стається тому, що та сила виходить з під контролю свого центрального проводу. Крок за кроком та невидима сила змінюється, маліє з чого настає ослаблення, старість і остаточно смерть.

Людський організм, то мільйони ріжного роду клітин, які хоч проводять своє життя самостійно, однак підлягають строгій контролі своїх центральних проводів. В тих адміністративних центрах важну роль грають замкнені залози (гланди), які виділяють гормони і ними регулюють електро-хімічну рівновагу в клітинах. Вся життєдайна сила тіла є під контролем замкнених залоз. Ціла сітка нервів є дуже тісно сполучена з залозами і обі ті сили кермують тілом разом. Коли залози здорові, то тримають строгий контроль над всіма клітинами тіла. Найменше ослаблення залоз дає спромогу ріжним клітинам виповзуватися з під контролю та заводити анархію. Таке приміром стається у випадку слабости рака. Певні клітини відриваються, множаться, творять свою колонію і стають чужими в тілі. В такому випадку динамічна сила тіла є порушена. Подібне порушення динамічної сили вважається причиною старости. Ослаблення залоз приносить перші ознаки старости.

Між залозами є тісна зв'язь і повна гармонія в праці. Порушення та ослаблення одної залози впливає на чинність всіх других залоз. Тому не можна казати, що одна певна залоза зберігає молодість, бо ціла сітка залоз працює в повній кооперації.

З поміж залоз так звані наднирчані залози вважаються важкими, бо від них залежить життя. Ті залози є положені на самих нирках. Коли б їх усунути, то людина вмирає. Ослаблення наднирчаних залоз спричинює хронічну втому, а з часом і смерть. Наднирчані залози сповнюють надзвичайно важну роль, бо регулюють працю серця, кровообіг і м'язи тіла. До того вони противляться всякій отруї в тілі, що походить із заражень, або затруєння і моментально виділяють гормони на побороження ворога. Коли людина є налякана, розгнівана, або як небудь подразнена, тоді ті залози є побуджені до скоршої праці. Наднирчані залози є в тісній зв'язі з половими залозами, які надають питомих прикмет жіночим і мужьким полам. Полові і наднирчані залози працюють разом. Найменше ослаблення наднирчаних залоз порушує чинність полових залоз і навпаки слабкість полових залоз ослаблює наднирчані залози, з чого повстає загальна перевтома тіла і охлялість. З тими залозами є зв'язана ще й мозкова залоза і всі три разом надають людині невичерпану силу буйності, розмаху і життєздатності. В кого залози здорові, в того є велика сила і вигляди на довге життя.

Залози, як й кожна частина тіла, потребують певних відживних складників, щоб виконувати призначені чинності нормально. Вітаміни є необхідними для держання залоз в здоров'я.

З них найбільше помітними є вітамін А, комплекс вітаміну Б та вітамін Ц. Чим більше споживання тих вітамінів, тим краще здоров'я залоз і тим молодшою людина тримається. Постійна нестача вітамінів впливає на ослаблення залоз, з чого прискорюється старість. Тих вітамінів ніколи не можна мати забагато.

Поза вітаміни певні складові частини, що називаються „емінесиди“ також необхідні. Тих „емінесидів“ є аж кілька родів. Деякі є необхідні і без них нема потрібного здоров'я. Та дібрана і різноманітна їжа достарчає менше, ніж всієї необхідної їжі. Доцільна віджива, що складається з городини, овочів, набілу, яєць, печінки і цілих зерен, є найкращою запорукою для збереження здоров'я залоз. Під впливом такої їжі цілий організм зберігається в здоров'ї і молодості.

Самий спосіб життя також впливає на продовження життя. Тут передовсім важну роль грає поміркованість в їжі, в праці, та всяких других життєвих навичках, чого пересіч-

ній людині тяжко дотримати. Переїдання, обтяження тіла товщем, недиспані ночі, алкоголь, тютюн і подібне, зле впливають на здоров'я і прискорюють старість. Це видно не тільки по людях, але докладно досліджено на звірятах. Худа людина, що вчасно лягає спати і живе поміркованим життям, може числити на довге життя. Залози також перепрацьовуються всяким напруженням і вибухами злости, гніву і загального душевного неспокою та невдоволення. Хоч це вже залежить від поодиноких натур, але і такі настрої даються контролювати. Поміркована фізична руханка тіла також важна, бо затримує молодечу еластичність м'язів. Без руханки в'язи нидіють, людина стає отяжелою і старою.

Статистичні звідомлення асекураційних компаній доказують, що теперішній вік людини вже продовжився. Ще недавно люди вмирали раніше, ніж тепер. Може дійсно дожиємо часу, що людина збереже довше молодість, дотягне до сотого віку.

С. С.

НЕМАЄ ДРУГА.

Немає друга понад мудрість,
Ні ворога над глупоту —
Так як нема любови в світі
Над матірну любов святу.

Не ділиш мудрости з братами,
Її злодії не вкрадуть;
Її не згубиш по дорозі;
Вона є вільна серед пут.

Вона магніт посеред моря,
Найвисший скарб, безцінний дар;
Огнище тепле в студінь горя,
Холодна тінь під страстей жар.

Без неї все життя пустиня,
Так як пустий без друга шлях;
І як твій дім пустий без сина,
І як пустий дурного страх.

Іван Франко.

ЯК ПИСАТИ ПИСАНКИ.

Писанку не так тяжко написати, як воно може виглядати на перший погляд. Треба тільки спробувати. Може перша спроба не вдасться аж досконало. Та нехай мала невдача не буде знеохотою. За другим разом писанки краще вийдуть, а за третим ще краще. Святі горшків не ліплять, каже народна пословиця. Досвід сам навчить, як удосконалити писання писанок.

Перше всього треба зробити собі добру кистку до писання. Для того вибрати собі тонесеньку бляшку, яку можна б без труда закрутити на голку в формі рурочки. Через ту рурку пересилити волос з конячої гриви, або тонку нитку. Привязати рурку до затесаного паличка тонким дротом. Уживати тільки бджільний віск, а не земний. Віск можна купити в аптиці.

Яйця вибирати білі без плям. Їх треба огріти в теплім місці, щоб віск чіпався. Віск розтопити в плиткій бляшанці і тримати гарячим. Кистку мачати в гарячий віск і час від часу пригрівати до засвіченої свічки або нафтової лампи, щоб кистка довше писала.

До крашення писанок можна уживати фабричні фарби: „Дайола“, „Даймонд“, „Сонсет“, — ті що призначені на вовну. Також креповий папір на квітки надається до крашення писанок. Для зеленого коліру можна уживати зелений атрамент, записуючи бажані місця пером, або тонко затесаним паличком по білим яйцям, або на жовто закрашеним. Після того записувати воском. Краска мусить бути літня, щоб скоро чіпалася.

Якіж взори вибирати? Найкраще взоруватися на народних писанкових взорах, тому, що вони мають своє значіння і давню історію. В неодній околиці є ще жінки, що з пам'яті знають візирці свого села. Варта навіть завдати собі труда і забрати писанки або взори від таких жінок, бо життя скоро йде. Шкода, щоб такі

незаписані твори пропадали. По кождім закрашенню дописувати бажані місця. Остання краска може бути вишнева або чорна. Коли писанка цілком закрашена, покласти уважно в мірно огріту піч на підстелені шматкою палички, щоб віск стопився і щоб яйце трохи припеклося. Стерти віск, і ще поки гаряча писанка, помастити політурою (чистий варниш). Уважно покласти на мишину. Уважати, щоб політура не прилипла разом з яйцем до мишини. Для того можна собі спорядити наперед таку дощину і на неї набити тонесеньких цвяхків, або головчастих шпильок. Класти політуровані писанки на ті цвяхки або шпильки, щоб політура висохла навкола. Політури не давати за багато, бо буде стікати вдоліну по писанці.

С. С.

ЯК КОРОЛЬ ПОВІВСЯ.

Шведський король Кароль XII-ий (1697—1718) одного разу випив багато вина і коли був п'яний, повівся так, що це було великою зневагою для його матері. Коли це сталося, вона встала і вийшла з кімнати.

Коли ж витверезився, він зрозумів, яке велике лихо він заподіяв. Він же зневажив ту матір, яку повинен якнайбільше поважати, бо вона дійсно була гідна пошани. Він і себе самого принизив до послідного. І це його дуже боліло.

Щоб лихо направити, йде він до матері, признається до вини і просить прощення. Розуміється, що мати все прощає, запечатуючи прощення поцілунком.

Однакож і це не було для Кароля вистарчаючим. Він хотів цілком змити пляму, що в його свідомості лишалась на його поведінню. Отже він встав, підніс праву руку до неба і перед Богом прирік, що не буде більше пити чого будь такого, що приносило б йому сором.

КУХОННІ І ДОМАШНІ СПРАВИ

КОНСЕРВУВАННЯ МЯСА.

Тільки свіже, чисте м'ясо з здорового звірятка можна консервувати. М'ясо поділити на печені, гуляші, битки, січеники і подібне. Кости відварювати на росіл, яким можна опісля заливати м'ясо в слоїках, або можна той росіл законсервувати в слоїках і вживати до зуп. До кожного слоїка з м'ясом можна додати для запаху бібкового листя, часнику, перцю і ложечку соли. Росіл також посолити до смаку.

Печення.

На печеню найкраще надаються шинки або полядниця. Покраяти м'ясо на такі куски, які моглиб вміститися в слоїк. Кожний кусок припекти зо всіх боків на добрім скорім вогні на помашеній ринці. Вложити м'ясо в піч на короткий час, щоби спеклося тільки частинно. Опісля вложити м'ясо до стерилізованого вивареного слоїка цілими куснями, або можна покраяти на менші кавальчики. Залляти росолом з костей, дати ложечку соли, пів зубця часнику, наложити нову гумку, закрутити, вставити слоїки в „бойлер” і варити 3 години без перестанку. По трох годинах виїняти слоїки з води і тісніше закрутити. Не перевертати дном до гори.

Січеники.

Змолоти м'ясо на машинці, заправити до смаку, виробляти малі галки, присмажити на обидва боки, складати гарячими в гарячі стерилізовані слоїки, залляти гарячим виваром з костей, закрутити і варити в „бойлері” дві години.

Гуляш.

Покраяти м'ясо на малі кусочки, прирум'янити їх на гарячій товщі, посипати мукою, щоби зробити запражку, розвести водою або виваром з костей, посолити до смаку, закрутити і варити в бойлері 2 години.

Язик і печінка.

Язик і печінку можна консервувати в такий самий спосіб, як все інше.

Куряче м'ясо.

Куряче м'ясо можна консервувати з кістками, або без костей. Найкраще присмажити поділене м'ясо і відтак складати гарячим в стерилізовані слоїки, залляти киплячою водою, посолити і приправити до смаку, закрутити і варити в „бойлері” 2 і пів години. Коли консервується м'ясо з кістками, треба продовжити час варення до трьох годин, або до трьох з половиною.

Смажений пастернак.

Зварити цілий пастернак, покраяти на поздовжні пасочки і присмажити до рум'яности на маслі.

Капуста здорова.

Не вистарчить знати, як що варити, але які поживи мають найбільше вартости, щоби в щоденній їжі їх не бракувало.

Капуста належить до високо відживних пожив. Це одна городина, що ціною дешева і всім доступна. В капусті є багатий склад мінералів і вітаміну Ц. Той вітамін вразливий і в довшім ході часу зменшуєсь. Варення головно його нищить. Отже добре подавати салати з сирової капусти часто на стіл. Зелені верхні листки є більше відживні ніж вибілені внутрішні. Тому не треба зелених листків відкидати.

Смачні додатки до салат з капусти можна мати з тертої моркви, січеного винного яблука, зеленої перчиці, або цибулі.

Квашена капуста зберігає вітамін Ц. Та треба капусту квасити наскільки можливо скоро по зібранню з городу. Довге перетримування перед квашенням обнижує вітамінову вартість. Навіть квашену капусту краще подавати на стіл час від часу невареною.

ною. Таку капусту можна смачно приготувати. Дехто тільки пригріває квашену капусту перед поданням на стіл. Це вважається здоровшим, ніж довге варення, або смаження.

Коли бажається мати приварену, або присмажену капусту, то п'ять минут вистарчає на капусту. Коротке варення, або смаження не приводить до великої втрати відживних вартостей.

Смачна кава.

Хто не вміє зготувати кави? Це здається таке звичайне. Та не в кожної господині кава смачна. Чому? Перше всього сама кава мусить бути доброї якості. Далше вода на каву мусить бути свіжо заварена і кавник добре вимитий милом і випарений киплячою водою. Чистий кавник є одною важною тайною доброї кави. Деякі господині перетримують каву в кавнику на протязі цілого дня і не вимивають перед заварюванням жовтої кави. Кавник треба не тільки вмити, але час від часу по вимиттю додати ложку соди до печення, наляти киплячої води і нехай закипить. Сода усуває оставший запах кави з кавника.

Кава має делікатні етеричні олійки, які надають їй питомого запаху. Коли кава вариться, тоді ті олійки виходять у воздух і кава тратить смак. Через те кави не радиться ніколи варити. Найкраще каву запарити киплячою водою і дозволити їй тільки закипіти. Відставити на бік на кілька хвилин на гаряче місце в кухні, щоби не кипіла.

Мариновані оселедці.

Добрі товсті оселедці молочаки, виполоскати, відтяти головки. розполовити, здіняти шкірку, виняти хребет та ості і намочити на три години, міняючи часто воду. Поперекраювати і складати в слоїку, пересипуючи тонко краюною цибулею. Молочко окремо розтерти й розпустити з оцтом перевареним з корінням. Залл

тим оселедці. Коли оцет сильний, то розвести, бо оселедці стверднуть від сильного оцту. Можна також додати сметани до молочка і оцту. Кинути до слоїка кілька бібкових листків і кілька зерен перцю. За день-два оселедці готові.

Оселедці смажені.

Приготувати оселедці як до мариновання, усунути хребет, ості і шкіру і вимочити. Покраяні кавальчики вмочити в терту булку, відтак в розбите і розведене яйце, і знова босипати тертою булкою, присмажити з обох сторін до румяности. Подавати на стіл гарячими в сметані з сирим салатом з капусти.

„Смак” до юшки.

Що може бути більше принадного в зимні дні як добра смачна юшка, борщ або капустняк? Для такої страви треба перше зварити так званий „смак”. Це, є закришка різної горюдини, яку вариться разом з костями, головню шпиковими, або може бути без костей. По зваренню все переціджується і на тім вариться бажану юшку, чи борщ. Цей вивар називається „смак”. До закришки дається бароблю, моркву, петрушку, салеру, цибулю і як хто любить, також капусту. Супа зварена на „смаку” є не тільки смачнішою, але більше поживною.

Охолоджене дріжджеве тісто.

Печете хліб? Лишіть трохи тіста, як виробляєте бохонці, у висмарованій мишині, накрийте і занесіть в холодне місце. За день-два схочете мати свіжі печені булки і ось маєте вже готове тісто. Виробляти булочки з охолодженого тіста, поставити в тепле місце, щоби підросли і пекти.

Гарбузовий шифон пай.

Півтора горняти вареного гарбуза,
3 яєць (відділені),
Пів горняти молока,
Одна трета горняти цукру,
Пів ложечки кожного з наступую-

чого: джінджер, мелена або терта мушкаталова галка (натмег), цинамон і сіль.

Одна четверта горняти зимної води,

Одна ложка звичайної желатини.

Покраяти гарбуз, усунути насіння і лупину, і зварити в малій кількості води. Відцідити, перетерти через сито і знова відцідити. Вбити жовтки і змішати з гарбузом. Додати молоко, одну третину горняти цукру, мелене коріння і сіль. Варити над парою аж зачне гуснути. Мішати весь час. Окремо розпустити желатину в одній четвертій горняти зимної води. Коли желатина напучнявіє, додати до гарячої маси і вимішати. Відставити до охолодження. Коли маса холодна і густа, домішати до неї вбиту піну з трох білків і одної четвертої горняти цукру. Вилляти масу на спечений спід пая. Охолодити.

Поживні бараболяні плячки.

Ціла необирана бараболя є дуже поживна, тому треба частіше таку необирану бараболю подавати на стіл. Обмити добре бараболю, стерти на терці, додати яйце і ложку-дві муки, соли до смаку, чверть ложечки „бейкінг павдер“, ложку білого сира, ложку молока. Змішати все разом і ложкою класти на гарячий товщ. Як одна сторона порум'яниться, перевернути на другу. Подавати гарячими зі сметаною і сиром та салатою з свіжої капуста.

Тісточка з „пінат батер“.

Пів горняти жовтого цукру,

Пів горняти білого цукру,

Пів горняти масла, або іншого товщу,

Пів горняти „пінат батер“,

Одно яйце,

Одна рівна ложечка соди до печення,

Одна ложечка ванілії,

Пів ложечки соли,

Півтори горняти муки.

Перетерти цукор, масло і пінат батер разом. Додати яйце і знова до-

бре перетерти, аж маса стане пухкою. Пересіяти муку, соду і сіль. Змішати все разом і додати ванілію і воду. Виробляти маленькі галки величини волоского оріха, складати з рідка на бляху. Притиснути кожную галку вилками, вмочити в цукрі. Печи в мірній печі.

Ванілеве морозиво (айс крім) з яйцем.

Навіть і тріскачій мороз має свою вартість. Чому б не використати морозних днів на роблення морозива? Плянуєте якусь гостину, або може хочете відзначити неділю, чи день уродин когось в родині відмінною лакоминкою, зробіть морозиво на ту оказію:

Одно і половина горнятка молока.

Двоє горнят рідкої сметани,

Одно велике яйце, або двоє малих.

Пів горнятка цукру.

Півтори ложечки ванілії для запаху.

Пів ложечки соли.

Вибити яйце, додати цукор і молоко, перемішати і варити над парою аж поки молоко трохи не згусне. Уважати, щоби яйце не стялося. Охолодити. Додати сметанку, ванілію і сіль. Накрити і поставити на двір в морозний день. Коли рідина починає примерзати на боках, добре перемішати і вбивати великою ложкою „ейг бітером“. Знова лишити на морозі і відтак знова вбивати, щоби не було леду. Успіх такого морозива буде залежати від того, як багато його вбивається. Маса не сміє бути ледоватою і замерзлою, або роздрібною і оксамітною на вигляд.

ПЕЧІНКА, ЯК ЛІК.

Великим благодатством являється печінка, як лік на загально поширену слабість анемію, блідокровність. Ця слабкість нерідко доводить і до смерті. Та сьогодні не мусимо шукати з розпукою за ліком в аптиці. Вистарчить зісти денно добрий кавальчик печінки. Дійсно печінка це незвичайна пожива. Кожна печінка вартісна — те-

ляча, волова, вепрова, бараняча, куряча і гусяча.

В печінці є збір всіх найважливіших складників, без яких не можна жити. Не тільки недокровність вилічується печінкою, але зір очей поліпшується, апетит побуджується, румянці на лицях виступлять і цілий організм оживлюється під впливом печінки.

Печінка побуджує кровотворчу систему до збільшення червоних тілець. А це дуже важне, бо здорова кров це підстава здоров'я цілого тіла. По кожнім упливі крові треба їсти печінку. Печінка має спеціальну вартість для жінок і також для блідих немічних дітей.

ЦУКОР І МІД.

Можна вживати мід замість цукру на консервовання овочів. Для того треба вживати білий мід, бо темний має сильніший запах і смак, який опісля лишається в овочах. Дрібні ягоди як малини і суниці в меду тратять колір. Можна уживати мід з цукром по половині. Мід треба мірити тільки в плиннім стані. Солодкість цукру і меду менше-більше однакова, беручи ту саму міру. Коли уживається мід на джеми і джелі, то треба трошки довше варити, тому, що мід має в собі трохи води.

Не радиться давати сухого цукру до слоїка, бо цукор не зайде в середину овочу, через що овоч буде квасний, а сируп за солодкий. Цукор треба заварити з водою.

Не давати сахарини замість цукру в консервованню овочів. Бо сахарина розкладається і витворює інший хімічний склад. Краще консервувати овочі без цукру і засолоджувати пізніше перед уживанням.

МІД ЗДОРОВИЙ.

Цукор можна заступити медом. Мід має відживну вартість, якої цукор не має. В меді є цукор та вартісні мінеральні соли, як фосфор, вапно і

залізо. Навіть і деякі вітаміни знаходяться в меді. Брунатний мід з гречаного квіту визначається кількістю заліза. Ті соли даються легко присвоїти в організмі. Деякі вчені є навіть того погляду, що мід приносить сонність, тому добре їсти мід перед сном.

Уважно з молоком.

Найважливішим складником молока це вапно. Та чи знаєте, що те вапно часто лишається в банячку, коли молоко пражиться? Ті білі купочки, що наседають в банячку з праженого молока, це той важний мінерал, вапно. Шкода так марнувати такий цінний складник. Для того треба банячок перше сполоскати водою перед вливанням молока і час від часу перемішати молоко ложкою аж доки не спражиться. Таким способом менше вапна осядеться на дні і на боках банячка.

ЗБИРАЙТЕ СВЕРБИВУС.

Червоний дорослий овоч свербивусу має велику відживну вартість. Це пребагате джерело важного вітаміну Ц. і А. Самого вітаміну Ц. в свербивусі є стільки, що навіть помаранчі не дорівнюють йому. Чотири великі ягоди свербивусу мають тільки вітаміну Ц., що одна помаранча середньої величини. Джем зроблений з свербивусу не тратить вітаміну Ц. навіть по трох-чотирох місяцях.

Свербивус можна варити на сок і без цукру зливати в слоїки. Ложка такого сску денно є доброю охороною проти недостачі вітаміну Ц.

Сок з свербивусу робиться в той спосіб, що вариться цілі перебрані і сполоскані овочі до м'якості і перетирається все разом через ситко. Зливати сок в слоїки, наложити гумку і ще раз в слоїку варити одну годину. По зваренню закрутити тісніше і перетримувати в темнім і холоднім місці.

На джем додається три четвертих фунта цукру на кожний фунт звареної перетертої через ситко пульпи. Вари-

ти джем мішаючи весь час аж поки не зачне маса скапувати з ложки великими клаптями. Можна також додати готового пектину, що продається в склепах у флящинках. Це скоротить час варення і джем буде гущіший. Додається одну флящину пектину до двох фунтів пульпи після того, як цукор доданий і маса кипить.

Черствий хліб.

Черствий хліб можна так зужити: висушити хліб і розвалкувати качалкою на дрібні кришки. Скропити молоком уважно, щоби всі кришки були тільки легко звогчені, а не мокрі. Підсмажити дрібно кришену цибулю на маслі, або другим товщі, вимішати з хлібом, посолити і поперчити до смаку. Додати сушене, стерте листя салери або петрушки і дрібку „полтрі дресінг“. Начинювати тим дріб, або печи у висмарованій мищині і подавати до печені.

Черстві булки.

Налляти в паперову торбину води і виляти і зверху також змочити. Вложити булку в мокру торбину, добре кінець скрутити, вложити в гарячу піч на час, поки булки не розпаряться. Можна також покласти торбинку в подвійний баняк і над парою тримати якийсь час.

Не плачте.

При обиранню цибулі котяться великі ревні сльози по обличчю. Навіть найстрашніша вістка не викличе таких сліз. Та хіба цибуля варта тих сліз? Ось краще обирайте цибулю під водою, тоді очі не будуть плакати і руки не поплямляться. Як в хаті є водопровід, то обирати цибулю під струєю води з курка.

Другий спосіб є: коли обираєте цибулю, візьміть в зуби спалений сірник, спаленим кінцем на двір, а це не допустить газу з цибулі до очей.

Як перетримати жовтки.

Коли лишаються жовтки, то їх можна успішно переховати кілька днів.

Вложити нерозбитий жовток легенько в горнятко і налляти уважно водою, аж жовток покрийється. Накрити і перетримувати в холоднім місці.

Як довго розбивати білки.

Коли розбивати білки, то можна занадто їх розбити і зіпсути. Для того треба брати білки, які постояли в температурі звичайної кімнати. Розбиваючи, дивитися, чи піна зводиться на купки і виблискується вохкістю. Це є знак, що більше не треба розбивати. Піна має випасти з машини до чиста. Коли піна виглядає сухою, то це означає, що задовго розбивана. Часом таку піну можна ще направити, додаючи ложечку дуже мілкового цукру на кожний білок і знова розбивати.

Яєць не мити.

Яєць не треба ніколи мити, хіба тільки до варення. Шкаралупа яйця є вкрита тонесеньким фільмом, що не допускає воздуха.

Коли заходить потреба зварити трісле яйце, то викинути його у восковий папір і тісно скрутити кінці перед варенням. Воно не розлізеться так на боки.

В перекроюванню твердо варених яєць намочити ніж в зимну воду, тоді жовток не подробиться.

Квасне молоко.

В гарячі дні все повинно бути готове підкисле молоко. Коли нема певности, що корови здорові і не мають заразливих бактерій, то найкраще молоко спражити і закваснити старим способом. Переварити молоко, охолодити, щоби було літепле, зілляти до чистого випареного слоїка висмарованого свіжою квасною сметаною і додати до того молока ложку-дві квасної сметани. Молоко постоїть через ніч і на другий день зітнеться і вже готове до пиття. Ось модний напиток, що заступить пиво, кока-кола і другі нездорові штучні напитки. Не треба встидатися подавати його і гостям.

ПЕРЕХОВУВАННЯ ГОРОДИНИ ЗИМОЮ.

Перше всього треба збирати городину в погідні осінні дні. Тоді городина обсушується і не буде гнити. Гичку з корінної городини обрізати, який цаль від коріння. Взагалі листя треба усунути, тому, що через нього виходить багато вогкості. Все, що надпсуге, або надбите, треба відкинути.

Корінну городину найкраще перетримувати у звогченім піску. Це збереже вохкість і сочистість на довший час. Пивницю, в якій перетримується городину, найкраще відділити, щоби можна задержати низку температуру. В тій відділеній частині треба мати віконце на доплив свіжого воздуха. В разі коли пивниця цементована, то діл вистелити звогченим піском або навіть землею на яких три або чотири цілі грубости.

Цибуля потребує теплішого і су-

хого місця. Для того добре складати цибулю в кошиках на полиці, або сплітану у вінки і вішати на бальки.

Департамент Рільництва в Оттаві радить перетримувати капусту з корінням складаючи боком, щоби коріння одні з другими перепліталися, або перекладати головки соломою.

ВИПАДАННЯ ВОЛОССЯ.

Причини випадання волосся можуть бути різні — загальне ослаблення, недокровність, горячка, недуга шкіри, або надмірне виділювання товщу з лойових залоз. Волос нидіє і випадає. Для того найкраще скріпити здоровля доброю, здоровою відживою. Шкіру на голові треба зміцнити масажем, щоби збільшити доплив крови. Волосся вичесати доброю щіткою від волосся, що найменше два рази в день. Вимивати голову м'якою водою і розвареним „кестіл” милом. Як за кілька тижнів це не допоможе, треба засягнути поради лікаря.

(Всі домашні жіночі поради, це матеріяли пані Савелі Стечишиної).

ГОРДО СТІЙ І НЕ КОРИСЯ.

Мовиш: Де нам взять Богдана?
Тільки ти придатний будь
На святе велике діло —
Загартуй думки і груди!

До високого літання
Ненастанно пробуй крил,
А Богдан прийде, як сума
Ваших змагань, ваших сил.

До високого моменту
Будь готовим кождий з вас!
Кождий може стать Богданом,
Як настане слухний час.

Мовиш: Нині інші війни..
Ну, то іншу зброю куй!
Ум остри, насталою волю —
Лиш воюй, а не тоскуй!

Лиш борися — не мирися!
Радше впадь, а сил не трать;
Гордо стій і не корися;
Хоч пропадь, але не зрадь!

Кождий думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Дати мусиш ти отвіт.

Кождий думай: Тут в тім місци,
Де стою я у огни,
Важиться тепер вся доля
Величезної війни.

Як подамся, не достою,
Захитаюся мов тінь —
Пропаде велика праця
Многих-многих поколінь.

Іван Франко.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ВИШИВКИ

Кожна людина приходить на світ зі спадщиною вродженого змислу відчуття краси. До того сама природа щедро обдарила світ красою. Не дивно ж, що люде захоплюються красою. Не всі однаково відчують красу, бо чутливіша натура скорше відчує красу, ніж натура матеріялістично настроєна. Велике значіння в розумінню краси має також степень освіти людини. Більше розвинена людина має більше розвинені смаки.

Вміти розрізнити красу від некраси, або розрізнити степені краси, гарне, від гарнішого, належить вже до вищої форми почувань і називається естетикою. Естетичні почування є індивідуальні. Від найдавніших давен естетика постійно впливала на розвій народу. Поодинокі люде, чи племена виробляли собі свої уподобання, зображували свої естетичні поняття в різних формах, спершу дуже примітивних, а з більшим культурним розвитком їх естетичні поняття переходили різні степені еволюції, що послідовно впливало на більше розвинені форми зображеної краси. Століттями людство тужило за красою, стреміло до того, щоби зберегти ту красу в певних конкретних формах і остаточно дійшло до безсмертних форм грецької штуки.

Естетика і культурність йдуть разом в парі. Хто є більше культурний, в того й естетичні смаки (смаки краси) є кращі. Дійсно культурна людина не може знизити себе до чогось поганого, бо це є проти її естетичних понять. Естетичні почування впливають благородно на характер

людини і допомагають розрізнити гарне від негарного, добре від злого.

В щоденнім життї стрічаємося зі своїми знайомими і виробляємо собі опінію про їх естетичність. Це може відноситися до їх одежі, або до їх поведення. Входимо до чужого помешкання, глянемо оком по обстановці, по стінах, по прикрасах, різних дрібничках і знова осуджуємо в думці естетичний рівень мешканців дому. Всякі прикраси, ручні роботи, вишивки голвно звертають на себе увагу, бо це є вже індивідуальні (особисті) твори, які наглядно вказують на естетичний смак їх творця.

Тому, що народні вишивки є тепер таким поширеним і загально улюбленим предметом прикраси, над ними варто окремо застановитися. Бувають поодинокі народи, або індивідуальні особи, які з природи є справдішними мистцями. До них належить український нарід. Глибоке естетичне почуття, туга за красою стали джерелом великої творчости ручних виробів, а з окрема вишивок. Між іншими та творчість знайшла собі вислів в прикрасі одежі та деяких ужиткових хатних річей. Сьогодні зі зміною часу та обставин переносимо ті самі вишивки з сільської хати і одежі до модерної хати та модерного модного убрання.

В приміненню народної вишивки до модерних ужиткових потреб часто бачимо недостачу почуття краси. Та недостача може проявлятися в залежності взору до предмету, який прикрашує, в залежності взору до розміру вишивки, в розміщенню взору, в

доборі красок, в способі виконання і загального викінчення. Все це наглядно показує ступень нашої естетичної культури.

Підбираючи взір до вишивки мусимо розважити, який предмет та вишивка буде прикрашувати; мусимо подумати який розмір вишивка має мати, бо від того буде залежати, чи взір може бути густий, масивний, чи прозорий, делікатний. Хто має розвинений естетичний смак, то такі тонкості відчуває без окремого пригадування. Далше, взір мусить бути підібраний і до матеріалу. Збиті, масивні взори потребують грубого матеріалу. Найбільшим вершком браку естетичності є нашивання густого взору на тонкім шовку, як воно буває на блюзках. А ще коли шовк є лискучий, то вишивка цілком тратить свою вартість.

Розміщення взору на вишивці далше вказує на розуміння краси. Хто не має розвиненого естетичного поняття, той старається примістити якнайбільше взору на вишивці, що є пересадне і негарне. Краса вишивки якраз полягає у вмілому розміщенні взору.

Далше недібрані, яркі і крикливі та незгармонізовані краски ниток більше, як що інше, вказують на брак естетичного погляду. Краски перші приманюють наше око і по красках судимо естетичний смак вишивальниці. Знаємо, що напів дикі нерозвинені народи і малі діти любуються в пестрих ярих красках. Це вказує на нерозвинений смак. Чому ми силою напихаємо такі самі крикливі краски до народних вишивок та народного одягу, коли там їм не місце? Такі краски не були засвоєні народом, бо всі дійсно народні взори і одежа є вдат-

но згармонізовані. Так в народнім строю, як і в вишивках крикливі краски зроджують в нас естетичну відразу, місто захоплення і подиву. Над тим варта подумати і свідомо приглядатися барвам в природі і фабричним краскам в ткацьких виробках, щоб злагіднювати свої смаки відносно красок.

Вишивальниця з розбудженням почуттям краси добре викінчує ліву сторону вишивки без гудзів і перетяганих наплутаних ниток. Коли оглядаємо вишивку, то все дивимося на ліву сторону, чи викінчена вміло. Хочби права сторона як гарно виглядала, коли ліва сторона занедбана, то це не є добрим свідоцтвом. То так якби господиня позамітала підлогу і підмела все сміття під ліжко. Спосіб шиття з правої сторони, таке, як вільний уклад стібів без стягання, уклад хрестиків в один бік, як рівнож викінчення з лівої сторони, є зеркалом естетичної культури особи, що вишиває.

Естетичні почуття можна в собі розбудити і розвинути. Треба робити добрі навички. Людина витворює своє середовище і до него привикає. Можна привикнути до гарного і поганого. Коли зживаємося з поганим, то тяжче відрізнити гарне. Мусимо рахуватися і мати очі отворені до всего. Тоді привикнемо розрізнявати краще від гіршого. Порівнювання помагає розбудити почуття краси. Відносно вишивок, порівнювання є найкращим способом в виробленню смаку. Для того добре приглядатися вишивкам по виставах, чи навіть по склепах, де виставляють вишивки до продажі, і порівнювати зі своїми. А ще краще навязати звязки з особами, які цікавляться вишивками і збира-

ють собі гарні зразки. Такі особи цілком певно мають вже вироблений смак до вишивок. Чому не засягати б їх порад?

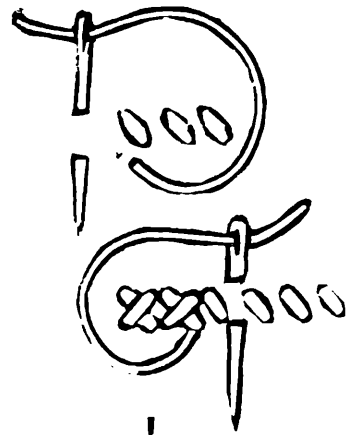
Вишивальниця є свого рода мистець. Вона творить нитками на полотні мистецький твір з внутрішньої потреби, з власного замилювання, подібно, як поет словами записує щось, що його зворушує. В вишиванню, як і в всякій іншій штуці, мусимо бути індивідуальними, а не наслідувати наосліп других. Треба затримувати народні форми взорів, але в приміненню взору до вишивки висловити щось свого питомого. Значиться, коли ми побачимо в когось гарний ручник, який нам подобається, не мусимо собі зараз шити такий самий ручник, бо ж можна в уяві зобразити собі той ручник з іншими мережками та в інших відмінах і ще кращий ручник вплянувати.

Коли хочемо бути самостійними та індивідуальними в вишиванню, не звужуймося виключно до хрестикового стібку, як воно загально в нас є. Ніяке друге вишивання не дає нам так багато різних можливостей на індивідуальну творчість, як українське. Наші численні народні стіби з різними їх відмінами отворають перед нами широке поле, яке аж просить нас підійти ближше та бодай оглянути його. А раз оглянемо його, спробуємо на нім своїх сил, отворимо очі зі здивуванням, як ми могли бути такі сліпі і замикатися роками в границях виключно хрестикового шиття. Та ж ті народні стіби є такі легкі до вивчення. Чому ми скорше про те не знали?

Коли стремимо до вищого естетичного рівня та до більше індивідуального вислову в народних вишив-

ках, спробуймо познайомитися з різними народними стібами, які не є такі трудні, як можуть виглядати.

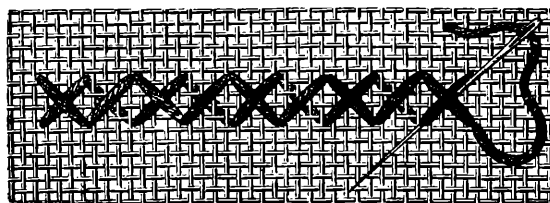
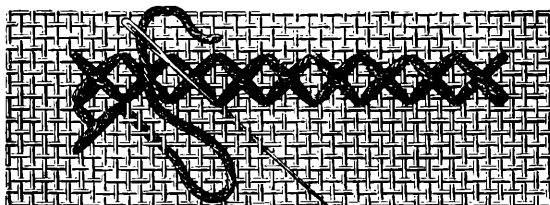
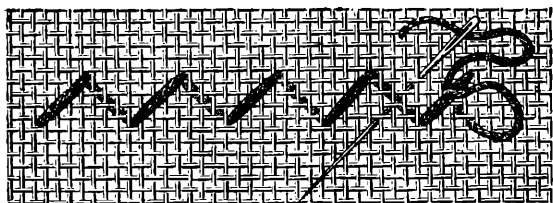
Хрестикове Шиття є скрізь поширене і майже всім знане. Однако ж не все воно є гарно виконане. Розвинений смак не дозволить нам розкидати ниткою по полотні куди будь, аби зробити хрестик. Рамена хрестика мають укладатися всі в один бік. Тоді з лівого боку не буде наплутаних перетяганих ниток, але рівні прямолінійні стіби, що не викликають естетичної відрази, як буває з недбалим шиттям.

Хрестикове шиття.

Хрестикові стіби можна укладати двобічно, значиться в процесі шиття формувати такі ж самі хрестики з лівої сторони, як і з правої. Це є трохи складніше шиття, але за те є більше вартісне, головню для таких ужиткових предметів, як хустинки, фіранки, шалики і подібне, де обидві сторони вишивки видно. Нема нічого поганішого, як вишивана хусточка з наплутаними нитками та гудзами з лівого боку. Все те можна оминати з трохи більшою дбалістю. Хто раз спробує вишивати двобічно, щоби стіби укла-

дати з обох сторін однаково, не зможе любитися вишивкою з недбало викінченою лівою стороною, бо це буде противитися виробленому естетичному змислові.

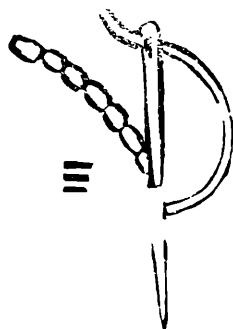

Двобічні хрестикові стіб.

Позаглі́нний Сті́б (за голкою) — або також званий вистягання і стебні́вка, є дуже подібний до стебнування машиною до шиття. Цей стіб дає тонкі лінії і надається знаменито на прозорчасті взори з легкими контурами, як також на обведення різних площин. Виконання позаглінного стібку є дуже легке і майже всім знане, бо то є звичайне стебнування. Шиття в той спосіб, що береться на голку дві нитки полотна, витягається і знова вертається поза голку, в те саме місце, щоби покрити тих дві нитки. По англійськи цей стіб називається „бек стич”.

Позаглі́нне шиття можна вишивати двобічно, то є однаково з обох

сторін. Спосіб шиття є дуже легкий, бо набирається на голку по дві нитки полотна, витягається і лишається ті дві нитки незакритими зверху. Цілий час шиється голкою вперед не вертаючися назад, так, що дві нитки на полотні закриваються, а дві лишаються отвореними. Опісля обернути шиття і вертати по тій самій дорозі і

Позаглі́нне (стебні́вка) шиття.

закривати незакриті місця. Взір вийде однаковим з обох сторін так як машинкове стебнування.

Позаглі́нне шиття надається на хусточки, бо можна викінчувати однаково з обох сторін. Поза то цей стіб входить до майже всіх прозорчастих делікатних взорів і є великою прикрасою наших вишивок. Деякі народні взори розводиться позаглі́нним стібом і опісля виповнюється площини гладдю, або хрестиками. Позаглі́нне шиття є дуже легке, інтересне і гарне, тому варта його засвоїти собі і тим способом збагатити свою техніку виконання народних взорів.

Гладь. Шиття гладдю також називається плоским гафтом і настилуванням. По англійськи цей стіб звуть „флет стич, або сетин стич”. Гладь найбільше виступає на полтавських вишивках, хоч і в других частинах на-

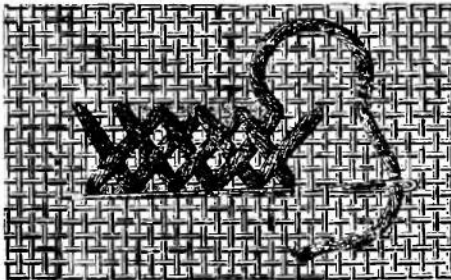
ших земель уживається гладь в народних взорах, головно на Буковині. Шиття гладдю є звичайне гафтуван-

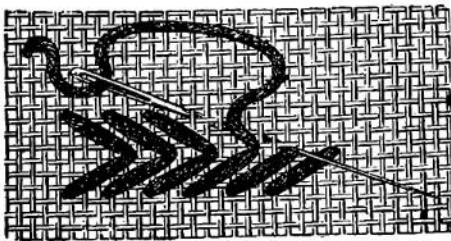
Гладь.

Ланцюжки.

Плетінка.

Соснівка.

заглінке, ланцюжки, хрестики, плетінка, є дуже ефектовне. До того шиття гладдю вийде гладким з обох сторін, як вже саме слово „гладь” означає.

Ланцюжки, Плетінка, Соснівка

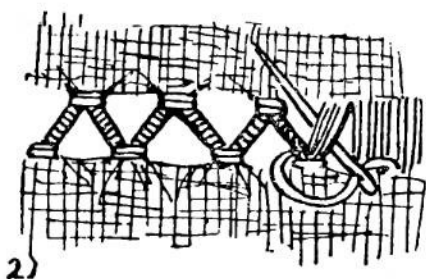
є додатними стібами в наших народних вишивках. Вдатне комбінування всіх тих стібів разом з гладдю, хрестиками, і стебнівкою дає нам можливість мати різнородне виконання. Така комбінація надає вишивці більше пластичного ефекту, тоді, коли чисто хрестикове шиття є більше різке і не є таким принадним для ока.

Полтавське Шиття. Найменше в нас знане є полтавське шиття, з яким варта познайомитися тому, що воно своєю делікатністю є таке придатне для модерних ужиткових потреб. Полтавське шиття є переважно вирізування (мережання, „довн ворк”) і настилювання (гафт) з додатком таких стібів, як стебнівка і ланцюжки, виконане в делікатних молочних красках, як біло голубе, біло рожеве, жовте, бронзове і подібне. Полтавське шиття повинно бути в нас більше знане не тільки для себе, але і для пропаганди між чужими, які скорше захопляться делікатними молодшими полтавськими узорами, ніж важкими галицькими.

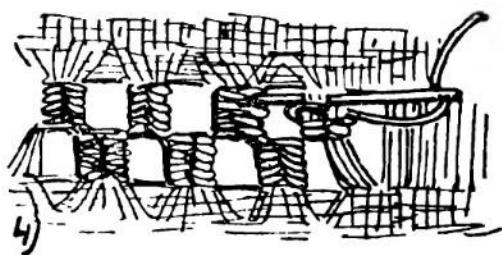
Мережки. Вишивки часто прикрашуємо мережками, які не тільки що викінчують і закріплюють береги вишивки, але роблять гарний декоративний ефект на темнім тлі стола, або інших меблів. Мережка підносить красу і вартість вишивки. Мережки є звичайні, і більше складні, але одні і другі є легкі до вивчення. Треба тільки спробувати.

ня, тому його можна легко засвоїти собі. Вишивка гладдю в комбінації з другими народними стібами, як по-

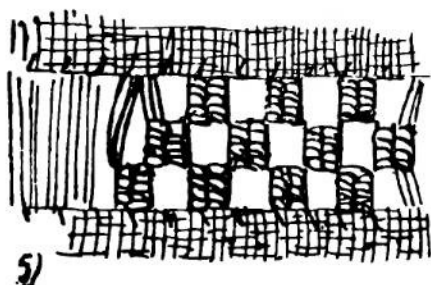
Низінне шиття дуже цікаве і наскрізь оригінальне. З першу воно може виглядати трудним і незрозумілим. Та треба аж спробувати, щоби переконатися, що низінка не представляє такої великої трудности. Техніка низінного взору нагадує ткання і на тім ґрунтується спосіб вишивання низінки. Розводиться взір на лівій сто-

2)

4)

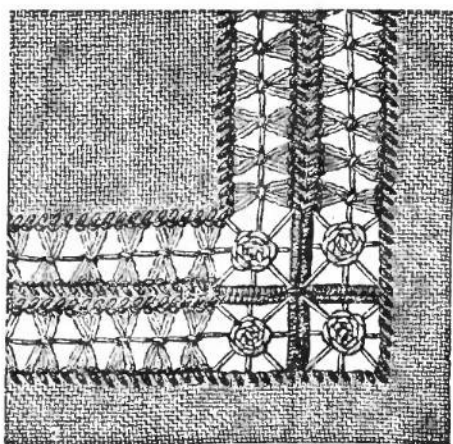

5)

Мережки.

роні в напрямі повздовжних ниток полотна. Береться на голку від одної до п'ять ниток через цілу ширину взору. Розведений взір виглядає наче витканий. Опісля заповнюється той взір з лівої сторони. Низінку часто закінчують ланцюжком, плетінкою або соснівкою. Хоч це не є обов'язкове.

Низінну вишивку тяжче примістити в модерному помешканні, тому що взір низінки тягнеться густою суцільною масою. Для такого взору надаються доріжки, пошивки, фіранки, а навіть сервети зо взором навколо країв. Декоративні подушки, пуляреси, торбинки і блюзки прекрасно виглядають вишиті низінним шиттям. Низінне шиття варта вивчитися, бо це щось відмінне, ефектне та елегантне.

Викінчення рогів мережки.

Українська вишивка пережила свого рода еволюцію. З під сільської стріхи перенеслася вона в ширший український світ. На початках її ролля була тільки принагідною, бо вишивка служила тільки за патріотичну відзнаку на якісь національні свята. Та сьогодні українська вишивка знайшла собі місце скрізь, де тільки бється українське серце. Нема такої хати, де не було б чогось вишиваного. Українська вишивка здобула собі своє горожанство в українських домах і помало починає навіть виходити в ширший світ між неукраїнцями. Перед нами тепер завдання розкрити багатство та різноманітність стібів народної вишивки, щоби не обмежуватися

виключно до хрестикового способу шиття. Різноманітні відміни народних взорів і їх пишнота дає нам широкі можливості на їх влучне примі-

нення і удосконалення. Це повинно бути одно з завдань свідомих українок, бо українська вишивка говорить за наш нарід перед світом.

Савеля Стечишина.

В С Я Ч И Н А.

ВІДВАЖНА АВГУСТИНА САРАГОССА.

В 1809 році французи хотіли взяти еспанське місто Сарагосу. Коло брами стояли еспанські гармати, але французи були знищили майже всіх гарматчиків, коли туди прибула звичайна 22 літна жінка, Августина, несучи для свого війська поживу. Французи так завзято стріляли, що командант війська, яке було на боці, не відважився післати людей до гармат.

Коли це Августина побачила, побігла до гармат, перескакуючи через мертвих і ранених, вихопила з рук мертвого вояка огонь, запалила набій і вистрілила з найбільшої гармати.

Вискочила опісля на гармату і крикнула, що доки битва йде, вона жива з гармати не злізе.

Така відвага одної жінки розбудила відвагу в усіх. За хвилю коло гармат були нові гарматчики і почалася наново така стрілянина, що ворог мусів податися.

За таку відвагу уряд дав їй титул „Сарагосса", дав їй пенсію, а в додатку таку денну платню, яку діставав гарматчик (артилерист).

Нічого не чує.

Застукав Степан в ночі до дверей Гринька, та:

— Гриньку, Гриньку! Чи спите? Чи чуєте?

— Та чую, чую — почувалася відповідь — чого ж ви хочете?

— Позичте мені 50 долярів.

— Дайте мені спокій — почувалася знов з хати — я сплю і цілком нічого не чую.

ЖІНКИ ВРАТУВАЛИ МІСТО.

Було це 1472 року. Князь Бургундії Кароль Темерер, облягав місто Бовей (в Франції), через 21 днів. Вкінці зробив наступ на мур, яким місто було обведене, щоби тепер взяти місто в свої руки.

Та коли військо почало дертися на мур, проти нього став відділ жінок з міста під проводом жінки, що звалась Іванна Гашет. Аж за жінками йшли чоловіки. І жінки з таким завзяттям кидали на військо камінням і чим лише могли, що зупинили наступ. Коли ж оден з вояків хотів поставити на мурі прапор свого князя, згадана Іванна вихопила прапор з рук, а вояка скинула з муру.

Жінки виявили таку відвагу і таке завзяття, що князь Бургундії з соромом мусів з своїм військом забратися.

Опісля заряд міста Бовей 10-го липня кожного року владжував врочистий похід, в яким Іванна Гашет йшла на переді і несла прапор, який вона здобула. Це пригадувало молодшим дочкам, яку силу мають жінки, коли розумно і витревало будуть для добра її вживати.

Було багато бандитів.

Оповіді хлопця другому, що коли військо машерувало, то до маршу грала військова банда.

— Грали на великі труби і на малі — каже він — а оден бив в великий бубон.

— А чи велика була банда? — питає другий хлопець.

— О, велика — каже той — дуже велика, бо я нарахував аж 60 бандитів.

ХАТНІ ПОРАДИ

Як зберігати лінолеум.

Лінолеум на підлозі сходжується скорше при неувазі в життю. Фабриканти радять змивати лінолеум милом і водою, вимиваючи на останку самою чистою водою, щоби мило не лишалося. Коли змивається лінолеум надто водою і не витирається до сухости, то вода може пересякнути через малесенькі отвори, яких навіть не видно, з того лінолеум підгниває зо споду. Це найбільше стається тоді, коли вже є сходжені місця або шпарки. Для того радять ніколи не витирати лінолеум шорсткими порошками як „Дач Кленсер“, що роблять більші отвори. Найкраще лінолеум повоскувати після кожного змивання. Віск вигладжує поверхню й охороняє під ногами. Всякі тяжкі предмети, як кухня, шафа або подібне повинні мати окремі підставки, щоби ноги тих предметів не відалися в лінолеум і не нищили тих місць. Такі підставки купується в skleпах.

Коли лінолеум сходжується і тріскає, то можна так поправляти: вимити лінолеум двома водами, одною миляною, а другою чистою. Коли лінолеум сухий, тоді натерти льняною оливою і витирати другою сухою шматкою, щоби не лишалося багато оливи на верху. Лишити через 48 годин. Після того знова вимити чистою водою і витирати до суха. Коли є дірки, то позаліплювати восковою креткою, що діти уживають в школі до рисування, припрасовуючи кретку розігрітим залізком. Як лінолеум цілком сухий, повоскувати і витерти аж до полиску.

Прасування і прання.

Коли в часі прасування дещо припалиться, то припалений знак можна усунути таким способом: намочити чистий платок в проксайд, покласти на пляму і поверх того прасувати аж до суха.

Як чистити залізко.

Залізко до прасування часто наліплюється крохмалем. Щоби усунути той крохмаль, треба насипати соли на папір і шурувати залізком по соли, ще поки воно гаряче.

Зімнятий серпанок (вельон) на капелюсі відновиться випрасованням на восковім папері.

Коли виварюєте біле шмаття, додайте ложку терпентини до „бойлера“. Це допоможе вибілити білля.

Як чистити чайник.

З твердої води в чайнику звичайно налідає груба верства мінералів, з чого чайник стає тяжким і не пропускає так скоро тепла. Щоби усунути ті мінерали, налляйте до чайника горнятко оцту на кожную кварту води і заваріть все разом, лишаючи все разом через ніч. До раня ті мінерали повідстають.

Восковий папір.

Деякі товари є запаковані у восковий папір. Такий папір треба ховати, бо він може на неодноразово придатися в хаті: ось кладете маленьку дитину в пеленках спати. Підстеліть під дитину трохи воскового паперу. Вохкість з пеленки не перейде так скоро через восковий папір на чисту застелену постіль і буде менше прання. Блят кухні занечищується при варенню. По вимиттю плям натріть блят восковим папером, а буде виглядати чистіший і чорніший.

Сукно під ніжки.

Щоби крісла легко посувалися і не драпали підлоги, приліпити на спід кожної ноги кавальчик сукна зо старого зношеного капелюха. Таке саме можна зробити з ріжними тяжкими предметами, що стоять на політурованім столі, або шафі.

Як усувати плямі.

Як усувати білі плями з політурованого стола і плями з атраменту на білім обрусі:

Пляму на столі натерти льняним олієм (лінсід ойл) аж поза береги плями. Звогчити шматку в камфоровім спиритусі (спиритс оф кемфор, а бо метилийтед спиритс оф вуд алкогол) і легко натирати пляму. Витерти сухою стиркою на сухо і вичистити звичайною оливою до політурованих меблів.

2. Розпростерти пляму з атраментом в мищину і полляти розведеною оксаліковою кислотою (оксалік есид). Негайно добре виполоскати і намочити пляму в чистім розтопленім лою. Випрати з милом як звичайно.

Дротяні сітки на вікнах.

Щоби сітки не ржавіли, натерти їх льняною оливою. Можна також помалювати чорною фарбою. Алюмінова фарба добра на сітки, бо добре видно на двір, але з надвору тяжко бачити, що в хаті діється. А часом і таке потрібне.

Дбайте про мітлу.

Стебелинна мітла, яку вживається по домах, послужить довше, коли її намочити в гарячій воді час від часу і добре висушити перед уживанням. Через цей спосіб стебла мітли менше ломляться. Коли мітлу вішається за держак, то це також продовжить її вік.

Клявіші пяна чистити так: потерти шматкою змоченою алькоголем. Від води і мила клявіші жовкнуть.

Ножиці можна острити до голки, або фляшки, коли ніби перетинаючи їх потягнете по них ножицями кілька разів.

Коли накривка на флящині з ка-руком зліплюється і засихає, на-сма-руйте її смальцем. Другим разом на-кривка розкрутиться без трудно-сти.

Вікна мийте шматкою намоченою в оцті і витирайте папером.

Щоби усунути з кімнати запах тютюну, додайте оцту до гарячої води по рівній частині, вмочіть в нім рушник, викрутіть і помахайте по кімнаті кілька разів. Можна також вляти оцту в плитку мищинку і лишити в кімнаті на кілька годин.

Коли чистите меблі, натріть їх перше шматкою вмоченою в оцет розведений водою. Після того натирати меблі вливою і витирати до суха. Не буде видно знаків від пальців на меблях.

Втомлені ноги відсвіжиться вимоченням в теплій воді з додатком „епсом салт“ або соди до печення.

Фарбу з рук змиєте натерши руки смальцем, або іншим товщем, замість змивати терпентиною, яка деколи і шкодить.

Відпочинку треба.

Ніколи не працюйте без відпочинку. Навіть коротка хвиля відпочинку відсвіжить вас на стільки, що зможете вдвоє стільки роботи зробити. Найкраще пожитися. Хоч можна мати відпочинок сидячи. Бодай на пів години. Добрий відпочинок успокоює напружені нерви і загально освіжує. Відпочинку треба.

Добрий ужиток з старих панчіх.

Хто б таке подумав? Навіть і старі зношені шовкові панчохи надаються, щоби зробити з нічого щось. От приміром з шовкових панчіх робимо нитки до вишивання, гачкування, плетіння, а навіть ткання. Та не тільки панчохи надаються до такого ужитку, але всяка трикотова шовкова білизна, яка цілком марнується по зношенню.

Хочете спробувати? Насамперед треба панчохи і другі трикоти попра-ти і висушити. Коли бажаєте мати різні кольори до вишивання, то треба закрасити бажаним коліром стіль-

ки панчіх, скільки потрібно. Сухі речі тяти на пасочки трошки вузші від півцяля поперечно (не поздовжно) одною тяглою серпентинною дорогою. Такі потяті пасочки зараз намочити у воді, щоб не торочилися. Вийняти з води і покласти на суху стирку, щоб вода стекла. Навинути ті нитки туго на широку дощинку ще поки вохкі. Коли не стає на дощині місця, то не навивати одна на другу, але взяти іншу дощину. Слабі місця, що рвуться, зшивати. По висушенню скручувати нитки в клубок.

З таких трикотевих ниток можна виробляти всякі ужиткові річі, як плетені торбинки („шапінг бегс“) вишивані на міховинні макати, декоративні подушки. З грубше тятих пасків можна виробляти невеличкі килими на підлогу тканням або гачкуванням.

ГЕНЬ З МОЛЯМИ.

Весна не тільки приносить нам радість, але й деякі клопоти. От приміром молі! Скільки то нищиться ріжного убрання молями. До боротьби з молями треба братися зараня, бо пізніше можемо дорого відпокутувати за своє недбальство.

Перше всього треба зимове убрання добре вищиткувати, повивертати кишені, заглянути в різні шви, бо там множитья міль і вивісити на двір в соняшний день. Всякі річі, що даються прати, найкраще таки випрати. Повинимати всі шуфляди, чи скринки, в яких перетримується зимове, чи яке інше вовняне шмаття. Можна навіть формаліною або терпентиною натерти різні шпари, або скропити папір чи стару стирку формаліною чи терпентиною і вистелити тим скринку, або завивати різні річі з окрема в скроплений папір. Міль не зносить формаліни ані терпентини. Свіжий газетний папір з друком також є доброю охороною проти молів. Всі річі пересипати нафталіною або іншим препаратом проти молів.

Футра потребують окремої уваги. Їх також треба провітрити тільки не на сонці, бо сонце висушує природну оливу з футра і ослаблює його. Коли

немає в чім передержувати футра, то найкраще купити щільний паперовий мішок, який продається в більших склепах або в аптиках. Ці мішки зроблені з міцного паперу і напущені відповідним препаратом проти молів. Вони є настільки великі, що ціле футро вміститься, і може разом з мішком висіти. Такі паперові мішки є тані і поплачуються.

Коли хто є настільки щасливий, що має дерев'яну кедрову скриню, то це найкраща охорона проти молів. Річи в такій скрині треба також пересипати нафталіною або подібним препаратом і прикрити свіжим газетним папером.

До боротьби з молями треба братися завчасу. Коли міль літає по хаті то вже може бути запізно.

Не виставляйте подушок на сонце.

Постіль треба часто перевітрювати. Та подушки і перини з піря не зносять сонця, бо сонце висушує оливу піря. Без тої оливи піря збивається до купи і стає тяжким. Для того найкраще перевітрювати подушки і перини в такій місци на дворі, де сонце не пражить.

НАСЕЛЕННЯ ЯВИ.

Найгустіше населення є на острові Яві, що на полудне від східної Азії. Простір Яви обнімає 50,000 квадратних миль (квадрат 225 миль довгий і тільки широкий), а на ній живе понад 40 мільйонів людей. На кождо милью приходить пересічно 800 осіб.

І Так і с'як однаково.

В воєнній військовій канцелярії тримали kota і до канцелярійних видатків дописували кожного дня 10 центів на молоко для kota. Коли ж післали місячний рахунок до головної команди, то дістали відповідь:

— Рахунку на годівання kota не признаємо. Причини до того такі:

1. Коли в канцелярії нема мишей, то кіт непотрібний.

2. Коли ж є там миші, то кіт сам себе годує.

ОБРАЗКИ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

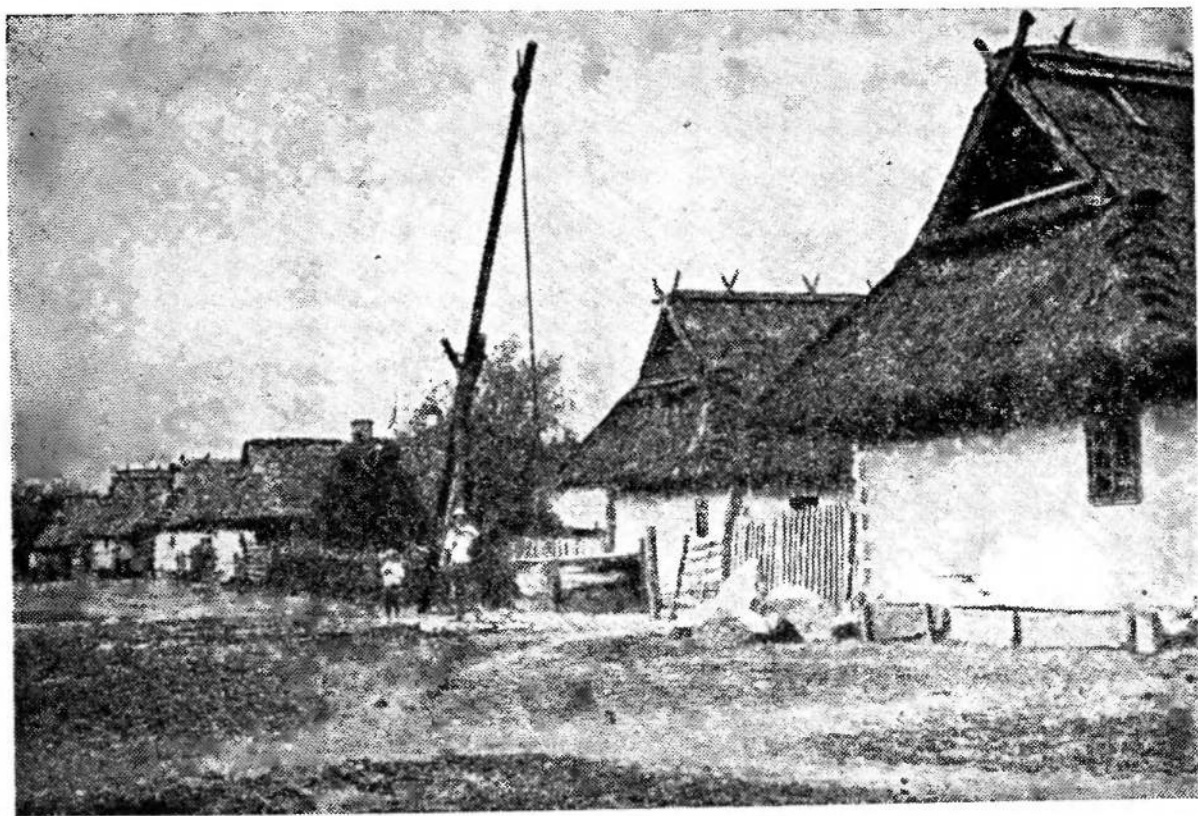
ВОНО ВСЕ НАШЕ.

Українське культурне майно, це спільне майно цілого Українського Народу без уваги на те, де той нарід живе. Це все наше майно!

Отже Київ наш, Львів наш,, Чернівці наші. І Придніпрянщина наша, і

Віддаль не позбавляє нас права звати українське культурне майно „нашим”. Культура не знає віддалі ані в просторі, ані в часі. Бо культура записується в душах, серцях народу.

Так треба все „наше” розуміти і так до нього ставитись!

Село!... І серце одпочине.

Галичина, і Буковина, і Волинь, і Холмщина і Полісся, і Підляша, і Закарпаття. Все те наше!

Нашим є все, що належить до нашої історії — отже наші діди, прадіди, хоч їх кости спочивають від нас далеко. Всі визначні Українці й Українки, що живуть, та жили — наші. Чий Шевченко, як не наш? А дальше Франко, Мазепа, Хмельницький, Володимир Великий... Всі вони наші!

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО.

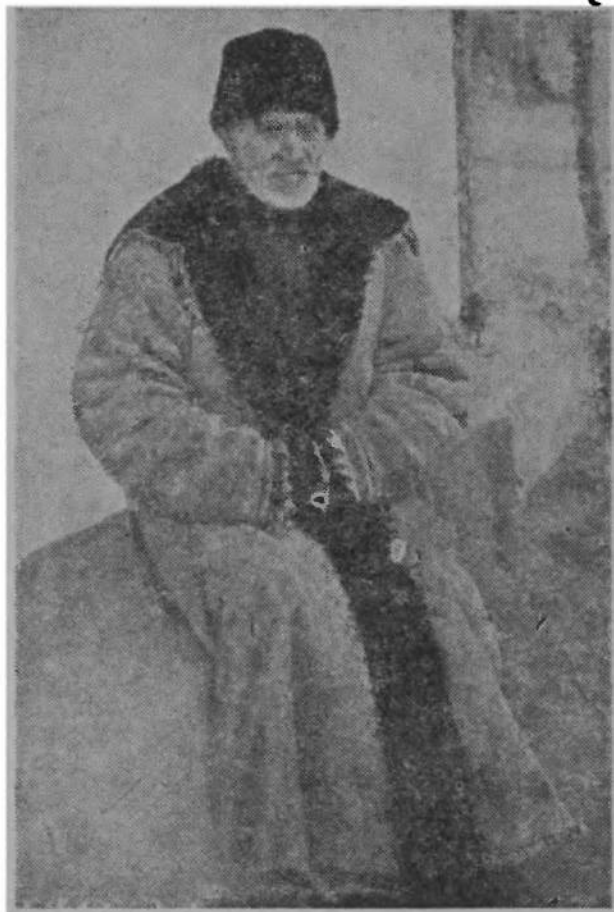
Всі українські села були дуже подібні до себе. Бо люде подібні, бо життя подібне.

Коли були ріжниці в вигляді сіл, то дуже малі. От були села, де було мало садів, та все ж і там були коло хат які будь дерева. А в найбільше селах були сади — були села в садах.

Коли Шевченко їхав з Московщи-

ни на Україну, то зараз зауважив, що Україна, то інший світ. Московські села не мають дерев, бо Москвини люблять пустиню. Голе поле, а на нім купа хатів. Знов же українське село без дерева не обійдеться. Отже Шевченко і змалював українське село віршом:

„Хто бував на Україні? Хто знає Україну? Хто бував і знає, той нехай згадає, а хто не бував і не знає, той нехай собі уявить, що там скрізь білі хати у вишневих садках, і весною... весною там дуже гарно, як усі садочки зацвітуть й усі соловейки защебечуть. Скільки соловейків тоді

Селянин господар.

Село! І серце одпочине...
Село на нашій Україні
Неначе писанка! Село
Зеленим гаєм поросло:
Цвітуть сади, біліють хати...
А на горі стоять палати
Неначе диво... А кругом
Широколисті тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром...
Сам Бог вітає над селом!

Гарно малює українське село Марко Вовчок в „Кармелюку”:

щебече — і злічити, здається, не можна”...”

Тут перед нами образок — частинка села з північно-західних сторін Української Землі. Хати, а тутже і керниця з журавлем...

Гарні села були на Україні — наші села! А нині...

СЕЛЯНИН УКРАЇНЕЦЬ.

На образку бачимо представника

українського села — поважного українського Селянина.

По одязі видно, що це господар з заможніших, або середних. В кожусі, як бували поважні українські кожухи, з великим ковніром і гарним обшиттям зпереду. В декотрих сторунах ковнірі були менші. В дешевших кожухах обшиття напереді не було.

оскільки сильнішими були би їх господарства, а з ними ціла Україна!

ЖІНКИ ПРИ ТЕРЛИЦЯХ.

Старші знають, а молоді чули про терлицю. Тай пісня є:

На городі терлиця,
Чогось милий сердиться,
А я тую терлицю
Порубаю в п'ятницю...

Жінки отіпають коноплі.

А вже по старечім лиці селянина видно, що це був чоловік статочний, поважний, працьовитий, господарний. Працював щиро, дбав заповідливо, щоби поставити господарство на тверді основи.

Такі поважні селяне були в усіх українських селах — багато їх! Коли б же над Українською Землею не панували були чужі, то оскільки поважнішими були би такі селяне;

На образку видно, як жінки „отіпають” (дехто каже „тіпають”, або „тнуть”) коноплі.

Терлиця — дві дощини йдуть здовж, може два цілі від себе віддалені. Їх кінці прибиті, або запусені в ніжки. Між дощинами є трета рухома дощина — „мечик”, якої оден кінець припнятий кілком між двома дошками. На другім кінці мечика ручка, щоби нею мечик підносити і

товчи, ніби рубати підложені коноплі, чи лен.

Коноплі і лен мочиться в воді, поки лико на стеблах не відстане. Коли ж їх висушиться, тоді товчуть їх на терлицях і так волокна лишаются, а осередок („терміття“) ломиться і випадає.

Терлиці на образку дуже незугарні — звичайно бувають гарно змайстровані терлиці.

І такий вечір описав Шевченко в віршу, що починаєсь:

„Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть”...

Ще раз згадує Шевченко в „Княгині“, якто він малим вернувся до дому, коли вся родина на дворі вечеряла, а сестра Катерина виглядала його — малого Тараса.

Це показує, що звичай вечеряти на дворі був по всій Україні і навіть

Сімя вечера коло хати...

КОЛО ХАТИ ВЕЧЕРЯЮТЬ.

Вечері на Україні були гарнійші від тутешніх навіть тим, що там було дуже мало, або і цілком не було комарів.

Отже звичай був на дворі коло хати вечеряти. Кругом тебе широко, свіжо, а ще як місяць присвічує. З села долітають людські голоси, а весною хрущі літають і гудуть.

така вечера на дворі належала до красших, наче б святочних хвиль.

Цих кілька образків пригадає нам багато нашого культурного майна. І хоч нині лихоліття велике, то все ж треба дбати, щоби те наше добро не пропадало з нашої душі, з нашої уяви, з наших споминів, поки прийдуть кращі часи.

АТОМІЧНА БОМБА

Впродовж війни воюючі держави дійшли до багатьох нових винаходів, а найважливішим з тих — атомічна бомба.

Є первень, що зветься „уран” (уранієм) і він є матеріалом на атомічну бомбу.

При кінці 18-го віку вчені завважили, що в земній смолі, яка є мішаниною різних мінералів, є ближше невідомий мінерал. При дальших дослідях вдалося ближше той мінерал пізнати і його назвали „уранієм”.

Показалося, що уран знаходиться завжди там, де знаходиться радій, якого вживають до лічення. Дальше, що уран, як і радій, безнастанно видає проміні — промінює, світить, а ті проміні ділають на фотографічну плиту. Ділають і на людське тіло.

Вкінці дошукалися, що коли атоми (часточки) урану розкладаються, чи розсипаються, то твориться радій.

В останніх літах перед війною вдалося було дістати остільки чистий уран, що в нім було ледво пів проценту іншої домішки. Однакж відділювання урану було справою тяжкою, повільною і коштовною.

Нові досліді показали, що самий уран є двоякої якості, і якраз той, що його означають числом 235, сильно експльодує. Та його нема багато. Другу якість означають числом 238.

Якраз з урану виробляють тепер новий мінерал металічної якості, який звать „плутонієм”, по нашому б — плутон, якого можна вже мати сто разів більше, ніж урану 235.

Уран належить до тих мінералів, що самі собою поволи розкладаються, „вітріють”, розсипаються в своїй основній будові. Коли ж переміна на-

гла, то це вже експльозія і тоді є горяч страшна, потрясення страшне, тай самі проміні дуже убійчі.

Це загальні відомости, що можуть дати приблизне поняття про матеріал на атомічну бомбу.

Досліді над ураном робилися до війни на малу скалю по всіх лябораторіях світа. Та коли почалася війна, американський уряд почав досліді на величезну скалю, що коштувало два білльйони долярів. На широких пустарах, на просторі понад 1000 квадратних миль побудували великі будівлі для дослідів. Проби робилися на різні лади, отже будинки для таких проб стояли дуже далеко одні від других; думали, що коли б несподівана експльозія знищила оден будинок, то другі зостануться.

Нині з тони урану можна мати два фунти плутону. Але досліді провадяться дальше і вчені говорять, що теперішня атомічна бомба належить вже до перестарілих. Вже є нові способи, отже будуть нові бомби. І вже є такі легкі і дешеві способи для виробу атомічних бомб, що слідуєча війна може мати їх десятки тисяч. Дехто з учених каже, що атомічні бомби можуть мати в будуччині 1000 разів більшу силу, ніж має нинішня. Тоді одна атомова бомба мала би таку силу, як 20 мільйонів ТНТ.

Першу пробу з атомічною бомбою зроблено серед пустині Нового Мексика, 16-го липня, 1945. Огонь експльозії пішов вгору 40,000 стіп, а світло було ясніше від світла сонця в полудне. Два чоловіки, що були 5 миль від місця експльозії, від потря-

сення воздуха попадали на землю. Залізна вежа, з якої пускали бомбу, зникла і на її місці лишилася величезна яма.

Зараз слідуєчого місяця вжили атомічної бомби для війни. Серпня 6-го кинули американці бомбу на японське місто Гірошіму, а 9-го серпня на місто Нагасакі. Люде і звірі погоріли від великого горяча.

Навіть ті, яких сама експльозія не захопила, вмирали від промінів, що нищать кров. А там, де була експльозія, ще по тижнях виходили з землі убійчі проміні.

Обчисляють, що одна атомічна бомба має таку силу, як 20,000 тон ТНТ (сильний експльозив), або 2000 разів більшу силу, ніж найбільша звичайна велика бомба.

Атомічна бомба заставила Японію піддатися. І в першій хвили аліянти були раді, що мають в руках таку зброю. Та не минуло багато часу, як атомічна бомба стала пострахом для самих переможців. Бо перед всіми стало питання: Що буде, коли всі держави почнуть робити такі бомби і вживати одні проти других? Тоді одна держава може знищити силу другої, нім та зрозуміє, що діється.

Перед всіми стало питання: Чи можна якось контролювати виріб таких бомб? Отже самі переможці почали шукати плянів на таку контролю, хоч багато вчених і розумних людей каже, що контролю неможлива. Загальні способи виробу матеріалу на атомічну бомбу всім вченим на світі відомі, а чого ще не знають то за короткий час дошукаються. І матеріалу всюди на таку роботу знайдеться.

Ще одно — атомічна бомба поні-

вечила майже всі способи дотеперішного воювання, всю зброю. Що варта гармати там, де кілька бомб може знищити цілу широку околицю з усім, що там є? Тепер треба нової зброї, нових охорончих способів.

І над тим почалася вже праця, але до чого вона доведе, покаже доперва будучність. Та покищо досить того, що свої власної бомби бояться навіть ті, що її видумали.

Де розум сидить.

Питає малий жидок дугого:

— Скажи мені, де розум сидить?

— Він цілком не сидить — відповідає той.

— А деж він?

— Він собі ходить...

— А нащо він собі ходить?

— Ну, він ходить за інтересами. А коли б він сидів, то не був би розум.

ЩОБИ БАЖАНЕ ОТРИМАТИ!

Треба замовлення дати скорше перед часом садження.

Передчасні замовлення мають першу нагоду на певний вибір різних родів тріvkих овочевих деревець, як слідуєть:

Райські яблучка, яблука, сливки і черешні.

Вибирані сіянці від 1, 2 і 3 роки.

Ціни по 25ц., 50ц., 75ц. і \$1.00 штука.

Дво-річні щели різних родів — ціни по \$1.50 штука.

Старші деревця — ціни вищі.

Листова адреса:

SADOK NURSERY

Box 23, R. R. 1, Winnipeg, Man.

Особиста місцевість:

Lot 5 West St. Paul, Man.

ВОЄННІ І ПОВОЄННІ ПОДІЇ

Перша війна почалася була 25 липня 1914, а закінчилася на Заході 18 листопада, 1918 року. Теперішня війна почалася 1 вересня 1939, а закінчилася на Заході з початком травня, 1945, коли забрано Берлін.

Мирова конференція в Парижі закінчила першу війну так, що зараз багато розумних людей предвиджували другу війну. Про те вони говорили, про те писали цілі книжки і показували причини, що до другої війни ведуть, та світ на них не оглядався. І тому теперішня війна не була несподіванкою.

Найбільша з воєн.

Були на світі великі війни і кожна війна несла спустошення. Згадати б Трицять літню війну, що тяглась від 1618 до 1648 року, в якій воювали: німецькі князі, Австрія, Еспанія, Чехія, Угорщина (Мадярщина), Данія, Швеція і Франція. В Чехії тоді лише третина народу зосталася. Люде в воєнних сторонах були цілком подичіли.

Були й інші війни, але знищення не було ніколи таке страшне і широкі, як в теперішній війні. Бо ніколи війна не провадилася нараз на таких широких просторах.

В цій війні з європейських держав не зазнали прямої війни лише Швейцарія, Швеція, Еспанія, Португалія й Ірландія. В Азії одна Туреччина стояла поза війною, хоч і вона в останній хвилі була війну виповіла. Австралія воювала. Африка була в війні. З Америк лише Полуднева не воювала, хоч і та була війну виповіла, крім Аргентини.

За першої війни розпалася була Австрія, а Росія перейшла в руки інших правителів. Поза тим же повстали годі, нові держави: Чехословаччина, Угорщина, Польща, Литва, Латвія, Естонія, Фінляндія і Югославія. На якийсь час повстала була й Українська Держава.

Теперішня війна не створила нігде

жодної держави, але понищила ті, що були. Вона розбила Німеччину і німецьку землю, розділила між Росію, Францію, Велику Британію і Зєдинені Держави.

Дальше Росія забрала Фінляндію, Естонію, Латвію, Литву, Польщу, Румунію, Болгарію і Югославію. Тай Угорщина, Чехословаччина і менша часть Австрії з Віднем під її контролею. Решта Австрії під забором британським і французьким.

Виходить, що теперішня війна не велася за свободу народів і за демократію — бо якраз вона віддала недемократичній Росії коло 100 мільйонів європейського населення разом з територією, що сягає на полудні до Середземного моря, а на заході до Берліна.

Нині всі держави Західної Європи разом з Великою Британією мають 140 до 150 мільйонів населення, а Росія сама має в Європі й Азії коло 300 мільйонів.

Коли Росія зросла дуже і населенням і простором, то не диво — бо виглядало, що друга половина теперішньої війни провадилася в великій мірі з ціллю, щоби якнайбільше поширити силу Росії. Адже і Чорчил голосив, що Велика Британія не має для себе на цілі територіяльних здобутків, однак про Росію говорив, що її домагання на Заході треба вдоволити.

Треба ж памятати, що Росія перемагала німців і посувалася на Захід веєнними матеріялами, що діставала від Великої Британії й Америки. Окремо Америка обдарувала Росію кораблями навіть тоді, коли перемога над Німеччиною була цілком довершена.

Росія — страсти в людях.

На протязі цілої війни представники західних аліантів не бачили, як російський фронт виглядає, бо Росія їх до себе не впускала. Західні аліанти з тим годилися і свої фронти та життя поза фронтами Росії показу-

вали. За камінь хлібом...

Росія вже і перед війною не дозволяла кому будь прийти і подивитися, як російський лад виглядає. Коли ж і впускала одиниці, то держала їх в руках — водила, куди хотіла, і показувала що хотіла. Вона нікому не дозволяла, щоби самий пішов і все оглянув на той лад, як це можна в інших краях.

І тому мати діло з Росією, і перед війною, і в часі війни, і навіть тепер, то „купувати кота в мішку” — як каже приповідка. Вір Росії на голе слово, коли хочеш, бо очима не побачиш, чи так воно, як говориться.

Західні аліанти давали Росії зброю, а Росія давала людей. Кілько ж там людей згинуло, ніхто не знає. Були вісти, що згинуло 25 мільйонів військових і цивільних; дехто казав, що більше. Хоч яка Росії ріжниця, коли вона і в „мирних” часах виморювала голодом мільйони. Зрештою Росія здобула нового населення коло 100 мільйонів.

Замітне, що Росія завсідги клопоталася лише собою. Це західні Аліанти приготувляли конференції для поладження всяких справ, а не Росія, і їх представники перші їхали радитись з Росією, а не Росія з ними.

Виходить далше, що краї, які Росія при допомозі західних аліантів забрала, лишаються її власністю, бо ж ніхто навіть не згадує, що Росія мала би їх полишити. Хоч здобуток для Росії, то велика страта для Заходу — Захід політично і торговельно стратив те, що Росія забрала.

Який лад в Росії, це давно відомо. Правителі є диктаторами, а загал найчорнішими невільникими. І ту неволю Росія поширила тепер на нові мільйони населення.

Правда, російська пропаганда малює Росію дуже рожево, але факти говорять що друге. Ще перед війною були люде, що Росію хоч сьак так бачили, поки з неї виїхали; коли ж в теперішній війні російське пановання пересувалося сюди і туди, то вже мільйони людей бачили, як російський лад в своїй нагоді виглядає.

Ще новітна російська Церква...

Весь час большевицька політика безпощадно нищила християнство — релігію звала опіумом, церкви замикала, духовенство винищувала, вірних переслідувала. Довгі літа головою протирелігійної роботи в Росії був Ярославський (Гугельман).

Та з війною прийшла потреба мати Церкву — треба було чимсь помазати по губах позаросійський світ, як хтось влучно висловився. Аджеж для забору була перед очима православна Румунія, православна Болгарія, православна Греція, православна Сербія (часть Югославії), були православні українці під Польщею — отже чому не потішити їх всіх Православною Церквою? Тай широкий світ не буде пальцем показувати.

Так зявилася в Росії Церква, і навіть поставлено патріярха, Алексія. Відбувся 6 січня, 1945, в Москві церковний Собор, на який запрошували представників всіх Православних Церков світа.

Тут треба занотувати, що коли московський патріярх зветався до російських єпископів в Америці, щоб до нього прилучилися, то вимагав, щоби вони з своїми вірними російської політики не критикували. Це показує також, яка та російська політика і яка російська Церква. І десять російських єпископів відмовилося піддатися патріярхови, доки не переконаються, що російська Церква не є в руках уряду.

Ще згадати б, що 8 серпня 1945, Росія була виповіла війну Японії і післала військо до Манджурії проти японців; опісля ж були вісти, що воно помагало китайським комуністам.

Російські війська залишилися також в Персії (в Ірані), де перські комуністи почали повстання з ціллю, щоби з частини Персії створити большевицьку державу.

Так коли загальна війна ніби скінчилася, то Росія і далше не залишає стежок до поширення свого пановання.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Український Нарід є Воєнним мучеником ще від 1914 року. Над ним війна 30 літ продовжувалася.

Правда, після російської революції 1917 р. було на хвилю заблисло сонце — українці були створили свою державу, однакж напір ворогів, головнж большевиків, її знищив. Большевики понищили українські Інституції, а нарід запрягли в неволю.

Не солодко було українцям і під Польщею, де рівнож поляки нищили українське життя, владжували погроми, насильства і розбої. Переслідували українців також румуни і мадяри.

Коли ж 1939 р. почалася знов війна, то Західна Україна від першого дня попалася під воєнний огонь. Українці в польськiм війську дісталися перші під німецькі бомби, а вслід за тим почалися жорстокі напади на українське населення тих поляків що втікали закордон.

Від того часу Українська Земля цілі літа була „Чорним Шляхом” для воєнних орд.

В вересні 1939 р. Росія забрала Західну Україну і почала заводити свій лад — це звалось „визволення братів українців”.

Червня 22, 1941, Німеччина починає війну з Росією і німецька злочна сила посувається по Українській Зевлі на Схід.

В лютім, 1943, починаєсь німецький відворот на захід, отже знов боротьба переходить через Україну.

Як 1941 р. большевики відступали на схід, забирали потрібних їм людей а вже головнж їх добро. Якже німці забирали Україну, то багато українців вивозили примусом на захід до роботи. Коли ж почався відворот німців з під Сталінграду, то маси Українського Народу втікали на захід, наліючись, що яке лихо там не було би, а все ж н ебуде таке страшне, як під большевиками.

Були вісти, що в ході всіх тих подій на Україні були відділи українських повстанців, які боролися і з большевиками і з німцями; ті пов-

стання мусіли додатково українців багато коштувати.

Репатріяція.

Коли 1945 р. на Заході війна закінчилася, то на теренах Німеччини могло бути до 6,000,000 українців — зі Східної і Західної України. Був звичайний нарід, були інтелігенти всяких фахів, було духовенство. Були і блище відомі тут люде, як проф. Дорошенко, що два рази був в Канаді, та проф. Огієнко (тепер митр. Іларіон). Були українські православні єпископи і священники. В лютім й березні 1945 р. було коло 250 гр. кат. духовних з Галичини. Такі були вісти.

Що сталося з українцями, які були в большевицькій часті Німеччини, того можна догадуватися, але певніші вісти є з других займанщин.

А там... Чи силою угоди з Росією, чи... на основі принципів „демократії”, західні аліянти почали передавати українських скитальців большевикам. А на яку долю, тим мабуть нікто не клопотався — крім самих скитальців.

І страшні річі діялися при тих передачах. Люде протестували, просили, плакали, оборонялися, тікали, або ебивали себе, щоби не попасти в большевицькі руки.

Були вісти, що французська поліція одного дня передала 30.000 людей серед страшних сцен. Подібне було і під американською окупацією.

Часописи подавали вістку, що православний архимандрит Михаїл вислав був письмо до головної кватири американської команди, де згадує про страшні події в Кемптен і Пасав під час передачі скитальців і просить припинити насильні вивози.

„Коли одначе це неможливе, то просить він дальше, щоби тих, яких мають вивезти, розстріляли таки тут ан місци, бо там ждуть їх ще тортури; зате тут вони можуть приготувитися на смерть і поєднані з Богом відійти в вічність, як пристало христіянам.

Як християни, вони не можуть самі покінчити з життям".

Приходили з Європи розпучливі телеграми і до Українського Комітету в Стейтах, і до Канадійського (КУК-а) з закликом, щоби ті по своїй силі ратували тих, яких насильно видають большевикам. І Комітети старалися, кілька могли. Канадійський Комітет вдавався до канадійських властей; підносив справу в парламенти; вислав до уряду делегації; розсилав телеграми навіть до Британського Уряду.

Окремо треба згадати, що таксамо їздила від Комітету з Канади делегація до Сен Френсиско, а то о. др. В. Кушнір, та адвокат Іван Соломон, де 19 травня, 1945 р., доручила меморіал, в яким вияснюєсь справа Українського Народу, а також піднесено думку, що Конференція повинна означити Права Людини, як основу для забезпечення прав кожного народу.

Щоби помагати українським скитальцям, засновано в Канаді „Допомоговий Фонд" на закупно допомоги, що мала розділятися під наглядом Червоного Хреста. Подібне робилося і в Зєдинених Державах — хоч всюди не без труднощєй. Бо не раз для урядових формальностей, ніж справа допомоги голодним і неодягненим. Та хоч головою муру не розбити, то все ж робилося і робиться, що можна. І треба буде робити, бо — „На те лихо, щоб з тим лихом битись" — говорить Шевченко.

„Вільна Україна".

Коли Росія позабирала західні Українські Землі, зараз з'явилися в Канаді і Стейтах нові большевицькі москвофіли, що вже побіч давно відомих большевиків почали голосити, що аж тепер Український Нарід в Європі щасливий, бо ж Росія збрала в одну цілість всі Українські Землі, а Конференція в Сен Френсиско визнала Україну „Суверенною Українською Державою", отже наш нарід там вільний і щасливий. А коли в „братнім союзі" з Москвою, то це ще на більше щастя і славу України.

Проповіди нових москвофілів, це лише повторювання на новий лад того, що большевики віддавна голосили. Хіба ж Україні під большевиками було колинебудь зле? Хіба вона вже 20 літ не була вільна, горда і щаслива? Аджєж російська Конституція каже, що кождий нарід може відорватися від Росії, однакж Україна не відриваєсь — а це знак, що вона дуже щаслива...

Так говорили давні большевики, так говорять нинішні нові большевицькі москвофіли.

Росія збрала українські землі... Але коли про те ходить, то Росія з Українських Земель лишила Польщі — Лемківщину, Ярославщину, більшість Перемищини, Любачівщину, Чесанівщину, половину Сокальщини, цілу Холмщину і Підляше.

Сен Френсиско... Конференція в Сен Френсиско не мала сили рішати, чи Україна має бути самостійною, чи ні. Росія з рішеннями конференції цілком не рахуєтьсє і не рахувалася. І не Конференція в Сен Френсиско рїшала, що Україна вільна, але Москва про це говорила, а Конференція могла потакнути, що: коли вільна, то нехай вам буде вільна... То і все!

Зрештою в Сен Френсиско брали „вільну Українську державу" на сміх, коли показалося, що „делегати з України" не знають навіть який прапор та „вільна Україна" має.

Правда, були в Сен Френсиско від України делегати, бо Москва хотіла мати на Конференції більше голосів. Делегація була з Д. Мануїлським в провіді. Але з тою „українською делегацією" не могли тутешні українці навіть поговорити, як українці з українцями. Бо це не були вільні люде, але висланники Москви, над якими і в Америці висіла московська контролє. І тому вони боялися з ким будь сходитися і в балачку заходити.

Та коли нові москвофіли вихвалюють вільну Україну, то українські скитальці — а їх мільйони — на власні очі бачили українську неволю і тому волять скорше на чужині загинати, ніж на ту „вільну Україну" вертатися.

Вся балачка про „вільну Україну”, то звичайна брехня. Коли б не так, то тутешні большевики перші, а за ними нові большевицькі москвофіли зараз другі давно вже поїхали б були до тої „вільної України”. А вони не їдуть!

Для розумних людей Україна є звичайною провінцією Москви, якою вона орудує, як хоче; Українці є матеріалом, що має слухати і мовчати. Загальна большевицька неволя (по модерному „тоталітаризм”) лежить і на плечах України.

Яке спустошення теперішня війна на українським народі полишила, то-го навіть уявити собі годі. Це страшне спустошення!

Та все ж є вісти з Європи, що там українці рук не опускають. І ратують своє фізичне життя і ратують життя культурне, надіючись кращих часів. Є вісти, що навіть інтерновані в таборах вчать дітей українського письма, а для старших владжують фахові курси, оскільки це можливе. За-

пападливо піддержують своє релігійне життя.

Коли ж там надія не опускає українців, то ще більший обов'язок лежить на українцях по цім боці моря, щоби вони доклали всіх старань і помагали тій святій справі, що веде боротьбу за існування. Треба матеріальної помочі, треба помочі моральної. Окремо ж треба, щоби тутешні українці самі між собою виробили спільний ґрунт, спільний український розум, а тоді вийде спільна сила і спільна праця на добро загальній українській справі.

Житних ватів, жадних мурів
Сам собою кожний будь!
Твердь найтвердша серед мурів,
Це залізна мужна грудь.
Хочете не в ярах жити —
Нуже в поле! В блиску зброй!
Кожда жінка — амазонка!
Кожний хлопчик будь герой!

THE RED & WHITE STORES

(Індивідуально посідані і оперовані)

Червоні і Білі стори були відповідальні більше, як який інший чинник, за піднесення рівня сторів подрібної розпродажі grosерій в місті і на провінції. Хоч не завжди вони є найбільшими сторами в су-сідстві, то присвячується всякі старання, щоби зробити їх „найліпши-ми”, щодо чемної і справної обслуги в яснім і чистім приміщенню.

Одною з найперших прикмет Червоних і Білих є товари приватно-власної марки. Обставини воєнного часу перешкаждали в набуванні цих товарів до значних розмірів, одначе в так сказати б „нормальнім часі”, повний добір в Червоних і Білих товарів будуть знова до набуття.

Ці товари уважно вибирається щодо якості! Поживи марки Черво-них і Білих досягнули постійне місце на полицях комор у більше, чим 10 мільйонів родин в Канаді і Зєдинених Державах, бо якість Червоних і Білих ніколи не дешевіла. Вони мусять бути найлучшими, які мож ді-стати, інакше вони не є гідні того, щоби мати ім'я Червоних і Білих. Купуйте товари марки Червоних і Білих з тим запевненням, що дістаєте найліпші!

ВІЙНА З ЯПОНІЄЮ.

Японія воювала з Китаєм ще навіть перед теперішньою війною. А війна між Японією й аліянтами, головною Америкою, почалася аж тоді, коли японці 1 грудня, 1941 р. напали на Перл Гарбор, Філіппини і Сінгапур. Тоді Америка пішла проти Японії.

В початках Японія позахоплювала великі простори на континенті Азії, та багато островів, як Філіппини, які мала Америка; острови Голландські, а також загрожувала Австралії.

Але поволи сила Америки брала перевагу. Все ж думали, що війна з Японією буде довго тривати, може навіть цілі літа. Та інакше сталося, коли в Америці вироблено атомичну бомбу.

Таку першу бомбу кинули американці 6 серпня на японське місто Гірошіму, де вона знищила 4 квадратні милі міста. Згинуло 100,000, чи більше людей.

Другу бомбу кинули американці 9 серпня на місто Нагасакі, де вона знищила третю частину міста.

Тут японці побачили, що вони безсильні, отже 14 серпня оголосили, що безумовно піддаються. Остаточне формальне закінчення війни з Японією наступило 26 вересня.

Тоді Америка взяла Японію в руки і рішає, що японці можуть робити і як робити, а чого ні. Правда, цесар японський, Гірогіто, лишився на престолі, однак в цілій Японії заводяться зміни, про які перше ніхто і не думав.

Окремо ж багато японських провідників взяли на суд, як винних за війну. Багато визначних японських провідників поповнили „гаракірі“, себто повбивали себе звичним церемоніальним японським способом, де вбивник розпорує собі живіт і падає на землю на означений лад.

Так велика японська держава, що числила перед тим понад 100 мільйонів населення, опинилася цілком в руках переможців.

Та коли атомичні бомби зупинили японську війну, то в Китаю війна не

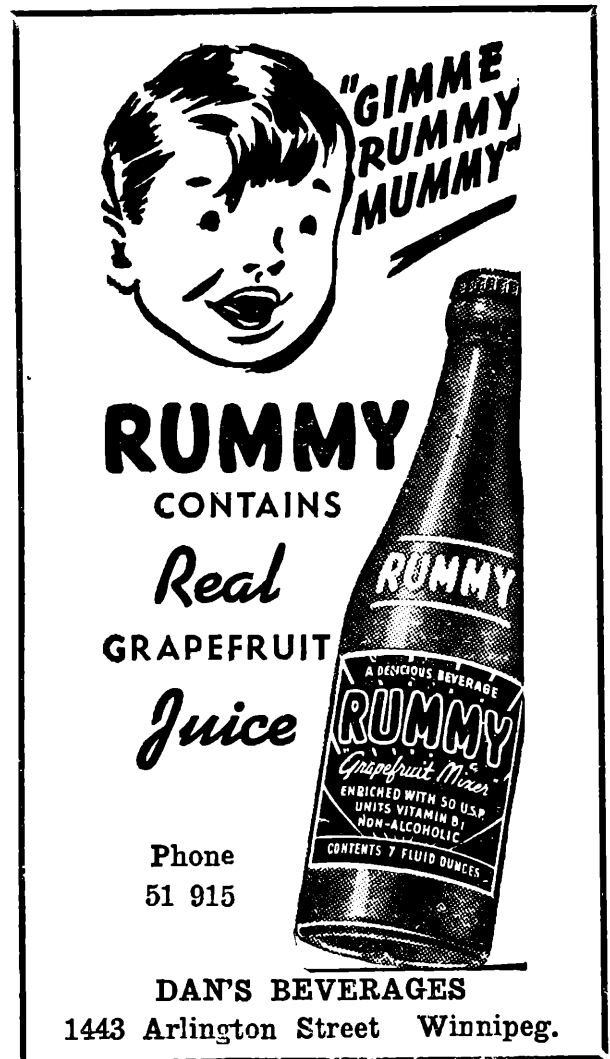
припинилася. Не стало японців, так китайські комуністи почали війну з Кай Шеком, а чим вона закінчиться, покаже будучність.

ДРІБНА ВСЯЧИНА.

Робота крил — Звичайна хатна муха порушує крилами 330 разів на секунду; джміль 240; пчола 190; оса 110; горобець 13; дика качка 9; голуб 6.

В Церкві св. Софії в Царгороді, яку турки забрали від християн і перемінили на свою мошею, може поміститись 23,000 людей.

Найбільша статуя — одноцільно вилита є в Японії — 53 стіп і 9 цалів висока.

"GIMME RUMMY MUMMY"

RUMMY
CONTAINS
Real
GRAPEFRUIT
Juice

Phone
51 915

DAN'S BEVERAGES
1443 Arlington Street Winnipeg.

ДРІБНІ ВІСТІ

На подібний лад, як силою передають українців більшовикам, передавали американці Тітови югославців (сербів і хорватів). Швеція передавала німців, естонців, лотишів, литовців, білорусів, де рівнож при тій передачі деякі скитальці себе ранили і вбивали.

Тіто, що нині править Югославією, це давно відомий в Америці більшовик. Він в Америці організував більшовицьку силу, опісля поїхав до Москви, а вже звідтам опинився в Югославії. Якої він народности, покищо не знати.

Коли німці найзавзятіше виступали проти жидів, то аліанти цілий час запопадливо клопоталися, щоби на кождім кроці жидам помагати. Жаден другий нарід не мав такої теплої аліантської опіки, як жиди. Може це і тому, що вони всюди підіймають сильний крик і завзято добиваються того, що хочуть.

Теперішня війна усунула з престолів королів — грецького, югославського і болгарського. Доля бельгійського короля покищо висить на волоску. В Румунії король задержався, але рішачючого голосу він не має. В Італії королівський престол захитаний.

Польщу теоретично вважають ніби самостійною державою, що є в злуці з Москвою, але наділі вона є під повним московським забором, як прим. Румунія, чи Болгарія. Нею орудує Москва.

Жида вже підчас війни, а з кінцем війни ще більше почали добиватися створення з Палестини жидівської держави. В Палестині з того приводу були кроваві розрухи.

В 1945 р. уряд в Англії перейшов з рук консервативної партії в руки партії робітничої. Прем'єром в Англії став Етлі на місце Чорчила.

Мусолінія вбито 28 квітня, 1945 р. при диких знущаннях над його тілом. Про Гітлера думають, що він згинув при послідній облозі Берліну. Та тіла його не знайдено, воно могло згоріти.

Американський президент, Розевелт, помер 12 квітня, 1945, а по нім президентом став Труман.

Атомічна бомба, якої американці вживали проти Японії, стала тепер великим клопотом переможців. Всі свідомі, що при несподіванім нападі такими бомбами можна за короткий час знищити цілу державу ще поки вона зрозуміє, що робиться. Коли б же вийшла загальна війна, то може пропасти ціла людська культура і люде вернуться до передпотопової доби. Отже всі шукають способу, якби не допустити до такої всесвітньої катастрофи. Та багатьох каже, що способу нема, бо хто певний буде перемоги, той на ніякі заборони, чи зобов'язання не буде оглядатися. — Та що важне — то багато визначних людей, під загрозою бомби починають вже і про Бога згадувати і кажуть, що без релігії людство може цілком пропасти. Як тривога, то до Бога!

Ще на нарадах в Ялті, Сталін вимагав, що коли Німеччину переможуть, то треба знищити 50,000 тих німців, що винні за війну. Коли ж Чорчил і Розевелт не годилися, то Сталін знизив число на 49,000. Такі були вісті. Якже скінчилась війна, то аліанти почали арештувати передових німців, військових, політиків, дипломатів, фабрикантів, журналістів, членів партії „нацистів“, та ще кого, і переводять над ними суди. Кілько саме арештовано, і які будуть засуди, може розкриє будучність.

З закінченням війни не прийшов такий мир, як обіцували. Ледво війна скінчилась, як почулися натяки про третю війну. Є вісті, що Англія і Зєдинені Держави дальше озброюються, а певна річ, що і Росія не лишаєсь позаді. Вона ж повивозила багато фабрик з зайнятих країв, а вже найбільше з Німеччини. Робляться ще проби налагодити справу з Росією так, щоби не прийшло нове лихо. Та будучність покаже, що буде.

В С Я Ч И Н А.

НАЙСТАРША НА СВІТІ БУДІВЛЯ.

В Іссамбулі, в Нубії, на лівім березі Нілю, в Єгипті, є святиня виконана в одній великій скалі. Є там виконаних більше святинь, та одна з них найбільша, що ділиться на 14 частей. Перша часть є 57 стіп довга, а 52 стопі широка, а підперта вісьмома квадратними каменними стовпами 30 стіп високими. Коло кожного стовпа стоїть камінна фігура, що головою сягає до стелі.

Перед святиною сидять чотири величезні камінні фігури, з яких дві по 65 стіп високі, що мали б зображувати царя Рамзеса.

Це мала би бути найстарша будівля, що як великий твір людських рук, задержалася до наших часів. Буде йому коло 4000 літ, або більше. Та кілька праці треба було, щоби все те зробити!

ВСЯКІ ВИПАДКИ.

В 1702 р. запалася земля на більшім просторі коло Фредерікштадт в Норвегії і на тім місці повстало озеро. Згинуло 14 осіб, та 240 штук худоби.

Подібно сталося з селом Босія, коло Туріну в Італії 1679 р.; воно нагло запалася і 200 його мешканців згинуло.

В 406 р. по Христі на Палестину налетіло було тільки саранчі, що зацьмила воздух. Коли ж зіла траву, листя і все, що можна зісти, то погинула і тоді від смороду повстала була сильна слабість. Подібне було в 873 році в Франції.

Коло Гарвіч в Англії знайшли 1803 року кістяк величезного звіра, якого оден зуб важив 12 фунтів.

ПЕРШІ РІЧІ.

Перша льокомотива в Америці була 1820 року.

Нафти (гасу) почали вживати до освітлення вперве 1826 р.

Перше сталеве перо зробили 1830 року.

Ковертів почали перший раз вживати 1839 року.

Перша машина до шиття була опатентована 1846 року.

Перший телеграфічний апарат, яким вже було можна добре орудувати, був 1835 року, а його практичність показано ширшому світові 1842 року.

ВЕЛИКІ СЛАБОСТІ В МИНУВШИНІ.

Історія оповідає, що вдавнині лютували час від часу страшні слабости на світі і забирали тисячі і тисячі людського життя. Ось дещо з того, що історія каже:

В 78 р. по Христі в Римі одного дня вмерло 10,000.

В 954 р. в Скотляднії вмерло 40,000.

В Лондоні 1500 р. вмерло 50,000; а в 1407 р. вмерло 30,000; знов 30,000 в 1499 році; в 1604 р. вимерла в Лондої четверта часть населення.

В Царгороді вмерло 1611 р. 200,000 осіб.

В Ліоні в Франції, в 1632 р. вмерло 60,000.

В 1665 р. в Лондоні 8,000.

В 1773 р. в Персії, в місті Пассон згинуло 80,000.

В Смирні 1784 р. — 20,000.

В Александрії, Смирні і др. містах померло в 1792 р., коло 800,000.

БІЛИЙ ДІМ.

Будинок, де мешкає стейтський президент, називають Білим Домом. Це державний будинок, але назва не є урядовою назвою — бо урядова назва є „Екзекутив Меншин“, себто мешкання голови виконавчого державного тіла.

Назва Білий Дім прийнялася випадково. В 1814 р. британська армія спалила Вашингтон, а також будинок президента.

Після того будинок відбудували, затримавши ті стіни, що були. Та вони були такі чорні, що треба було їх помалювати — і помалювали на біло. Так люди почали звати його Білим Домом. А щоби він дійсно був білим, то тепер раз на десять літ його білою фарбою малюють.

ЗНАЧІННЯ ДЕЯКИХ СЛІВ.

Пролетар — Пролетарами називали в давній римській державі тих, що не могли дати державі нічого більше крім дітей. Це була найбідніша кляса римських горожан.

Пізніше почали прикладати цю назву взагалі до бідаків, що в других працювали, не маючи свого власного майна — розуміючи під пролетаризмом матеріяльне убожество.

Однакож дійсний пролетаризм (бідацтво) треба розуміти ширше — маючи на увазі не тільки кешенню чоловіка, але і його голову, його розум, його душу. Коли взяти на таку міру, то є пролетарі розумові, є пролетарі моральні (безхарактерні люде), є пролетарі релігійні (безрелігійні і релігійно байдужі). Кождий самолюб, кождий скупар, кождий зрадник своїх, кождий безідейний і безхарактерний чоловік є пролетарем. Але чоловіка убогого, та дуже розумного і гідного ніхто пролетарем не називає.

Матеріялізм — це в науці погляд, чи напрям, який вчить, що в світі є лише матерія, а нема ніякого духа, нема душі, нема Бога. Отже коли чоловік вмирає, то все гине. Матеріялістами звуть самолюбів, які лише про майно для себе дбають, скупарів: звуть людей, що їм байдужі релігійні, моральні і взагалі духові справи.

Тоталітаризм — що про нього тепер багато чуємо, це рід диктатури, яка ціле життя населення формує на оден лад. Цим словом часто називають лад невірничий.

Репатріація — поворот, чи відсилення когось до того краю, з якого він походить.

Ідеал — те найкрасше, що ми в уяві можемо мати; уявлена найкрасша річ, чи твір. Ідеалізувати — представляти собі щось найкрасшим.

Ідеологія — світогляд; цілий погляд, чи знання, яке чоловік має; загальний погляд на щось. Може бути прим. ідеологія політична, релігійна, себто світогляд даного напрямку.

Ідея — ясна думка, поважна, провідна думка, ясне поняття про якусь поважнішу справу.

Безідейний — хто не має ясних, гарних понять, не має вартних думок, чоловік недумающий, або безхарактерний.

Опозиція — спротив, або група, що противиться — в парламенті, в товаристві. — **Опонент** — противник.

Автономія — самоуправа.

Суверенність — самостійність.

Автокефальний — самостійний, незалежний від когось (про Церкви).

Ліві-праві — Лівими називають соціялістів і большевиків, та взагалі подібних скрайних людей; правими звуть людей соціялістам противних; людей, що держуться старого ладу (консерватисти).

Нація — В європейським розумінню „нація”, це нарід, як культурна група людей, що мають кровні звязки, мають ту саму культуру, історію, мову, хочби той нарід і не мав своєї держави. В англійським толкованню „нація”, це держава з усім її населенням, отже не культурне, а тільки політичне означення.

Більон — це тисяча мільйонів. В Європі тисячу мільйонів звуть міліярд; а більйоном звуть мільйон мільйонів.

Не з тобою.

Почав оден гикати, а другий, щоб посміятись, каже:

— Це твоя душа з Богом балакає.

— Та вжеж не з тобою дурнем! — відповів той.

ІВАН ФЕДАН.

Памяти Великого Жертводавця.

Липня 10-го, 1945, помер в Арнолд, Па., великий український жертводавець і великий український громадянин, Іван Федан.

Родився він в Ляшках, коло Ярослава, в Галичині, 1884 р. Маючи 14 літ він став помічником в сільській крамниці.

В 1903 вибрався до Америки, і 2 роки по приїзді вже мав в Манессен власну крамничку.

Ставши крамарем Федан почав ходити до торговельної школи, також студював будівництво.

Іван Федан з родиною.

В 1918 перебираєсь до Арнолд, Па., де відчинив крамницю з залізним крамом і продавав меблі. Також будував доми.

Федан своїм розумом звернув на себе увагу людей, отже дали йому місце директора в банку. В 1933 став він членом шкільної ради, а пізніше її головою.

Року 1928 подорожував з дружиною і дочкою автомобілем по Євро-

пі — переїхав Англію, Францію, Бельгію, Німеччину, Швейцарію, Чехословаччину і відвідав рідні сторони.

В 1933 р. подорожував по Канаді, отже був в Виніпегу і Саскатуні, де побачив Інститут, на який вже перше дав жертву.

Цей короткий огляд життя Федана показує, що це був розумний, поважний і підприємчивий чоловік. Він дбав найперше про збагачення свого розуму, а вже за тим йшли його власні ділові справи.

Федана живо інтересували українські громадські справи. Він був членом Укр. Нар. Союзу, був його скарбником. Був членом „Народної Помочі” в Питсбургу. Він інтересувався широким українським життям, слідив, що для української справи робиться і давав щедрі жертви на піддержання української громадської праці.

Кілько саме він видав, точно не знаємо, але відоме, що давав він тисячі. На Інститути в Канаді дав не менше, як 10,000 доларів, дав на Українську Православну Колегію 1,100 доларів. Це великий Пам'ятник для Польського, якого ніщо не знищить.

Окреме майно, що полишив українцям, то приміри з свого життя, які кожному українцеві говорять: Як він робив, так і ти роби! Він показав тобі, що і як можна і треба робити!

Похоронили Федана в Арнолд, Па., 13 липня, 1945. З Канади були на похороні о. Самець та адвокат Гуменюк, оба з Торонта.

Федан полишив жінку Марію (з роду Сваля) і дві дочці — Ярину і Юстину.

ВЕЛИКА КНИЖКА.

Королева Вікторія мала книжку 18 цалів грубу, що важила 63 фунти. В ній були ювілейні промови і поздравлення.

КОЛЕГІЯ СВ. АНДРЕЯ В ВІНІПЕГУ.

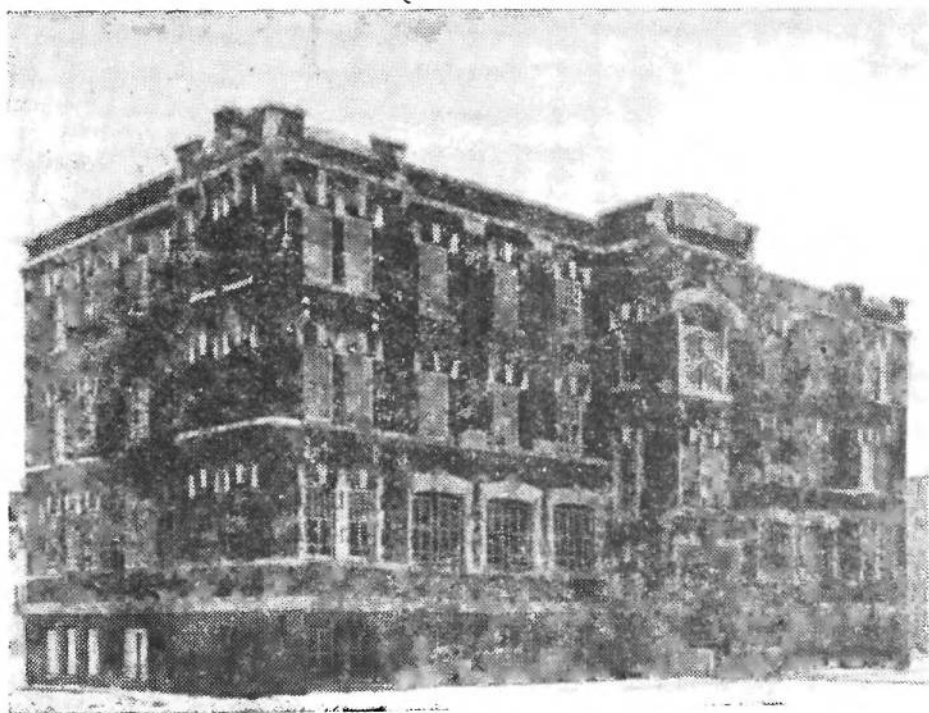
Рік 1945-ий зазначився для канадських українців, головню ж православних, набутком будинка для будучої Української Колегії св. Андрея, і той будинок на образку бачимо.

Збірка на засновання Української Колегії в Канаді провадиться вже два роки і за той час зібрано коло 70,000 долярів. А мається на цілі зібрати найменше 100,000.

і дівчата; хлопці мешкали би в будинку Колегії, а для дівчат мав би бути окремий будинок з окремим наглядом.

Така інституція, як Українська Колегія є важним новим набутком для тутешного українського загального життя.

Тут варта занотувати двох найбільших доси жертводавців на Колегію,

Українська Православна Колегія св. Андрея.

З кінцем 1944 року прийшла була щаслива нагода купити шкільний будинок для будучої Колегії від Англіканів, отже на початку 1945 р. будинок куплено за 25,000 долярів. Люде, що на будинках розуміються, кажуть, що куплено його аж надто дешево. Але будинок потребує ще віднови в середині, меблів і др., на що треба окремих видатків.

Колегію плянують відчинити для науки в осени 1946 року.

В Колегії мали би вчитися хлопці

яких імена доси оголошено, а то Павло Мельник з Едмонтону дав понад півтори тисячі долярів, а Іван Федан, з Арнолд, Па., Зєдинєні Дєржави, нині покійний, дав 1,100 долярів. Були доси і другі жертводавці, що поважніші суми на Колегію зложили. Це показує, що український загаль щораз більше розуміє, що щирою волею всіх можна великі діла творити. Велику працю вконувати.

А такої праці загальна українська справа дуже багато потребує.

З М І С Т.

	Стор.		Стор.
Календарна часть, пояснення		Історія моєї січкарні	71
до Богослужень і др.	3—30	Святочна українська культура	75
Нінащо нарікати, вірш	33	Іван Франко	79
Кілька порад для 1946 року ..	34	Велика певність себе	82
Спостереження Чернохліба ..	35	Короленко й українство	83
Палієва шабля	39	Гумор	84
Всячина	44	Причини передчасної старости ..	85
Чернець, вірш	45	Як писати писанки	88
Підлися — Ой у полі, вірші ..	46	Кухонні і домашні справи.	89
З шкільних образків	47	Гордо стій і не корися, вірш	94
Брехун	49	Українські народні вишивки	95
Значіння жонатого чоловіка	50	Всячина	101
Гумор	52	Хатні поради	102
Зі світа людської праці	53	Образки з Українських Земель ..	105
Всячина	56	Атомічна бомба	109
Початки українства Чикаленка ..	57	Воєнні і повоєнні події	111
Я чув плач, вірш	59	Українська справа	113
Невидні великі працівники	60	Війна з Японією	116
Конференція в Сен-Френсиско ..	62	Дрібні вісти	117
Поворот до своїх	64	Всячина	118
Козак і король, вірш	65	Значіння деяких слів	119
Вискази про алкоголь	66	Іван Федан	120
Підпал	67	Колерія св. Андрея в Виниперу ..	121

ВИБИРАЙТЕ КРАМ МАРКИ ІТОНА. ХОТЯЧИ УСЛУГИ, НА ЯКУ МОЖНА ЧИСЛИТИ:

Всяку фірму пізнається через марку, яку вона вживає... і репутація за такими добре відомими іменами, як **Eaton's, Mayfair, Birkdale, Eatonia, Braemore, Acme, і Diamond "E"** є вашою гарантією ліпших стилів, ліпшої добірності і доброї вартости.

Велике число костомерів питають тепер лише за товаром з маркою тому, що вони знають, що якість цього товару є за-певнена власною репутацією Ітона; факт, що означає цілком певний спосіб усунення вгадування в купованню.

Крам марки Ітона продаваний так в подрібнім сторі, як і через Замовлення Поштою, є зовсім приступний для пересічного родинного бюджету — порівняйте його і самі переконайтеся, що ваше найкраще купно є тоді, коли крам має марку Ітона.

THE T. EATON CO. LIMITED
WINNIPEG CANADA

РЕЧІ ЦЕРКОВНІ

Для наших церков і нашого обряду дістанете
в найстрашій і найбільшій українській фірмі

„ПРОВИДІННЯ”

Пишіть по інформації і ціни до:

PROVIDENCE CHURCH GOODS Company

710 Main Street, Winnipeg, Man.

Для скоршої обслуги наших громад церковних
в Брітіш Колумбії і Алберті, просимо вдавати-
ся і писати до української фірми „Провидіння”.

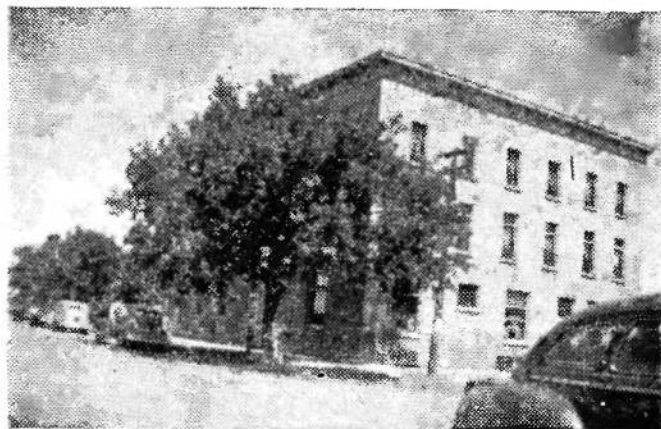
2138 - West 4th Avenue,

Vancouver, B. C.

NICOLETT HOTEL

Tissot and La Fleche,

St. Boniface, Man.

Прекрасна сая на Весілля, Товариські Забави, і т. п.

Телефонуйте 202 908.

НАЗАР БОДНАРЧУК, властитель.

НА ПРОГУЛЬКУ.

Я прошу всіх Українців,
І Поляків, Сербів, Німців,
Щоб це вважно прочитали,
Та мій адрес записали.

Ювілей, чи весілля —
То **закличте Василя!**

Бо він знає всі дороги
Й завезе вас без тревоги.

Гриньку, Паньку і Ви Хома,
Свою гару лишіть вдома,
Разом ся зорганізуйте,
По Свистуна телефонуйте.

Танше буде коштувати,
Ніж гарою керувати.
Ні таєрів помпувати,
Ні гес-лайни вичищати.

Лиш вигідно всі сідайте
І спокійно віддыхайте.

Це в оден бік! А потому
Привезу вас знов до дому.

EASTERN BUS LINES

W. P. SWYSTUN, Proprietor.

120 Robinson Street, Winnipeg, Man.
Phone 52 024

Western Auto & Truck Body Works, Ltd.

WINNIPEG.

Фабрика автобусів:

677 Portage Ave. Phone 30 170

Головний офіс:

702 Broadway Ave., Phone 37 284

Фабриканти і Десайнері Мото-
рових Автобусів.

„Канадійська Будова для Кана-
дійських Условин.”

FOOD STORES

NORTH END

American Meat, 526 College Ave.	
Baluk, H., 312 Laura St.	25 529
Bannerman Grocery, 416 Bannerman Ave.	57 435
Bazuk, 832 Magnus Ave.	
Beally, 472 Garlies Street	57 876
Bryk, 663 Stella Ave.	
Chokan, S., 769 Mountain Ave.	57 849
Dan's Grocery, 79 Euclid Ave.	57 612
Dolynka, J., 896 Burrows Ave.	57 854
Fedoryshyn's Grocery, 657 Selkirk	57 715
Graboski, W., 1603 Arlington St.	57 737
Grabowecky, L., 710 Aberdeen	57 824
Harry's Grocery, 177 Euclid Ave.	
Ingaldson, F., 950 Manitoba Ave.	57 443
Kaluzniacka's Grocery, 737 Stella Ave.	57 869
Kowal, N., 732 Boyd Ave.	57 829
Kushnier, H., 600 Stella Ave.	57 496
Kubow, M., 918 Redwood Ave.	57 859
Leonas, 640 Logan Ave.	
Lewycky, K., 1044 Aberdeen Ave.	57 641
Makar, M., 710 Manitoba Ave.	57 796
Manitowich, 86 Derby St.	57 750
Mariash, M., 113 McFarlane St.	54 949
Matchuk, 662 Stella Ave.	
Nor West Grocery, 875 Selkirk	57 491
Nyznyk,	
Ozer, F., 708 McPhillips St.	57 822
Panchuk, J., Logan & Lizzie	25 063
Pankiw Grocery, 540 Stella Ave.	57 457
Pauls Groceteria & Meat Market 878 Main Street	54 420
Pisecki, W., 663 Dufferin Ave.	57 793
Podolsky, 1019 Manitoba Ave.	
Polyga, 532 Redwood Ave.	
Prychun, N., 1524 Arlington St.	57 927
Rudyk, M., 1333 Manitoba Ave.	57 802
Shubey, 832 Burrows Ave.	
Skremetka, M., 852 College Ave.	57 861
Slupski, P., 684 McPhillips St.	57 440
Slyzuk, S., 1041 Aberdeen Ave.	57 828

Semeniuk, F., 803 Stella Ave.	57 833
Senkiw, F., 952 Aberdeen Ave.	57 771
Stebbe, H., 481 Parr Street	57 632
Tarnowski, W., 1039 Alfred Ave.	57 432
Tataryn, Mrs. M., 769 Manitoba	57 712
Tesluk, 733 Redwood Ave.	
Wercimaga, 373 Airlies St.	57 887
Yablonsky, 871 Redwood Ave.	
Yas, W., 593 Aberdeen Ave.	57 949

BROOKLANDS-WESTON

Kutch E. W. (Smith's), 2194 Gallagher Ave.	25 908
O. K. Grocery, 2 Eric Street	25 700
Sorbey's Grocery, 1874 Logan Ave.	25 477

EAST KILDONAN

Boycek, 504 Washington Ave.	
Dowhan, F., 401 Jamieson Ave.	501 073
Hawryshyn, A., 549 Jamieson Ave.	501 050
Minenko (Benderski), 498 Jamieson Ave.	501 069
Oberik, M., 498 Trent	501 014
Pollock, J., 401 Ottawa Ave.	501 093
Union Grocery, Watt & Montrose	502 150

ELMWOOD

Karpow, W., 49 Kelvin Street	501 024
Nazar, M., 587 Herbert Ave.	501 053
Shackles, M., 624 Talbot Ave.	501 049

MORSE PLACE

Powrosnick, K., 639 Gateway Road	501 057
----------------------------------	---------

FORT ROUGE

Hawryluke, 747 Scotland Ave.	
------------------------------	--

TRANSCONA

Kolisnyk, J., 100 Madeline	20
Maydonik, A., 194 Yale	433
Pasta, J., Melrose & Madeline	211
Prvtulak, D., 241 Oxford St.	466
Tarnowski, 95 Victoria Ave.	
Teres, A., 143 Melrose	76
Wrhicki, J., 196 Victoria	308

Community Food Stores Limited

Sausage Manufacturers

441 King Street

Phone 57241

ГУРТОВИЙ СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ

Пишіть по Катальог.

William Gross & Company

322 Main Street

Winnipeg, Man.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

живих і штучних цвітів робить
весільні букети і корсаджі,
помертні вінки так з живих,
як і штучних цвітів.

Приймає ордери листовно й
телеграфічно з поза міста.

WARREN FLOWER SHOP

804 Main Street

Телефон 53 914

Коли буваєте в Виніпегу
зайдіть до

New Corona Cafe

674 MAIN STREET WINNIPEG.

(близько сіпіярської стації)

ПЕРШОРЯДНІ СТРАВИ.
ОБСЛУГА СКОРА Й ЧЕСНА.

ГАРНЕ І ПРИЄМНЕ
ОКРУЖЕННЯ.

Телефон 25 040.

ТАК БАГАТО ЗА ТАК МАЛО . . .

Киньте думкою назад до днів нафтових лампів, печей, прачок, мітел і всіх стародавніх способів удержування дому.

Порівняйте їх з електричним світлом, печами, рефрижераторами, прачками, машинами до чищення й іншими електричними приладами, уживаними в модерних домах. Лише тоді ви зрозумієте, як багато причинилася електрика до теперішнього високо життєвого рівня і то всьо за кілька центів денно.

CITY HYDRO

Nugget Hotel

711 MAIN STREET
WINNIPEG.

На головній вулиці — пів блока
від Сіпіярської стації.

Тел. 91 085

Властители:

ГЕОРГІЙ МАРІАН

і

ВАСИЛЬ ФРЕДРИК.

Red River Motor Coach Lines, Limited

ІДЬТЕ ВИГІДНИМИ АВТОБУ-
САМИ Й ЩАДІТЬ ГРОШІ.

Сіть шляхів (доріг) до слідуєчих
осередків:

Narol, Lockport, East Walkleyburg,
Libau, Tyndall, Beausejour, Lac du
Bonnet, East Great Falls and Pine
Falls.

Головна Автобусова Стація

Телефон 92 995

165 Garry Street, Winnipeg, Man.

ПЕТРО ГУМЕНЮК, президент.

The Western Life Assurance Co.

Ця Компанія з діяльністю і досвідом більше чим чверть століття, визначається високо між Провідними Фінансовими Фірмами. Наперед предвиджуюча Управа враз з Консервативними Інвестиціями, дає цій Компанії змогу вдержувати Атрактивні Рати Премій.

УКРАЇНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ:

Дістріктовий Супервайзор — **HENRY TYZUK** — Dauphin, Man.

Манітобські Сільські Представники —

M. A. WALL — Fork River.

PETER OLCHOWECKI — Gardenton.

WALTER FICK — Merridale.

J. URBANOWSKI — Pine River.

A. KIMACOVICH — Garland.

M. KARPIAK — Ethelbert.

N. W. HRUSZOWY — Slater.

PAUL JANOWSKI — Rorketon.

Північно-Саскачеванські Представники —

J. W. KOWALYSHEN — Нyas.

M. H. KUSHNIR — Canora.

ДЛЯ ВАШИХ УСЛУГ — ВДАВАЙТЕСЯ З ДОВІРЯМ.

Всім нашим приятелям пересилаємо

„Щирі Святочні Побаження”.

**Winnipeg Office 502 PARIS Bldg. Phones 97 218
97 219**

Manager **LIONEL E. WOOD, C.L.U.**

МИ ПРОДАЄМО

"DOMO" і "STANDARD" Сметанні Сепаратори
 "SNOW BIRD" машини до прання і Рефріджератори.
 "GILSON" форнеси до ogrівання, Вітрогони, "Ийр
 кондішенінг юнітс" і т. и.

"STANDARD" крошери зерна.
 "STANDARD" шнурки до байндера.

Електричні Фенси, Фарби, Плугові чересла, Рала Куль-
 тиваторів, Плуги, "Чаперс" і т. и.

Добір Найвищої Якости — в Найнищих Цінах.

Вам оплатиться запитати про них. Прийдіть і побачтеся
 з нами, або пишіть до нас за лістою цін і точними
 поясненнями.

STANDARD IMP. & SALES COMPANY

78 Princess St.,
 Winnipeg, Man.

9851 Jasper Ave.,
 Edmonton, Alta.

ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Ні одна українська організація в Канаді не зробить для вас більше, як

Українське Товариство Взаємної Помочі

В цім Товаристві можете заасекурувати себе, свою жінку, своїх дітей
 на такі суми як \$250, \$500, \$750 і \$1,000 за платежами,
 які будуть найдогідніші для вас —

РОДИ АСЕКУРАЦІЇ:

життєва асекурація, платна до смерті
 життєва асекурація, платна 20 літ
 життєва асекурація, платна 30 літ
 життєва асекурація, платна до 65 року
 ендавмент на 20 літ
 ендавмент до 65 року.

Поліси Українського Товариства Взаємної Помочі признають їх вла-
 сникам зворотні й невтратні вартости, а це значить, що ваша асекурація
 не пропадає, коли по якимсь часі не зможете на ню більше платити.
 ВИ НЕ МОЖЕТЕ БУТИ БЕЗ ЦЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ АСЕКУРАЦІЇ.

Ukrainian Fraternal Society of Canada

BOX 3611

WINNIPEG, MAN.